

”Poliser ska göra polisarbete och specialister ska göra specialistarbete. Var och en ska göra det den är bäst på.”*

Kampen inom Polisen om utökade befogenheter och specialistutbildning för civilanställda

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

In 2015, a new police regulation was enacted in Sweden, which gave civilian police officers increased authority. Prior to the enactment of the law, a departmental memorandum suggested the legislative changes as a means to increase the effectiveness of the Swedish Police without risking the rule of law. Four unions that represent police employees were asked to deliver statements of opinion in which they argued for or against the legislative changes, with different unions revealing competing views.

In this paper, a critical text analysis of the union's responses is conducted, and their arguments regarding public values, legitimacy, professionalism and jurisdiction are examined from a variety of theoretical and methodological perspectives. The qualitative Narrative Policy Framework, Max Weber's legal bureaucratic ideal type, Keith M Macdonald's professional sub-goals, Pierre Bourdieu's field perspective and Thomas Gieryn's boundary work theory are used to identify and reach an understanding of the conflict and struggle between the unions. The material is complemented by a survey of Swedish police employees which generated 692 responses.

The unions use the same public values to express their competing policy proposals and they struggle for legitimacy and the jurisdiction over the field (the Swedish Police) using boundary work in order to gain authoritative power over it.

Nyckelord: Polisen, utökade befogenheter, civilanställda, legitimitet, jurisdiktion
Antal ord: 20050

*Polisförbundets ordförande Lena Nitz (SR 2012).

Tack

Jag vill rikta ett stort tack till alla polisanställda som tagit sig tiden att svara på enkäten och berätta om sina upplevelser. Ni har deltagit i enkäten, skrivit mejl samt erbjudit er att ställa upp på intervjuer. Jag hade aldrig kunnat förvänta mig en sådan enorm respons. Tack.

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte och frågeställning	4
1.3	Tidigare forskning	5
1.3.1	Kamp om jurisdiktion inom vården	5
2	Teori	7
2.1	Professionens operationaliseringsproblem	7
2.1.1	Polisens professionsstatus	9
2.1.2	Professionens lockelse	9
2.2	Fält och gränsarbete	10
2.3	Legitimitet	12
2.3.1	Den legalbyråkratiska modellen	12
2.3.2	Den professionella modellen	13
2.3.3	Tabell 2.1 - Legitimitetsmodeller	14
3	Metod och material	15
3.1	Policytexter och narrativ	15
3.2	Narrative Policy Framework	15
3.3	NPFs kärnelement	17
3.3.1	Tabell 3.1 - NPF begreppsdefinitioner	18
3.4	Legitimitet och idealtyper	19
3.4.1	Tabell 3.2 - Legitimitetsanspråk	19
3.4.2	Tabell 3.3 - Professionella delmål	20
3.5	Gränsarbete och fält	20
3.6	Material	20
3.7	Metod- och materialdiskussion	22
4	Analys del ett - NPF	24
4.1	Polisförbundet	24
4.1.1	Offer	24
4.1.2	Skurkar	26
4.1.3	Typ av skada	26
4.1.4	Hjältar	27

4.1.5	Handling och sensmoral - policyförslaget.....	27
4.2	Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek	28
4.2.1	Offer	29
4.2.2	Skurkar	29
4.2.3	Typ av skada.....	30
4.2.4	Hjältar.....	30
4.2.5	Handling och sensmoral - policyförslaget.....	31
4.3	Seko Polisen	32
4.3.1	Offer	32
4.3.2	Skurkar	33
4.3.3	Typ av skada.....	34
4.3.4	Hjältar.....	34
4.3.5	Handling och sensmoral - policyförslaget.....	34
4.4	ST inom Polisväsendet	35
4.4.1	Offer	35
4.4.2	Skurkar	36
4.4.3	Typ av skada.....	36
4.4.4	Hjältar.....	36
4.4.5	Handling och sensmoral - policyförslaget.....	37
4.5	Enkät svar	37
4.5.1	”Vilka för- och/eller nackdelar ser du med lagändringarna?”	37
4.5.2	”Utökade befogenheter riskerar medborgarförtroendet”	39
4.5.3	”Utökade befogenheter riskerar rättssäkerheten”	40
4.6	Offentliga värden och identifierade motsättningar.....	41
4.6.1	Tabell 4.1- Resultatsammanfattning	42
5	Analys del två – Legitimitet	43
5.1	Tre professionella delmål- vägen mot legitimitet	43
5.1.1	Polisförbundet	43
5.1.2	Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen och ST inom Polisväsendet.....	45
5.2	Enkät svar	46
5.2.1	”Anser du att polisutbildningen bör bli en högskoleutbildning?”	46
5.3	Identifierade motsättningar	47
5.3.1	Tabell 5.1 - Professionella delmål.....	48
5.4	Idealtyper.....	49
5.4.1	Polisförbundet	49
5.4.2	Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen och ST inom Polisväsendet	50
5.4.3	Tabell 5.2 – Legitimitetsanspråk.....	52
5.5	Enkät svar	53
5.5.1	”Utökade befogenheter för civilanställda riskerar Polisens legitimitet”	53
5.6	Identifierade motsättningar	54

6	Analys del tre - Gränsarbete och fält	55
6.1.1	Polisförbundet	55
6.1.2	Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen, ST inom Polisväsendet	56
6.2	Enkät svar	58
6.2.1	”Jag känner störst kollegialitet med”	58
6.2.2	”Om jag får välja jobbar jag helst med”	59
6.2.3	”Hur skulle du beskriva relationen mellan civilanställda och poliser?”	59
6.3	Identifierade motsättningar och gränsarbete	61
6.4	Hur motsättningarna inom fältet kan förstås	62
7	Diskussion och avslutning	64
8	Referenser	66
9	Bilaga - Enkätundersökningen	73

Begreppsförklaringar

Polisen, polis eller polisanställd? I uppsatsen kommer olika former av ordet polis att användas. Ordets innebörd kan variera beroende på kontexten det nämns i men kommer så konsekvent som möjligt att användas på följande sätt:

- **Polisen (stort P):** organisationen/myndigheten. I citat från fackens företrädare förekommer Polismyndigheten/organisationen.
- **polis (litet p):** definitionen som ges i lagen. En polis (polisman) är enligt polislagen (SFS 1984:387) en tjänsteman vid Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen som har fulla polisiära befogenheter och rätt att använda tvångsmedel. Enligt polisförordningen (SFS 2014: 1104) räknas som polisman: rikspolischefen, säkerhetspolischefen, biträdande säkerhetspolischefen, polismästare, polisöverintendent, polisintendent, polissekreterare, poliskommissarie, polisinspektör och polisassistent samt polisaspirant under tjänstgöringstid.
- **polisen (litet p):** de offentliga myndigheter vars uppgifter är att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, samt att förebygga och bekämpa brott, inkluderar polisorganen och anställda.
- **Civilanställd:** anställd inom Polisen som inte är polis. Här avses specialister, civila utredare, bilinspektörer, handläggare, IT-forensiker, kriminaltekniker m.fl.
- **Polisanställd:** anställd inom Polisen, inkluderar polis och civilanställd.

1 Inledning

Den 2 januari 2015 trädde den nya polisförordningen (SFS 2014: 1104) och förordningen om utbildning till polisman (SFS 2014: 1105) i kraft. I och med lagändringarna får civilanställda inom Polisen utökade befogenheter och tillgång till specialistutbildning. Civilanställda utredare har nu befogenhet att hålla i vissa förhör, hantera förenklad delgivning och besluta om förverkande¹. Efter specialistutbildningen kan civilanställda få chefsjobb och vissa yrkestitlar tidigare förbehållna poliser, exempelvis förundersökningsledare. Bilinspektörer får nu meddela om förbud mot fortsatt färd, ta hand om ett fordons registrerings skyltar samt få tillträde till fordon för kontroll av alkolås.

Lagändringarna har rört upp många känslor inom Polisen, och innan lagändringarna röstades igenom av en enig riksdag hade en flera år lång debatt förts om huruvida civilanställda skulle få utökade befogenheter (Riksdagen 2014). Fackförbunden som representerar civilanställda respektive poliser har engagerat sig i frågan och aktivt framfört sina åsikter i media. Fackens konkurrerande uppfattningar visar sig tydligt i remissvar, uttalanden och debattartiklar. Själva konflikten ter sig som en kamp över vem som ska ha vilka befogenheter och arbetsuppgifter inom Polisen, och kommer i den här uppsatsen behandlas som ett fall av kampen om jurisdiktion.

Att närliggande yrkesgrupper inom samma yrkesområde konkurrerar om områdets jurisdiktion är ett väl utforskat ämne inom professionsforskningen (Abbott 1988). Tidigare forskning påvisar att olika grupper försöker hindra konkurrenter från att få inflytande eller kontroll över ett visst yrkesområde, med målet att den egna gruppen ska få monopol över yrkesområdet, dvs. kontroll över jurisdiktionen (Weber 1983 [1922]; Gieryn 1983; Abbott 1988; Bourdieu & Wacquant 1992; Macdonald 1995).

Bourdies (Bourdieu & Wacquant 1992) fältperspektiv och Gieryns (1983) teori om gränsarbete används tillsammans med professionsteorier i en fallstudie om kampen om jurisdiktion mellan facken som representerar olika yrkesgrupper inom Polisen. Utifrån teorierna möjliggörs en undersökning av huruvida yrkesgruppers representanter använder sig av professionaliseringsstrategier och gränsarbete för att förvärva vinsterna (utökade befogenheter och specialistutbildning) som står på spel inom fältet, och vilka motsättningar som eventuellt kan uppstå i och med dessa strävanden. En konceptualisering av Polisen som ett fält möjliggör en förståelse för

---

¹ Förenklad delgivning innebär ett förenklat sätt att delge delgivningsmottagaren (t.ex. den misstänkte) om ett beslut i förundersökning (SFS 2010: 1932). Förverkande innebär att egendom som tillskansats genom brott beslagtogs (t ex kontanter vid narkotikaaffär) (SFS 1942: 740 36 kap. 1 § och 2 §).

den interna dynamiken och gränsarbetet som bedrivs mellan grupperna i fältet för att få kontroll över jurisdiktionen.

1.1 Bakgrund

I juni 2013 fick polismästare Stefan Mann i uppdrag av regeringskansliet att utreda behovet av att ge fler anställda inom polisen utökade befogenheter. Resultaten och rekommendationerna presenterades i *Departementspromemoria 2013:64 - Vem ska göra vad? Om fördelningen av arbetsuppgifter mellan polisens anställda* (Ds 2013:64). Utredaren kommer fram till att det finns ett behov att utnyttja civilanställdas kompetens framför allt inom utredningsverksamheten, då nya komplexa regelverk kräver annan kvalificerad kompetens (Ds 2013:64, s. 261). Enligt utredningen skulle en aktiv fördelning av arbetsuppgifterna leda till en effektivare brottsutredning och att poliser kommer närmare medborgarna. Syftet med förslagen var att effektivisera polisarbetet utan att göra avkall på rättssäkerheten (Ds 2013:64, s. 19).

Utredaren kommer fram till att uppgifter där polismans kompetens är en nödvändig förutsättning fortsatt ska utföras av poliser. Dessa är främst uppgifter som utförs i yttre tjänst och som kan innefatta situationer där våld eller andra tvångsmedel kan komma att användas. Ytterligare exempel där polismans kompetens anses krävas är vid husrannsakan och övervakningsverksamhet (Ds 2013:64, s. 18-19). Uppgifter som inte anses kräva en polismans kompetens är bland annat utredningsverksamhet som utförs på polisstationen, och där våld eller andra tvångsmedel inte kommer att behöva användas. Även viss trafikövervakning i yttre tjänst anses kunna utföras av civilanställda bilinspektörer (Ds2013:64, s. 19-20).

I utredningen refererar utredaren till Rikspolisstyrelsens två promemorior som behandlar utökade befogenheter och specialistutbildning för civilanställda (Rikspolisstyrelsen 2013a; 2013b). Utredaren föreslår utifrån dessa en specialistutbildning för civilanställda. Utbildningen ska vara funktionsinriktad och erbjudas till den som ska anställas med polismans behörighet, men som inte genomgått traditionell polisutbildning. Polismyndigheten ska se till att den anställda får den utbildning som krävs för tjänsten. Utbildningarna som ges är en särskild chefsutbildning och polisutbildning för specialister. Efter avslutad utbildning blir den anställda behörig för tjänster såsom polismästare, polisöverintendent och polisintendent, dock inte med polisiära befogenheter som kan komma att kräva våldsanvändning (Ds2013:64, s. 119; SFS 2014: 1104; 1105).

De fackliga remissinstanserna till Ds2013:64 var Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen, ST inom Polisväsendet och Polisförbundet. De tre första representerar polisanställda och var för lagförslaget, Polisförbundet representerar poliser och var emot lagförslaget. Denna uppsats om fackens reaktioner på Ds2013:64 utgör ett fall av kampen om jurisdiktion, alltså kampen

om vem som ska ha monopol och kontroll över befogenheter, yrkestitlar och arbetsuppgifter.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att genom en kritisk granskning av fackförbundens policytexter och uttalanden identifiera motsättningar och nå en förståelse för vad dessa motsättningar kan tänkas att innebära. Kampen mellan facken om utökade befogenheter för civilanställda inom Polisen kommer att undersökas som ett fall av kampen om jurisdiktion, vilket är det principiella problemet. Fackens strävanden efter jurisdiktion kommer att undersökas utifrån olika teorier och metoder. En rad olika infallsvinklar används för att nå förståelse för det specifika fallet, men också för det principiella problemet. Uppsatsen utgör därmed ett bidrag till forskning om kampen om jurisdiktion genom att undersöka kampen mellan olika yrkesgrupper som verkar inom samma yrkesfält. Målet med studien är inte att komma med några policyförslag eller att lämna ett bidrag till lösningen av ett problem, utan att kritiskt granska policytexter för att förstå argument och eventuella motsättningar mellan facken (Esaiasson m.fl. 2017, s. 214; Lilja 2014, s. 51-52).

Uppsatsens frågeställningar är:

1. Vilka motsättningar kan identifieras mellan facken som företrädare civilanställda respektive poliser i kampen om utökade befogenheter, arbetsuppgifter och utbildning för civilanställda inom Polisen?
2. Hur kan motsättningarna förstås utifrån fackens sätt att definiera och argumentera kring legitimitet och andra offentliga värden?

Med offentliga värden avser jag i denna uppsats det byråkratiska och demokratiska etos som bör styra all offentlig verksamhet (Lundquist 1998, s. 62). Definitionen utgår från statsvetaren Lennart Lundquists definition av vårt offentliga etos, i vilket både ekonomi- och demokrativärden ingår (Lundquist 1998, s. 62-63). Demokrativärdena innebär politisk demokrati, rättssäkerhet och offentlig etik. Ekonomivärdena innebär funktionell rationalitet, kostnadseffektivitet och produktivitet. Lundquist menar att olika värden kan betonas, men att i princip ska samtliga värden beaktas i ”*alla* ytringar av den offentliga verksamheten” (Lundquist 1998, s. 63, kursivering i original).

1.3 Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning om professionell konkurrens och kampen om jurisdiktion. Vården används som exempel på tidigare forskningsområde.

1.3.1 Kamp om jurisdiktion inom vården

I Ds2013:64 skriver utredaren att verksamheten inom sjukvården i flera avseenden påminner om polisverksamheten eftersom båda är avgörande för ett fungerande samhälle, och för att fungera förutsätter de allmänhetens förtroende (Ds2013:64, s. 114). Utåt sett kan Polisen, likt vården, uppfattas som ett enhetligt yrkesfält. Däremot visar sig motsättningar när blickarna vänds inåt eftersom flertalet olika yrkesverksamma med olika bakgrunder måste samarbeta för att klara av sitt specifika samhällsuppdrag. Några exempel på yrkesgrupper inom Polisen är poliser, bilinspektörer, handläggare, utredare, jurister, ekonomer, IT-specialister, forensiker och arrestantvakter.

Konkurrens mellan närliggande yrken eller professioner är ett väl utforskat område inom bland annat vården (Abbott 1988), där flertalet olika vårdyrken gemensamt måste samarbeta för att vårda sina patienter. Läkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster m.fl. ingår ofta i arbetslag för att ge patienten bästa möjliga vård, vilket kan leda till välfungerade samarbete men också hård konkurrens (Hall 2005; Apesoa- Varano 2013).

Sociologen Andrew Abbott menar att professioner strävar efter jurisdiktion, det vill säga rätten att utföra och kontrollera vissa arbetsuppgifter (Abbott 1988, s. 59-60). Professionen strävar efter att få sin jurisdiktion säkrad och därmed sitt yrkesmonopol godkänt av omgivningen, vilket även kan ske genom lagstadgande åtgärder. Abbott undersöker den inomprofessionella konkurrens som uppstår mellan olika professioner som gör anspråk på samma jurisdiktion, alltså professioner som ligger nära varandra. Han undersöker bland annat kampen mellan psykiatrin och den traditionella medicinen över rätten till mentalsjukdomar, dvs. vilken profession som ska ha jurisdiktionen över området (Abbott 1988). Abbotts teori lämpar sig väl för att undersöka och förklara rivalitet mellan närliggande professioner. Nackdelen är teorin inte är direkt överförbar till europeisk kontext eftersom professionerna i Europa inte är lika autonoma gentemot staten som de anglosaxiska professioner som Abbott undersöker, något flera forskare har påpekat (Brante 2014, s. 119; Svensson & Evetts 2010, s. 13-14). Jurisdiktionen måste i svensk kontext istället garanteras av staten, som är professionens viktigaste allianspartner (Brante 2014, s. 358).

Teorier om professionell konkurrens är i stor utsträckning applicerad på olika vårdyrken. Bucher och Strauss (1961) analyserar hur yrkesgrupper inom olika medicinska yrken antingen kämpar för att utöka eller försvara sin professionsstatus. Fallstudier om inomprofessionell konkurrens har gjorts på olika vårdyrken såsom patologer (Bucher 1962), anestesiloger (Coe 1970) och sjukgymnaster (Waks

2003). Exempel på studier som utgår från Bucher och Strauss forskning är Charlotta Levays (2003) avhandling, där hon undersöker sambanden mellan inomprofessionella processer och ledarskap på olika sjukhusavdelningar.

Sociologen Caragh Brosnan (2017) kombinerar Bourdieus (1992) fältteori och Gieryns (1983) teori om fältarbete i sin fallstudie av kiropraktorer och hur de ägnar sig åt gränsarbete inom sitt yrkesfält. Brosnan (2017) undersöker hur kiropraktorer kämpar för att sätta upp gränser mellan sig själva och konkurrenter, bland annat genom utbildning och legitimation. Forskningen om professionell konkurrens inom vården är således omfattande. I denna uppsats använder jag mig av Brosnans kombination av teorier och överför problematiken från ett yrkesfält (vården) till ett annat (Polisen).

2 Teori

Teoriavsnitt är uppdelat i två delar. Del ett behandlar professioner och inleds med en redogörelse för professionens operationaliseringsproblematik. Klassiska idealtypiska professioner som läkare jämförs med polisyrkets nuvarande professionsstatus. Jag presenterar utifrån professionsforskaren Julia Evetts (2003; 2006) en möjlig lösning på operationaliseringsproblemet, vilket leder teoriavsnittet in på olika professionaliseringsstrategier. Macdonalds (1995) professionella delmål som yrkesgrupper strävar mot för att bli betraktade som professioner presenteras och följs upp med en redogörelse av Pierre Bourdieu (Bourdieu & Waquant 1992) fältteori och Thomas F. Gieryns (1983) teori om gränsarbete. Teoriavsnittets andra del behandlar legitimitet. Två idealtyper av legitimitet presenteras utifrån Max Weber (1983 [1922]) och Bo Rothstein (2010) och visar vilka olika grunder legitimitet kan antas bygga på.

2.1 Professionens operationaliseringsproblem

”Professionerna dominerar vår värld. De läker våra kroppar, mäter våra profiter, räddar våra själar” (Abbott 1988, s. 1). Så inleder Abbott boken *The System of Professions*, där han menar att professionerna utgör ett eget socialt system, vilket internt kännetecknas av konkurrens mellan närliggande yrkesgrupper. Abbott definierar professioner som yrkesgrupper som applicerar någon typ av abstrakt kunskap på specifika fall (1988, s. 9). Exempel på klassiska professioner är läkare, ingenjörer, ekonomer, forskare och advokater. Abbotts professionsdefinition är dock långt ifrån den enda. Professionsforskningen är omfattande och att komma fram till en allmänt accepterad definition har visat sig vara problematiskt eftersom det är omtvistat vilka kriterier som ska ingå i begreppet. Sociologen Thomas Brante har belyst professionsforskningens problem med att formulera en tillräckligt precis definition som formulerar vad det är som är internt gemensamt och externt exkluderande för professioner (Brante 2009, s.16-17; Brante 2014, s. 129). Risken med alltför breda eller snäva definitioner är att för många yrken inkluderas i respektive exkluderas från begreppet.

Ett av många sätt att definiera profession är att lista dess attribut i en idealtyp. Professionsforskaren Eliot Freidson (2001) formulerar tre idealtypiska samhällen, som han kallar tre olika logiker. Marknaden och byråkratin räknas som den första och andra, professionalismen är den tredje logiken (Freidson 2001, s. 1-2). Den första styrs av marknadens lagar, i den andra är det privata och det offentliga noga styrt av regler. I den tredje idealtypen är det den professionella logiken som styr. Med den professionella logiken menar Freidson de institutionella omständigheter i

vilka medlemmarna av ett yrke, istället för marknaden eller byråkrater, kontrollerar arbetet. En profession existerar när en organiserad yrkesgrupp får makten att bestämma vilka som är kvalificerade att utföra en specifik uppsättning av arbetsuppgifter och samtidigt hindrar alla andra från att utföra samma uppgifter. Yrkesgruppen kontrollerar dessutom vilka kriterier som ska gälla för att utvärdera sina prestationer (Freidson 2001, s. 12). Freidsons idealtyp av professioner innehåller följande fem element (Freidson 2001, s. 127,180):

1. Professionen utför ett formellt erkänt specialiserat arbete som är grundat i teoretiska och abstrakta teorier. Kunskaperna ger stort handlingsutrymme och professionen har följaktligen getts speciell status på arbetsmarknaden.
2. Professionen utövar kontroll över arbetsfördelningen.
3. Professionen kontrollerar arbetsmarknaden och vilka meriter och kunskaper som krävs för att få utöva yrket.
4. Professionen kontrollerar utbildningen som ger meriterna som krävs för att få tillgång till yrket. En högre form av utbildning ger möjligheten till utvecklandet av ny kunskap, och professionen är därmed skild från den vanliga arbetsmarknaden.
5. Professionen har en ideologi som tjänar ett transcendent värde och som betonar att yrkets syfte är viljan att utföra ett gott arbete snarare än att uppnå ekonomisk vinning.

Brante kritiserar Freidson och andra listansatser och menar att definitionen inte bör utgå från sociala attribut eftersom dessa är föränderliga. Typiska attribut som autonomi och kunskapsmonopol är beroende av statens politiska vilja att ge professionen licensiering (Brante 2014, s. 285). Brante menar att det är viktigt att skilja på professioner och icke-professioner för att begreppet ska vara ett analytiskt och vetenskapligt användbart instrument (Brante 2014, s. 129). Han förespråkar istället en definition som bygger på professioners lyckade integration mellan praktik och kunskap. Han föreslår följande generella och universella definition: "professioner är tillgångspunkter till (vad som anses vara) den högsta kunskapen inom ett område eller fält, där praktiken vilar på denna kunskap" (Brante 2014, s. 259). Fältet kan exempelvis vara medicin, teknik, estetik eller trygghet. För att vara en profession är det nödvändigt att yrkesutövningen kräver djupare kunskap och reflektion kring komplicerade fall (Brante 2014, s. 260). Eftersom en profession alltid måste placeras i samhällsliga kontexter används sociala attribut för att beskriva en profession, men inte för att definiera den (Brante 2014, s. 262). Brante ger således ett förslag på en precis definition men menar samtidigt att sociala faktorer är avgörande för professioners status, utveckling och funktionssätt (Brante 2014, s. 283). Brante framhåller skillnaderna mellan professioner och andra yrken genom följande definition:

En viktig skillnad mellan professioner och andra yrken är att professioner förvaltar en viss typ av kunskap i en kollegial organisationsform med politisk legitimitet att genomföra ett visst samhällsuppdrag. Kunskapen är vetenskapsbaserad och bestämd genom vissa krav för examina och eventuella legitimationer.

(Brante m.fl. 2015, s. 147)

2.1.1 Polisens professionsstatus

Hur står sig då polisyrket som profession? Polisen genomför ett samhällsuppdrag med politisk legitimitet utfärdad av staten, men når trots detta inte hela vägen. Det är främst avsaknaden av den vetenskapliga grunden som gör att polisen inte räknas som en profession enligt definitionerna presenterade ovan. Poliser genomgår en uppdragsutbildning med akademiska inslag² på två och ett halvt år. Detta är en relativt kort utbildning jämfört med de klassiska professionernas (Pettersson 2011, s. 84). Utbildningen ger ingen högre examen och efter avslutad utbildning finns få möjligheter till forskning. Frågan om att omvandla polisutbildningen till en högskoleutbildning har utretts under flera år (SOU 2008:39; SOU 2016:39). Ett förslag om att göra om polisutbildningen till en högskoleutbildning ligger sedan januari 2017 ute på remiss (Justitiedepartementet 2016).

Polisyrket når alltså inte hela vägen för att räknas som en profession, yrket har istället definierats som semi- välfärds- och preprofession (Brante 2014; Brante m.fl. 2015; Fransson & Jonnergård 2009; Olofsson & Pettersson 2011). Gemensamt för dessa är att yrket visar tendenser på att vara en profession, men det anses inte fullt ut uppnå kraven på utbildningens innehåll, akademiska inslag och längd. Inte heller yrkets autonomi är tillräckligt omfattande för att yrket ska kunna räknas som en profession. Exempel är yrken såsom sjuksköterska, socialarbetare och bibliotekarie.

Professionsforskarna Evetts och Lennart Svensson (2010) skiljer sig från Brante och andra forskare gällande definitionsfrågan. Evetts och Svensson menar att det inte längre finns ett värde i att försöka skilja på professioner och andra kunskaps- och serviceyrkesgrupper eftersom de liknar varandra alltmer (Svensson & Evetts 2010, s. 10). Evetts menar att professionsforskningen måste lämna definitionsfrågan därhän och istället undersöka hur begrepp såsom profession och professionalism lockar yrkesgrupper till förändring, hur yrkesgrupper försöker likna professioner, och på vad denna utveckling kan tänkas indikera (Evetts 2003). Denna uppsats följer Evetts uppmaning genom att bland annat undersöka yrkesgruppers strävanden efter attributen och värdena som antas följa med en profession, samt hur det ur dessa strävanden kan uppstå motsättningar mellan yrkesgrupper som strävar efter samma mål, nämligen jurisdiktion över ett yrkesfält. Det är därför relevant att undersöka hur professionssträvanden och förändringar inom och mellan yrkesgrupper inom Polisen kan förstås, snarare än att avgöra huruvida polisyrket är, eller hur långt det har kommit på vägen mot att bli, en profession (Evetts 2003, s. 402).

2.1.2 Professionens lockelse

Keith M. Macdonald (1995) ställer upp tre delmål som yrkesgrupper som vill nå professionsstatus strävar mot att nå. Det första målet är att få ensamrätt över en professions jurisdiktion, alltså monopol över specifika arbetsuppgifter. Det andra

---

² Vid Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Umeå universitet kan polisstudenter läsa 120 högskolepoäng i polisiärt arbete.

målet är att ta kontroll över utbildningen som producerar arbetskraft till professionen, alltså ”produktionen av producenterna” (Macdonald 1995, s. 196). Det tredje målet är att få monopol på den professionella kunskapen, eller den relevanta expertisen (Macdonald 1995, s. 189). Om en yrkesgrupp uppnår samtliga delmål har den kommit en god bit på vägen mot att uppfattas som legitim och få högre social status, vilka är typiska professionsattribut (Lilja 2014, s. 43-44). Profession får således innebörden av en statusmarkör och ett kvalitetsintyg på marknaden.

Processen att uppnå de tre delmålen kan beskrivas som professionalisering och spelar en nyckelroll i det strategiska projekt som grupper ägnar sig åt för att skapa och behålla legitimitet i förhållande till allmänheten och staten (Lilja 2014, s. 33). Professionalisering är den process som sker då en yrkesgrupp arbetar för att påverka reproduceringen av sig själv som en specifik profession. Typiskt sätt görs detta genom monopolisering av arbetsuppgifter och kontroll över tillgången till expertkunskapen (Brosnan 2017, s. 83). Etableringen och försvaret av symboliska gränser utgör kärnan av professionaliseringen, eller det professionella projektet, vilket gör det till ett viktigt område att studera för att nå förståelse om professionella kamper och professionell utveckling (Lilja 2014, s. 45).

Professionalisering sker inte friktionsfritt. Brosnan (2017) beskriver professionalisering som en konstant process av förhandlande. Anspråk på ökat inflytande från en grupp betyder att en annan grupps inflytande riskerar att minska, vilket kan leda till en motreaktion från gruppen som upplever sin jurisdiktion hotad. Abbotts (1998) teori om professionell konkurrens, Macdonalds (1995) professionella delmål och Brosnans (2017) forskning om professionalisering påminner i många avseenden om Bourdieus (Bourdieu & Wacquant 1992) fältteori och Gieryns (1983) teori om gränsarbete.

2.2 Fält och gränsarbete

Enligt den franska sociologen Bourdieu kan fält definieras som ett nätverk, eller en konfiguration, av objektiva relationer mellan positioner (Bourdieu & Wacquant 1992). Positionerna är i denna uppsats yrkesgrupper och fackföreningar. Inom fältet finns det vinster som står på spel. Positionerna inom fältet innehar olika mycket kapital vilket de utnyttjar för att erövra vinsten som står på spel och för att markera sin positionering gentemot andra positioner inom fältet (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 97). Kapitalet varierar beroende på fältet och värderas av aktörerna som befinner sig inom det specifika fältet. Kapitalet kan vara konkret eller symboliskt, socialt accepterat eller juridiskt garanterat (Bourdieu 1985, s. 724-725). Kapitalet kan exempelvis vara ekonomiskt, kulturellt, socialt eller symboliskt. Mer konkreta exempel är utbildning, prestige, gott rykte och god ekonomi. Kapitalet måste vara erkänt av aktörerna inom fältet och ger inflytande över fältet och representerar makten över det vid en viss tidpunkt. En positions kapital står i relation till konkurrenternas inom samma fält (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 99). Ett kapital existerar inte och fungerar inte i sig självt utan existerar bara i relationen till ett

specifikt fält (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 101). Volymen av kapital avgör chanserna för respektive grupp inom fältet att vinna belöningarna som står på spel.

Deltagarna i fältet försöker ständigt att differentiera sig från sina närmaste rivaler för att reducera konkurrens och etablera monopol över en särskild delsektor av fältet (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 100-101). Fältet innebär alltid symboliska strider mellan positioner vilka har som mål att bevara eller transformera fältet. Positionerna försöker därtill skydda eller förbättra sin befintliga positionering. Strategierna varierar beroende på vilket kapital positionerna besitter och vilken uppfattning de har av fältet.

Bourdieu använder bland annat analogin av ett spel för att beskriva fältet (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 98). Inom olika spel står olika vinster att vinna. Spelarna (positionerna) ger sig in i spelet för att för att de anser att vinsten är värd att kämpa för och Bourdieu menar att kampen är fältets primära definierande egenskap. Men även samarbete och arbetsdelning förekommer inom samma fält (Bourdieu 1996). Det finns alltså ömsesidiga beroendeförhållanden motståndarna emellan. Ett fält är ett således ett strukturerat område bestående av sociala krafter och kamper (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 243).

Gränsarbete innebär strategierna grupper använder sig av för att exkludera och dra gränser gentemot rivalerna. Gränsarbete uppstår när en yrkesgrupp strävar efter att skaffa sig monopol över en professionell auktoritet och dess resurser (Brosnan 2017, s. 85). Gieryn (1983) har identifierat strategier som forskare använder sig av för att övertyga allmänheten om att deras syn på vad som är forskning och icke-forskning är den rätta. Strategierna som forskare använder sig av för att tillskansa sig intellektuell auktoritet, karriärmöjligheter och samtidigt hindra andra yrken att få tillgång till detsamma kallar Gieryn (1983) för gränsarbete (boundary work). Gränsarbete är inte unikt för forskare men används av Gieryn som ett exempel. Forskarna Gieryn undersöker ägnar sig åt gränsarbete för att särskilja forskning från ickevetenskapliga eller tekniska aktiviteter (Gieryn 1983, s. 781). Gränsdragningarna kan ske formellt (genom lagändringar eller policys) eller informellt (vardagliga interaktioner på t ex arbetsplatsen). Syftet med gränsarbetet är att få monopol över auktoritet eller resurser. Gieryn menar att det finns tre olika mål med gränsarbete. Det första målet är expansion. Detta innebär att en grupp vill expandera sin auktoritet eller expertis på bekostnad av den grupp som redan har etablerad auktoritet på området. Strategin går då ut på att den expanderande gruppen framställer sig själv fördelaktigt i kontrast till den rivaliserande etablerade gruppen (Gieryn 1983, s. 791-792). Det andra målet är att säkra monopol över professionell auktoritet och resurser. Rivalerna målas då upp som amatörer eller utövare av pseudovetenskap. Det tredje målet är att slå vakt om autonomin över yrkesgruppens aktiviteter. Gränser dras då gentemot utomstående rivaliserande grupper för att konkurrenterna inte ska tilldelas ansvaret att ägna sig åt samma arbetsuppgifter (ibid.). Gränsarbetet innebär en konkurrens om de ständigt flexibla och föränderliga gränserna.

2.3 Legitimitet

Legitimitet är innehavandet av en egenskap hos en auktoritet eller institution som leder till att personer känner att denna auktoritet eller institution är berättigad att bli åtlydd (Sunshine & Taylor 2003, s. 514). Vilka dessa egenskaper är och varför personer upplever att dessa egenskaper ger legitimitet kommer att diskuteras utifrån två olika idealtyper, legalbyråkratisk och professionell legitimitet. Idealtyperna kommer i analysen att jämföras med fackens argument för att undersöka vilka spänningar och motsättningar som kan uppstå när konkurrerande aktörer gör anspråk på att vara legitima utifrån olika uppfattningar om begreppets innebörd. Det är alltså inte förvaltningsformerna i sig som ställs mot varandra. Det är istället aktörernas argument och vad de anser att deras legitimitet bygger på som identifieras och skiljs åt med hjälp av idealtyperna (Bergström & Boréus 2012, s. 150).

Den legalbyråkratiska och professionella modellen är utformade efter idealtyper konstruerade av Weber och Rothstein (Weber 1983 [1922]; Rothstein 2010). Idealtyper är extrembilder och är därför inte exakta avbildningar av verkligheten, som i sin helhet aldrig kan infångas i ett begreppsschema (Bergström & Boréus 2012, s. 150).

2.3.1 Den legalbyråkratiska modellen

Utifrån denna idealtyp bygger legitimiteten på en legal typ av auktoritet som baseras på ett lagstadgat uppdrag och befolkningens tilltro till det rationella och lagarna som reglerar individer i samhället (Weber 1983 [1922], s. 144). Auktoritet betyder sannolikheten för att order blir åtlydda av en viss grupp människor. Till skillnad från makt som innefattar all slags sannolikhet att bli åtlydd måste auktoritet innehålla ett visst mått av vilja (ibid.). Människorna som styrs av reglerna som auktoriteten sätter ska också vilja (ha ett intresse av att) lyda dessa, oavsett vad denna vilja beror på. Utifrån denna modell uppnår Polisen legitimitet genom att medborgarna, som känner till lagarna och regelverken som Polisen styrs av, och därmed kan förutse utfallen av tjänstemännens agerande, har förtroende för Polisen. Förtroendet upprätthålls av att reglerna tillämpas på ett opartiskt sätt av neutrala tjänstemän. Dessa regler får inte brytas eller ändras alltför ofta, då sjunker förtroendet. Opartiskhet, varaktighet och förutsägbarhet är viktiga komponenter i den legalbyråkratiska modellen (Rothstein 2014, s. 24).

Weber ställer upp tre renodlade auktoritetstyper i vilka i legitimitet antas baseras på rationella (legal auktoritet), traditionella (traditionell auktoritet) eller karismatiska grunder (karismatisk auktoritet) (Weber 1983 [1922], s. 146). Den traditionella auktoritetens legitimitet bygger på föreställningen om att traditioner är heliga. Personerna som enligt traditionen får utöva auktoritet anses som legitima och åtlyds. Legitimitet i den karismatiska idealtypen bygger på en enskild individs exceptionella egenskaper. Den karismatiska ledaren åtlyds i den utsträckning dennes karisma har trovärdighet. För denna uppsats är endast den legala

auktoriteten relevant att utveckla. Den legala auktoriteten innebär den föreskrivna ordningens legalitet och tjänstemännens rätt att utfärda anvisningar, alltså utöva auktoritet (ibid). Auktoritetspersonerna blir åttlydda endast på grund av den formella legaliteten i deras förordningar.

Den legalbyråkratiska modellen kännetecknas av att (Weber 1983 [1922], s. 147-148):

1. Reglerna är målrationellt eller värderationellt grundade, med anspråk att som regel bli efterlevda av åtminstone organisationens medlemmar.
2. Rättssystemet består av ett sammanhängande system av abstrakta regler. Tillämpning av dessa regler sker i enskilda fall. Tillämpningen måste ske i enlighet, eller i alla fall inte i strid mot, de uppställda ramarna.
3. Den legala auktoritetspersonen är den överordnade. Det råder en hierarkisk, opersonlig ordning.
4. Den som rättar sig efter auktoriteten och lyder lagen gör detta i sin egenskap av medlem av organisationen. Medlemmen kan vara exempelvis en föreningsmedlem eller medborgare i en stat.
5. Medlemmarna i organisationen lyder den opersonliga ordningen. Auktoritetspersonen åttlyds på grund av den ordning som tilldelats denna på rationella grunder, auktoritetspersonen åttlyds inte som individ.

2.3.2 Den professionella modellen

I den professionella modellen överläter staten besluten i genomförandeprocessen åt en särskilt legitimerad yrkeskår (Rothstein, 2010, s. 18-19). Yrkeskåren är beroende av att staten ger monopol på yrkesutövandet, och medborgarnas tilltro till yrkesgruppens kunskaper och bedömningsförmåga är avgörande för legitimiteten (Rothstein 2010, s. 18-19). Staten är samtidigt beroende av yrkeskårens kunskap. Den enskilde utövaren måste ha genomgått en lång utbildning som garanterar dennes skicklighet och utbildningen måste vara grundad i etablerad vetenskap. Legitimiteten bygger inte bara på den enskildes kunskaper, utan också på att denne är med i en yrkesgrupp som gemensamt besitter en speciell och unik kompetens (Brante 2014, s. 18-19). Utövarna anförtros att fatta beslut på grund av deras utbildning och etik. Utövarna får genom överförandet av besluten en viss autonomi i sitt yrkesutövande. Den professionella legitimiteten bygger således på expertkunskap (Brante 2014, s. 18-19). Även denna modell betonar att legitimiteten bygger på förtroende. Samhället, klienterna eller patienterna måste lita på att professionen innehar den kunskap som krävs för att hantera risk och osäkerhet. Brante menar att den professionelle genom sin position mellan kunskap och risk i dagens risksamhälle får legitimitet i frågor om samhällets framtid och individers enskilda problem (Brante 2014, s. 18-19). Nedan presenteras de två legitimitetsmodellerna i en tabell.

2.3.3 Tabell 2.1 - Legitimitetsmodeller

Modelltyp	Legalbyråkratisk	Professionell
Grund för legitimitet	Generella regler	Vetenskaplig kunskap
Förutsättning	Precisa regler	Tillämpbar vetenskap
Beslutstyp	Regeltolkning	Professionell bedömning

Tabell 2.1. Två av Rothsteins (2010) legitimitetsmodeller³.

---

³ Övriga modelltyper: Korporativ, brukarinflytande, politikerrepresentation och marknadsorientering.

3 Metod och material

I metod- och materialavsnittet redogör jag för de olika analysverktyg och det material som kommer att användas i analysen. Kritik som kan riktas mot metoderna och materialet diskuteras i slutet av avsnittet.

3.1 Policytexter och narrativ

Jag kommer att undersöka hur aktörer involverade i en policyprocess strategiskt använder sig av narrativ för att framföra sina policyförslag. Jag vill poängtera att det inte är lagändringarna i sig som är undersökningsobjekten i denna uppsats, utan fackens reaktioner på dessa. Fackens remissvar utgör det huvudsakliga materialet, även om andra texter och uttalanden från fackliga företrädare också kommer att användas. Reformerna utgör kontexten i vilka aktörerna reagerar och producerar sina argument för och emot förändringar. Texterna analyseras inte endast utifrån sina specifika innehåll, utan sätts i en större samhälllig kontext och tolkas och förstås i relation till den kontexten där de produceras (Lilja 2014, s. 55; Vromen 2010, s. 257).

Aktörerna för ut sina argument till allmänheten genom produktion, distribution och konsumtion av text. Texterna kommer att benämnas policytexter. En policy är en uppsättning uttryckligen deklarerade riktlinjer för en verksamhet och är därmed en sorts programförklaring (Premfors 1989, s. 9). En policy är ett fenomen som karaktäriseras av att vara multidimensionellt, värdeladdat, kontextberoende och något som resulterar i avsedda och oavsedda konsekvenser (Lilja 2014, s. 49). En policy är inte bara ett objekt, utan förstås som en pågående process.

I policydebatter är narrativen från konkurrerande intressenter strategiskt utplacerade (Gray & Jones 2016, s. 194). Med narrativ menas hur vi kommunicerar om världen omkring oss, hur vi organiserar bland komplexa fakta, samt hur vi övertygar varandra (Crow & Lawlor 2016, 478).

3.2 Narrative Policy Framework

Narrative Policy Framework (NPF) används vanligtvis som ett kvantitativt, strukturalistiskt och positivistiskt tillvägagångssätt att undersöka policynarrativ på (MacBeth 2014, s. xxvi). Med hjälp av NPF kan enkätundersökningar och statistiska innehållsanalyser användas för att studera policynarrativ. Garry Gray och Michael D. Jones (2016) har omarbetat och utvecklat NPF för att ramverket även

ska kunna användas i kvalitativa studier. De menar att ramverket kan inkludera olika epistemologiska positioner och att ramverket med fördel kan användas oavsett om forskaren utgår från ett objektiva, konstruktivistiskt eller kritiskt perspektiv. Jag utgår likt Gray och Jones (2016) från ett konstruktivistiskt perspektiv. Individer argumenteras för att handla utifrån sociala konstruktioner, vilka kan vara idéer, normer identiteter eller andra tolkningsfilter, och det är genom dessa filter som individen uppfattar världen omkring sig (Parsons 2010, s. 80). Människors subjektiva uppfattningar påverkar alltså hur de agerar.

Gray och Jones (2016) menar att det kvantitativa NPF är illa utrustat för att användas på få-n-studier och därmed missar möjligheten att kunna undersöka potentiellt viktiga policyområden. Ett exempel är undersökningar på mesonivå där relevanta policytexter inte är tillräckligt omfattande för att kunna genomföra en kvantitativ innehållsanalys (Gray & Jones 2016, s. 197). Med det kvalitativa NPF kan undersökningar genomföras utifrån relevant tillgängligt material som inte är tillräckligt omfattande för att kunna undersökas med en kvantitativ metod (Gray & Jones 2016, s. 194). En användning av det kvalitativa NPF möjliggör därmed undersökningar av regleringspolitiska debatter. Med hjälp av NPF kan strategier som konkurrerande aktörer använder för att sprida sina policys till allmänheten identifieras, och en förståelse för aktörernas handlingar och roller i utformningen av lagar och förordningar kan nås (ibid, s. 195). Gray och Jones betonar behovet av fler kvalitativa studier som använder sig av NPF (ibid, s. 197).

Kvantitativa och kvalitativa studier kräver olika kriterier för att bedöma trovärdigheten. Den kvalitativa studien kräver transparens och metodologisk stringens (Gray & Jones 2016, s. 198). Jag använder mig likt Gray och Jones (2016) av Lincoln och Gubas (1985) trovärdighetskriterier för att säkerställa trovärdigheten av mina resultat (Gray & Jones 2016, s. 199). Kriterierna är intern validitet, extern validitet, reliabilitet och objektivitet (Lincoln & Guba 1985). Välgrundade slutsatser är ett krav uppsatsen lever upp till kravet på intern validitet (Esaiasson m.fl. 2017, s. 59). Andra måste utifrån studiens redovisade material och teoretiska ramverk kunna dra samma slutsatser som forskaren har gjort. Det är viktigt att forskaren tydligt visar hur slutsatserna har nåtts, detta för att leva upp till kravet om intersubjektivitet (Lincoln & Guba 1985, 292). Studien måste vara repeterbar och applicerbar på andra policyområden för att kravet på extern validitet ska uppfyllas (Gray & Jones 2016, s. 213-214). Reliabilitet uppnås genom frånvaro av slumpmässiga eller osystematiska fel (Esaiasson m.fl. 2017, s. 640). Objektivitet uppnås genom att resultaten ska vara möjliga att verifiera, antingen genom att resultaten bekräftas av dem från vilket materialet inhämtats eller från andra externa källor (Gray & Jones 2016, s. 199).

Gray och Jones applicerar det kvalitativa NPF på intervjuer med politiker i USA. I denna uppsats utökar jag metodens appliceringsområde genom att använda NPF i en analys av fackförbunds policytexter i svensk kontext. Genom att applicera ramverket på ett nytt område visar jag att metoden och resultaten är överförbara mellan olika kontexter (ibid, s. 213-214), vilket gör att studien ämnar leva upp till kravet på extern validitet (Esaiasson m.fl. 2017, s. 59). Jag kommer tydligt redogöra för de tolkningar och slutsatser som presenteras i analysen genom att ge detaljerade beskrivningar och citat samt argumentera för de slutsatser som dras, vilket gör att

slutsatserna går att följa och kritiskt granska (Esaiasson m.fl. s. 232). Ett sätt att nå upp till god validitet är att använda sig av triangulering (Bryman 1997, 157), vilket jag i denna uppsats gör genom att applicera olika teoretiska perspektiv och analysmetoder på det insamlade materialet. Slutsatserna drar jag utifrån de uppställda teoretiska perspektiven och genom att följa de metodologiska ramverken. NPF är välanvänt inom policyforskning och erkänt som ett legitimt ramverk att använda inom empirisk forskning av policynarrativ (Gray & Jones 2016). Transparens och användande av ett legitimt metodologiskt ramverk leder till att resultaten kan granskas av andra (ibid.) Tillförlitlighet uppnås genom att resultaten jämförs med etablerade teorier. Jag avser att leva upp till kravet på objektivitet genom transparensen i analysen och i de slutsatser som dras, vilket underlättar för läsaren att avgöra huruvida resultaten överensstämmer med källorna, dvs. fackförbundens erfarenheter och idéer, och genom att kompletterande fackens policytexter med externt material kan resultaten bekräftas ytterligare (Gray & Jones 2016, s. 199).

3.3 NPFs kärnelement

NPF innehåller fyra kärnelement: kontexten, karaktärer, handlingen och sensmoralen (som utmynnar i ett policyförslag). Minimikravet för att identifiera ett policynarrativ är att det innehåller minst en karaktär och en policypreferens (Pierce m.fl. 2014, s. 30). Aktören med intressen i policyprocessen berättar en historia, och konstruerar berättelsens handling utifrån sitt eget perspektiv. Aktören skapar sin berättelse genom att måla upp en kontext, beskriva vilka karaktärer som befinner sig i kontexten, samt formulerar ett eller flera problem. Kontexten kan exempelvis vara en policyprocess där en förestående lagändring diskuteras. När kontexten är satt introduceras karaktärerna, bland annat offer som tar skada av problemen som formulerats av narrativets avsändare. Ett offer måste inte vara en individ med en policypreferens utan har i tidigare studier identifierats som mer abstrakta objekt, såsom miljön och ekonomin (Jones m.fl. 2014, s. 31). Skulden för problemen och skadan tillskrivs skurken i berättelsen. Skurken orsakar olika slags skada beroende på dess karaktär. Skurken kan vara omedveten (omedveten skada), likgiltig (mekanisk skada) eller ond (medveten skada). Skurkens motiv varierar i narrativen beroende på avsändarens uppfattning av denne. En omedveten skurk behöver inte ha några onda avsikter, skadan orsakas trots goda, eller i alla fall inte onda, intentioner. Den mekaniska skadan orsakas av ett system som fungerar som avsett, men som orsakar skada i processen. Den onda skurken begår medvetet illgärningar med syfte att orsaka skada (Gray & Jones 2016, s. 206). Hjältarna i berättelsen är aktörerna som lovar lindring eller bot av offrens skador.

Berättelsen utmynnar i en sensmoral i formen av ett policyförslag. Berättelsen, eller narrativet, är således en strategi som används av aktörer som har intressen i policyprocessen. Strategin används av aktörer för att övertyga allmänheten och lagstiftare om att just deras policyförslag är det rätta.

Genom att använda NPF kan jag bryta ned policytexterna i delar och identifiera kärnelementen i materialet. Jag kommer att dela upp fackförbunden i två olika läger, facken som förespråkar förslagen i Ds2013:64, och facket som är motståndare. Därefter identifierar jag med hjälp av NPF karaktärerna (offer, hjältar, skurkar) och vilken slags skada som orsakas (medveten, omedveten, mekanisk). Slutligen presenteras min tolkning av fackens sensmoral, dvs. deras policyförslag. Tillsammans bildar delkomponenterna en handling i en berättelse och en sammanställning av samtliga fackförbunds policynarrativ presenteras i en tabell. Utifrån narrativen kan motsättningar identifieras och analyseras. Nedan presenteras en tabell med en sammanfattning av NPFs innehåll och definitioner.

3.3.1 Tabell 3.1 - NPF begreppsdefinitioner

Begrepp	Definition
Policynarrativ	Består av fyra kärnelement- kontext, karaktärer, handlingen och sensmoralen i berättelsen (policyförslag).
1. Policynarrativets element Kontext	Består av faktorer som anses vara relevanta av policyaktörer inblandande eller associerade med offentlig politik. Dessa faktorer kan exempelvis vara ekonomiska, geografiska eller juridiska.
2. Policynarrativets element Karaktärer	Tre olika kategorier av karaktärer kan identifieras i berättelsen: Offer som kommer till skada, skurkar som medvetet eller omedvetet orsakar skadan, och hjältar som lovar lindring från skadan.
3. Policynarrativets element Sensmoralen i berättelsen	Policypreferensen framförs i samband med berättelsens sensmoral.
4. Policynarrativets element Handlingen	Handlingen sammanför de narrativa elementen genom att etablera förhållanden mellan karaktärerna, kontexten, policyinställningar och sensmoralen i berättelsen.

Tabell 3.1. NPF begreppsdefinitioner (Gray & Jones 2016, s. 196, egen översättning).

3.4 Legitimitet och idealtyper

I analysens andra del jämförs fackens argument om legitimitet med varandra, detta för att synliggöra hur det ur olika uppfattningar av begreppet legitimitet kan uppstå motsättningar. I teoridelen presenterades Webers (1983 [1922]) och Rothsteins (2010) idealtyper som i denna uppsats kommer att användas för att placera in fackens argument i. Idealtypen används för att fånga in väsentliga egenskaper i en ståndpunkt, men är också en extrembild av verkligheten som inte kan hittas i renodlad form (Beckman 2005, s. 28). En fördel med idealtyper är att de kan hjälpa att bringa ordning i obearbetat och överväldigande material då det kan sorteras in i olika på förhand konstruerade fack (Bergström & Boréus 2012, s. 167). En risk med att använda idealtyper är att forskaren kan lockas till att tänja eller tolka uttalanden och policytexter på ett visst sätt för att passa, eller tvingas, in i idealtypen. Detta kan i sin tur leda till validitetsproblem (Bergström & Boréus 2012, s. 167). Då syftet med uppsatsen är att synliggöra och förstå motsättningar är ändå en tydlig idealtyp att föredra eftersom denna kan bringa klarhet i det insamlade materialet. Fackens argument och legitimitetsanspråk kommer att jämföras utifrån idealtyperna, det är alltså inte modellerna som jämförs med varandra, inte heller jämförs huruvida civilanställda och poliser styrs av olika styrmodeller.

De tre professionella delmålen är ett sätt för yrkesgrupper att uppfattas som legitima (Macdonalds 1995). En lista med delmålen kommer att ställas upp. Strävar facken mot ett delmål kommer detta markeras i listan med (✓), ett och icke uppfyllt delmål markeras med (X). Uppfyllda delmål indikerar att facken ägnar sig åt att uppfylla delmålen som Macdonalds (1995) menar är ett tillvägagångssätt för yrkesgrupper att bli uppfattade som professioner och därmed legitima. Nedan presenteras idealtyperna legitimitetsanspråk och professionella delmål.

3.4.1 Tabell 3.2 - Legitimitetsanspråk

Modell (Grund för legitimitet)	Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen, ST inom Polisväsendet	Polisförbundet
Legalbyråkratisk (Generella regler)	✓ eller X	✓ eller X
Professionell (Vetenskaplig kunskap)	✓ eller X	✓ eller X

Tabell 3.2. Idealtyp över anspråk på legitimitet.

3.4.2 Tabell 3.3 - Professionella delmål

Aktörer Professionella delmål	Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen, ST inom Polisväsendet	Polisförbundet
Kontroll över arbetsuppgifter	✓ eller X	✓ eller X
Kontroll över utbildning	✓ eller X	✓ eller X
Kontroll över den relevanta expertisen	✓ eller X	✓ eller X

Tabell 3.3. Utformad efter Macdonalds (1995) tre professionella delmål. ✓ ska tolkas som en indikation eller tendens på att facken i fråga ägnar sig åt att försöka uppfylla delmålen.

3.5 Gränsarbete och fält

I analysens tredje del sammanförs de två tidigare analysdelarna med Gieryns (1983) teori om gränsarbete och Bourdieus (Bourdieu & Wacquant 1992) fältperspektiv. Utifrån teorierna kan fackens gränsarbetsstrategier synliggöras och analyseras. En konceptualisering av Polisen som ett fält görs för att nå en förståelse för den interna dynamiken och kontrasterande strategier som drivs av positionerna (aktörerna) inom fältet (Polisen). Likt Macdonalds (1995) tre delmål kommer Gieryns (1983) tre gränsdragningsstrategier att undersökas. Här föreligger dock en viktig skillnad. Delmålen kan tydligt identifieras utifrån olika policytexter där facken explicit uttrycker hur de strävar mot att uppfylla delmålen. Samma tydlighet går inte att uppnå i identifieringen av gränsdragningsstrategier då dessa enligt Gieryn (1983) och Brosnan (2017) kan bedrivas både formellt och informellt. Det finns dock texter och uttalanden från facken som betonar just informella gränsdragningsstrategier och dessa används därmed som material. Även enkätsvaren bidrar med underlag för upplevda gränsdragningsstrategier. Slutsatserna om gränsarbete är inte lika påvisbara som de professionella delmålen, därför diskuteras slutsatserna men placeras inte in i en idealtyp.

3.6 Material

Jag kommer främst att använda mig av fackens remissvar och uttalanden om utökade befogenheter och specialistutbildning för civilanställda inom Polisen. Remissvaren är förstahandskällor och antas representera fackens ståndpunkter väl.

Fackförbunden är Polisförbundet, ST inom Polisväsendet, Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek och Seko Polisen. I remissvaren uttrycker fackförbunden tydligt om de är för eller emot lagförslagen och framför argument för att styrka sina ståndpunkter.

Även andra texter är viktiga för att förstå fackens ställningstaganden och argumentation. Exempel på material är texter om fackens framtidsvisioner och debattartiklar som facken publicerat i media. Även pressmeddelanden och texter publicerade på fackförbundens hemsidor kommer att användas. I analysen inkluderas exempelvis Polisförbundets yrkespolitiska program (2015) och Saco-s kommentar om yrkesroller inom Polisorganisationen (Modig 2017). Dokumenten finns offentligt tillgängliga på fackförbundens hemsidor och antas därmed representera fackförbundens åsikter väl. Dessa kompletterande texter kommer att användas för att beskriva kontexten som remissvaren är producerade i och för att identifiera och förstå eventuella motsättningar.

Uttalanden från fackens företrädare kommer att inkluderas i studien för att få ytterligare förståelse för hur facken bemöter varandras argument. Uttalanden har valts utifrån att ämnet som diskuteras i artikeln, pressmeddelandet eller intervjun är relevant för uppsatsens ämne. Eftersom det är fackens narrativ och policyförslag som står i fokus för denna uppsats används bara citat från högt uppsatta representanter. Med högt uppsatta representanter avses fackens ordförande, förste- och andre vice ordförande, förhandlingsansvariga samt fackliga representanter för polisregionerna. Även om uttalanden från lokalt fackliga representanter kan vara relevanta kan jag inte fullt ut garantera att facket ställer sig bakom dessa uttalanden. Samtligt material som används i studien bidrar till en förståelse för kontexten (Vromen 2010, s. 261), och fungerar samtidigt som en garant för tolkningarna i analysen.

En anonym enkätundersökning utgör ytterligare material för uppsatsen. I december skickade jag ut en enkätundersökning till två fackförbund, ST inom Polisväsendet och Seko Polisen. Polisförbundet och Jusek avböjde medverkan. Enkäten gjordes på nätet via Google Formulär och var öppen mellan 5 och 22 december. Två påminnelse mejl skickades ut. Enkäten genererade 692 svar, varav 652 från civilanställda och 40 från poliser. Enkätsvaren ger en god empirisk grund som framförallt representerar civilanställdas upplevelser. Enkäten utgör ett kvantitativt material men kommer att tolkas kvalitativt. Enkätsvaren används bland annat för att urskilja upplevda gränsdragningsstrategier och för att undersöka om fackens remissvar och uttalanden återspeglas i medlemmarnas upplevelser. Enkätsvaren används även som deskriptiv statistik. Med tanke på den goda svarsfrekvensen fyller enkätsvaren en viktig funktion genom att belysa eventuella problem och motsättningar mellan olika yrkesgrupper inom Polisen, vilket också stämmer väl överens med uppsatsens syfte. När enkätsvaren används i analysen markeras detta tydligt. Enkäten återfinns i uppsatsens bilaga.

3.7 Metod- och materialdiskussion

Kritik som kan riktas mot uppsatsen är att resultaten inte är lika generaliserbara som en kvantitativ studie hade varit. Ett alternativ hade varit att genomföra en klassisk NPF-studie och då utföra en kvantitativ textanalys, där ord eller fraser hade räknats, kodats och sedan placerats in i olika fack, men generalisering är sällan målet med en kvalitativ studie, och den kvantitativa hade gått miste om den djupare förståelsen (Vromen 2010, s. 255). Vidare är kvantitativa metoder klumpiga instrument när tolkande analyser görs (Furlong & Marsh 2010, s. 200).

En relevant kritik mot studien är att den riskerar att överdriva eller förstärka eventuella motsättningar mellan facken och yrkesgrupper genom att ställa deras argument och narrativ mot varandra. Trots risken är kampen viktig att undersöka eftersom eventuella motsättningar inom Polisen, som kan hindra myndigheten från att utföra ett kvalitativt och effektivt arbete, inte bör sopas under mattan. Enkäten skickades initialt ut till Polisen men HR-avdelningen avböjde p.g.a. att de ansåg att anonymiteten inte kunde garanteras. Enligt en polisanställd hade enkäten diskuterats mellan olika chefer och vissa var av åsikten att om några problem synliggjordes i enkätsvaren skulle dessa eventuellt kräva åtgärder, något de ansåg varken finnas tid eller resurser till⁴. Min uppfattning är att om motsättningar och konflikter förekommer så bör dessa synliggöras för att kunna möjliggöra diskussioner och framföranden av eventuella lösningar. Min uppsats bidrar med just synliggörandet.

Majoriteten av enkätsvaren är från civilanställda (652 av 692), vilket gör att resultaten som presenteras utifrån enkäten blir väldigt vinklade. Enkäten kan därmed inte antas representera alla polisanställdas åsikter utan istället nästan uteslutande civilanställdas åsikter. Med anledning av detta har påståenden om huruvida lagändringen är bra eller inte (se fråga 1 - 3 i bilagan) och roller inom Polisen (se fråga 10 - 14 i bilagan) inte inkluderats i analysen eftersom svaren blir partiska då majoriteten svaren är från civilanställda. Överlag har svaren från enkätundersökningen inte kunnat användas i den utsträckning som avsetts p.g.a. den snedvridna representationen. Enkätsvaren är fortfarande mycket användbara, men läsaren och uppsatsförfattaren måste hela tiden vara medvetna om vilken grupp som enkätsvaren representerar och vilka konsekvenser detta kan få för tolkningarna som görs.

Ytterligare kritik är att tre öppna frågor som används i analysen inte är neutrala utan bygger på uttalanden från facken som den som svarar på enkäten ska ta ställning till (se fråga 19 - 21 i bilagan). Det hade eventuellt varit bättre att ställa neutrala frågor om hur lagändringarna påverkar legitimiteten, rättssäkerheten och medborgarförtroendet. Påståendena är tagna från debatten och syftet är att den som svarar ska bemöta påståendet, alltså argumentera för eller mot det.

Materialet som används i studien består främst av primärkällor och representerar, med undantag för enkätsvaren, fackens officiella ståndpunkt i frågan

---

⁴ Telefonsamtal med polisanställd under november 2017.

om utökade befogenheter och specialistutbildning för civilanställda. Jag som uppsatsförfattare måste vara källkritisk eftersom risken finns att avsändaren vinklar statistik eller annan information för att stärka sin egen ställning eller argumentation (Thurén 2003, s. 78). I denna uppsats är det fackens narrativ och policyförslag som undersöks och därför eftersöks fackens subjektiva åsikter, men det är viktigt att ha en förståelse för vem som ligger bakom materialet samt om avsändaren har en politisk agenda eller ett specifikt mål med publiceringen (Esaiasson m.fl. 2017, s. 295).

Sammanfattningsvis är tolkande policyanalys forskningsstrategin och NPF är ramverket som används för att tolka texterna i analysens första del. I analysens andra del jämförs Macdonalds (1995) tre professionella delmål med fackens policytexter och uttalanden och fackens argument om anspråk på legitimitet undersöks utifrån två idealtyper. I analysens avslutande del sammanförs samtliga delar och analyseras utifrån Bourdieus fältteori och Gieryns teori om gränsarbete.

4 Analys del ett - NPF

Analysen är uppdelad i tre delar. I analysens första del används NPF för att identifiera fackförbundens narrativ, offentliga värden och motsättningar.

4.1 Polisförbundet

Polisförbundet grundades år 1903 och har ca 20 500 medlemmar, ordförande är Lena Nitz. Endast poliser och anställda av Polisförbundet får bli medlemmar i facket, undantag kan dock göras (Polisförbundet 2014a, s. 2). NPF appliceras på Polisförbundets remissvar (2014b) och yttrande (2013) över Rikspolisstyrelsens promemoria eftersom yttrandet bifogades i Polisförbundets remissvar. Polisförbundets yttrande och remissvar riktar sig mot både departementspromemorian och Rikspolisstyrelsens promemoria. Polisförbundet är karakteristisk emot att befogenheter ges till andra än poliser (Grahn 2007). Polisförbundet har tidigare varit emot att Tullverket och Kustbevakningen får utökade befogenheter (Norberg 2008).

4.1.1 Offer

För allmänhetens förtroende och polisens legitimitet är det viktigt att de personer som utför polisiära arbetsuppgifter har erforderliga yrkeskvalifikationer och utför sina arbetsuppgifter på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt. Det är också viktigt ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

Polisförbundets remissvar (2014b, s. 2)

Polisförbundet menar att för att allmänhetens bild av polisen ska bibehållas krävs det att civilanställda inte får utföra uppgifter som kan komma att kräva användning av vålds- och tvångsmedel. Polisförbundet menar att om icke-poliser får polisiära befogenheter så vet inte medborgaren vem som har rätt att inskränka på dennes fri- och rättigheter, och Polisförbundet ser Rikspolisstyrelsens förslag som ”en fara avseende krav på rättssäkerhet, objektivitet, kvalité och kompetens [...]” (Polisförbundet 2013, s. 2).

Vi anser att förslagen urholkar rättssäkerheten och skapar en otydlighet för medborgarna om vem som är polis och inte. Vem har rätt att förhöra mig, vem har rätt att komma in i mitt hem, vem har rätt att ta mina saker i beslag? Dessa frågor skapar en osäkerhet kring vilka befogenheter det är som hänger ihop med yrket polis.

ordförande Lena Nitz (2013a)

Det blir svårt för allmänheten att skilja på vilka som är riktiga poliser och inte. [...] Jag känner en oerhörd oro över att man ger en polismans befogenheter till vem som helst, det är en fara för rättssäkerheten.

ordförande i Blekinge, Jonas Nimborn (P4 2013)

Vidare menar Polisförbundet att det är viktigt att personerna som innehar polisiära befogenheter är skickliga, omdömesgilla samt har nödvändiga yrkeskvalifikationer, detta för att rättssäkerheten ska kunna garanteras och för att allmänheten ska ha förtroende för polisen (Polisförbundet 2013, 2014b). Polisförbundet bemöter politikernas och utredarens angivna skäl till lagändringarna med: ”Att ange skäl såsom att effektiviteten ska öka strider mot ställningstagandet att effektiviteten i polisarbetet aldrig får överordnas rättssäkerheten” (Polisförbundet 2013, s. 5). Detta har bland annat Polisförbundets f.d. andre vice ordförande Lars Bergman påpekat tidigare (Grahns 2008).

Bilinspektörer blir potentiella offer i Polisförbundets narrativ: ”Polisförbundet vill särskilt peka på att bilinspektörer kan komma att hamna i situationer där tvångsmedel kan komma att behöva användas” (Polisförbundet 2014, s. 2). Eftersom bilinspektörer i dessa situationer inte har polisiär grundutbildning eller polismans fulla befogenheter att utöva våld menar Polisförbundet är skäl nog för att bilinspektörerna inte ska få ägna sig åt vissa arbetsuppgifter inom trafikövervakningsverksamheten (Polisförbundet 2014b).

Rikspolisstyrelsens förslag bidrar inte till att utveckla en professionell polis då det skapar otydlighet för medborgarna och organisationen eftersom rollerna mellan poliser och civilanställda blandas ihop.

Polisförbundets yttrande (2013, s. 5)

Begreppet polis urholkas. Till slut vet man inte vem som är polisman med den långa utbildningen och vem som är polisman med den korta snabba distansutbildningen. Det gör att allmänhetens förtroende för polisen kan urholkas på sikt.

f.d. förste vice ordförande Lars Bergman (SR 2013a)

Polisförbundet menar att polisens yrkesroll urholkas och nedvärderas när personer utan polisiär grundutbildning får tillgång till polismans befogenheter och arbetsuppgifter (Polisförbundet 2014b; SR 2013a).

Polisförbundet håller med utredaren om att polisarbetet måste bli effektivare eftersom den mer komplexa brottsligheten och snabba samhällsutvecklingen kräver en flexiblare polis, men förbundet menar att för att effektivitet ska uppnås krävs en högskoleutbildning för poliser, tydligare rollfördelning mellan poliser och civilanställda, renodling av arbetsuppgifterna och ett bättre anpassat datasystem för verksamhetens behov (Polisförbundet 2013). Enligt Polisförbundet leder Rikspolisstyrelsens och utredarens förslag istället till otydliga roller mellan civilanställda och poliser, svårigheter att fördela arbetsuppgifter, försämrad arbetsmiljö och verksamhet samt bristande effektivitet (Polisförbundet 2013).

Utifrån Polisförbundets remissvar och uttalanden tolkar jag att offren i Polisförbundets narrativ är allmänheten, medborgarförtroendet, civilanställda, poliser och rättssäkerheten.

4.1.2 Skurkar

Utredaren och Rikspolisstyrelsen föreslår ändringar i rättegångsbalken och polisförordningen som innebär att kravet på att en förhållsledare måste vara polisman försvinner. Polisförbundet ställer sig kritisk till omformuleringar i rättegångsbalken som ger befogenheter att hålla förhör till ”annan tjänsteman vid polisen med den kompetens, utbildning och erfarenhet som krävs för uppdraget” (Polisförbundet 2013, s. 3). Facket menar att formuleringen leder till en stor otydlighet, då det inte finns någon reglering kring den⁵. Därtill menar facket att Rikspolisstyrelsens förslag kommer att leda till att kontrollen av den som har behörighet och befogenhet att besluta om processuella tvångsmedel förskjuts från medborgaren till Polismyndigheten, något Polisförbundet menar strider mot de ”höga krav på rättssäkerhet som medborgarna ställer på svenskt rättsväsende” (Polisförbundet 2013, s. 1).

Polisförbundet anser att utredaren inte tar hänsyn till de kompetens- och rättssäkerhetsaspekter som är viktiga att ha i åtanke vid allvarliga brottsmisstankar och frihetsberövanden (Polisförbundet 2014b, s. 3).

ST inom Polisväsendet, Seko Polisen och Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek (civilfacken) pekas inte direkt ut och nämns heller inte explicit i remissvaret eller i yttrandet, men går trots detta att identifiera som skurkar i Polisförbundets narrativ utifrån kontexten, eftersom de ihärdigt kämpar för lagändringarna som kan komma att urholka polisyrket och äventyra rättssäkerheten. Civilfacken är för förändringarna som Polisförbundet kämpar emot.

Utifrån min tolkning av Polisförbundets narrativ är skurkarna enligt Polisförbundets de som stöder lagändringarna, dvs. politiker, Rikspolisstyrelsen, utredaren och civilfacken.

4.1.3 Typ av skada

Utredaren och politiker vill liksom Polisförbundet göra Polisens arbete mer effektivt, men konsekvenserna blir att bilinspektörer, civilanställda, allmänheten, poliser och rättssäkerheten kommer till skada, enligt Polisförbundet. Skurkarna har goda avsikter och är inte genuint onda utan skadan tillkommer snarare som en konsekvens av ”hastverk, genvägar och slarv” (Nitz 2013c). Förespråkarna överordnar effektivitet över rättssäkerheten, något Polisförbundet anser vara direkt

---

⁵ Tidigare formulering om förhör i Rättegångsbalken (SFS 1942:740 24 kap. 8 §): ”[...] så snart beslutet har verkställts, förhöras av *polisman* eller åklagare” (min kursivering). Ny formulering: ”Förhöret ska hållas av en anställd vid Polismyndigheten till vilken myndigheten uppdragit att hålla förhöret eller av åklagare.”

felaktigt och skadligt. Otydligheten som lagändringen innebär kan leda till att allmänhetens förtroende för polisen sjunker och lagändringen kommer innebära en förskjutning av kontrollen av innehavarna av befogenheter från medborgaren till polismyndigheten (Polisförbundet 2013). Röstas lagändringarna igenom kan det resultera i att civilanställda som får utökade befogenheter fysiskt kommer till skada, men detta är inte skurkarnas syfte med lagändringen (omedveten skada).

Den medvetna skadan skulle, utifrån Polisförbundets narrativ, Rikspolisstyrelsen kunna stå för:

Polisförbundet anser att Rikspolisstyrelsens förslag är ett sätt att försöka undanhålla de strukturella brister och felprioriteringar som gjorts inom Rikspolisstyrelsen, framförallt vad gäller IT-stöd, verksamhetsstöd och kompetensutveckling.

Polisförbundets yttrande (2013, s. 5)

Rikspolisstyrelsen försöker enligt Polisförbundet medvetet (medveten skada) undanhålla strukturella brister (mekanisk skada). Polisförbundet anser att Rikspolisstyrelsen skapar otydlighet för medborgarna och avslutar sitt yttrande med: ”Polisen behöver ingen rättsosäker yrkesröra, samhället behöver en professionell polis” (Polisförbundet 2013, s. 6).

4.1.4 Hjältar

Hjältarna i Polisförbundets berättelse är poliserna, som är den ”yttersta garanten för demokrati i samhället” och som utför farliga och riskabla arbetsuppgifter för att bibehålla ordning och säkerhet i samhället (Polisförbundet 2014b, s. 1).

Polisförbundet är också en hjälte som pekar ut misstag, risker och ger förslag på hur misstagen kan undvikas. Polisförbundet kämpar för att förhindra att skadan sker och föreslår istället förbättringar, exempelvis att polisutbildningen bör bli en högskoleutbildning och att rollerna mellan poliser och civilanställda bör bli tydligare (Polisförbundet 2013).

4.1.5 Handling och sensmoral - policyförslaget

Avslutningsvis menar Polisförbundet att civilanställda inte ska utföra arbetsuppgifter som kan komma att kräva sådan våldsanvändning eller tvångsmedel, som endast polisman har befogenhet att utföra. Detta är viktigt både med hänsyn till den enskilde tjänstemannens personliga säkerhet, men också för att allmänhetens bild av polisen inte ska försämrats.

Polisförbundets remissvar (2014b, s. 3)

Utifrån min tolkning av Polisförbundets narrativ vill polisfacket behålla status quo, dvs. att polisens och civilanställdas arbetsuppgifter och befogenheter fortsatt ska vara åtskilda. Rikspolisstyrelsen, politiker, den offentliga utredaren och civilfacken vill att civilanställda ska få utökade befogenheter, arbetsuppgifter och tillgång till

specialistutbildning. Förespråkarna anger främst ökad effektivitet i form av ökad upplärning av brott och resurseffektivitet som argument för förslaget. Enligt Polisförbundet är förslaget inte tillräckligt genomtänkt och kommer att skada samhället på flera olika sätt. Förslagen kommer bland annat att leda till otydliga yrkesroller, en urholkning av polisycket och försämrade rättssäkerhet och sjunkande medborgarförtroende. Lagförslagen kommer inte alls att leda till en mer effektiv polis. Istället krävs en omvandling av polisutbildningen till högskoleutbildning, tydligare yrkesroller och en renodling av arbetsuppgifter för att Polisen ska kunna vara både effektiv och rättssäker (Polisförbundet 2013, 2014b). Polisförbundet informerar i sitt remissvar om misstagen som politiker, Rikspolisstyrelsen, civilfacken och den offentliga utredaren begår och ”avstyrker departementspromemorians förslag om att ge andra än poliser polisiära befogenheter” (Polisförbundet 2014b, 1, *emfas i original*).

4.2 Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek

Saco-s vid Polismyndigheten (häriifrån förkortat Saco-s) ingår i Sveriges Akademiker Centralorganisation (Saco), som grundades 1947, och är en förhandlingsorganisation för statligt anställda akademiker inom Polisen. Ungefär 1800 av Polisens cirka 28 500 anställda är medlemmar i något av Saco-s förbund (Saco-s 2016). Jusek, Saco-s kontaktförbund och representant för åklagare och polisanställda, var remissinstansen som svarade på Ds2013:64. NPF appliceras på Juseks remissvar samt uttalanden från Saco-s/Jusek, som förespråkar utökade befogenheter och specialistutbildning för civilanställda inom Polisen.

Louise Adelborg, Juseks vd, och Staffan Tilling, ordförande för Juseks polissektion, menar att det är hög tid att modernisera svensk polis och att en lagändring som ger civilanställda utökade befogenheter starkt skulle bidra till en mer effektiv verksamhet och en breddning av polisens kompetens (Adelborg & Tilling 2012).

Saco-s menar att bilden av polisen som kunde allt är förlegad nu när samhället och brottsligheten blir allt mer komplex (Ds2013:64, s. 113). Civila utredare hindras i och med nuvarande lagstiftning⁶ från att kunna bli förundersökningsledare och chefer inom Polisen. Jusek kämpar för att attraktiva tjänster i den brottsutredande verksamheten ska kunna konkurreras om på lika villkor (Adelborg & Tilling 2012). Vidare menar Saco-s att om civilanställda får utökade befogenheter ökar möjligheterna för de att göra karriär och bli mer konkurrenskraftiga. Dessutom skulle detta leda till att öka mångfalden och kompetensen inom Polisen (Ds2013:64, s. 114).

---

⁶ Adelborg & Tilling: Texten från 2012, tre år innan lagändringarna trädde i kraft.

4.2.1 Offer

Som utredaren påpekar så är det naturligtvis märkligt att en tidigare verksam åklagare inte skulle kunna leda polisiära förundersökningar.

Juseks remissvar (2013a, s. 2)

Jusek menar att civilanställdas gedigna kompetens i nuläget inte utnyttjas, vilket leder till ineffektivitet och sämre utredningsresultat, som i sin tur påverkar medborgarnas förtroende för polisen. Nuvarande ordning hindrar bland annat erfarna åklagare från att leda förundersökningar. Istället menar Jusek att en stor del av utredarna är ”unga och relativt oerfarna” poliser och att det finns utredare som ”helt saknar akademisk kompetens” (Jusek 2013a, s. 2). Poliser behöver bli mer synliga för medborgarna men jobbar istället med arbetsuppgifter där polisiär grundutbildning inte är ett absolut behov. Dessa uppgifter bör istället utföras av civilanställda och Jusek håller med utredaren om att medborgarnas förtroende kommer att vinna på att alla resurser och kompetenser utnyttjas på bästa möjliga sätt (Jusek 2013a, s. 1). Tilling menar att civilanställda utredare bör få större befogenheter och kunna bli förundersökningsledare (Jusek 2012).

Jag tolkar civilanställda som offer i Juseks narrativ då Jusek anser att de nekas vissa tjänster och hindras från att bedriva ett effektivt polisarbete.

4.2.2 Skurkar

Den främsta skurken i Saco-s/Juseks narrativ är Polisförbundet, som ifrågasätter civilanställda och kämpar emot förslaget om utökade befogenheter. Saco-s beskriver yrkesroller inom Polisen på sin hemsida som följande:

[...] Akademiker som ekonomer, jurister, analytiker och biologer blir allt viktigare för att förutse, utreda och bekämpa brott. Grundutbildade poliser ska möta hot och våld, men tillsammans med experternas spetskompetens blir det bästa tänkbara förutsättningar. Men akademikerna upplever ibland ifrågasättanden från polisfackligt [sic!]. Det är inte acceptabelt.

(Saco-s 2017)

Enligt Jusek har löst förankrade farhågor ibland präglat debatten om utökade befogenheter (Jusek 2013a). Jusek skriver att

[i]ngen som verkligen har läst uppdragsredovisningen ordentligt kan med fog längre säga att behovet av att ge andra än poliser ytterligare befogenheter nu inte har beskrivits eller analyserats tillräckligt.

Juseks remissvar (2013a, s. 1)

Stycket i remissvaret kan vara riktat mot skurken i Juseks narrativ, nämligen Polisförbundet. Slutsatsen dras eftersom det främst är Polisförbundet som motarbetar civilfacken i frågan om befogenheter och utbildning för civilanställda.

Polisen kritiseras av Adelborg och Tilling som menar att det bör vara en självklarhet för en jurist och före detta åklagare att kunna vara

förundersökningsledare eftersom denne har rätt kompetens för tjänsten (Adelborg & Tilling 2012). Representanterna påpekar att Riksrevisionen och Justitieombudsmannen vid flertalet tillfällen har kritiserat Polisen för brister i kompetens och effektivitet, alltmedan brottsligheten blir mer komplex. Företrädarna menar att Polisen helt enkelt inte har råd att avvara den kompetens som civilanställda utgör inom myndigheten (Adelborg & Tilling 2012). Jusek ifrågasätter i sitt remissvar om Polisen självmant kommer att göra omprioriteringarna och rationaliseringarna som krävs (Jusek 2013).

Utredaren anklagas i vissa stycken för att vara en (omedveten) skurk. Jusek anser att det är beklagligt att utredaren inte föreslår ytterligare utökade befogenheter att utfärda ordningsbot för bilinspektörer. Det hade varit viktig ur en effektivitetssynpunkt menar Jusek, då ännu fler mängdbrott skulle kunna klaras upp (Jusek 2013a, s. 2). Utredarens beslut kan därmed hindra ytterligare effektivitetsfrämjande åtgärder.

4.2.3 Typ av skada

Jusek menar att Polisförbundet i sitt strävande att skydda sina medlemmars befogenheter hindrar civilanställda med gedigen och relevant utbildning från att utföra uppgifter som de har rätt kompetens för. Jusek anser att civilanställda ofta är mer kompetenta och passar bättre för vissa arbetsuppgifter jämfört med nyutbildade och oerfarna poliser (Jusek 2013a, s. 2). Felprioriteringar gör att poliser inte kan vara synliga och tillgängliga för medborgarna vilket orsakar oavsiktlig skada på allmänheten. Däremot kan ifrågasättandet av akademiker från polisfackligt håll argumenteras för att vara en medveten handling och därmed utgöra en medveten skada på civilanställda.

Jusek varnar även för en eventuell mekanisk skada. Jusek menar att när Polisen genomgår sin omorganisering den 1 januari 2015 att "[d]et är viktigt att rester av gammal, förlegad, syn på kompetens inte av slentrian byggs in i den nya organisationen" (Jusek 2013a, s. 1). Den gamla skadan får alltså inte på grund av oaktsamhet eller likgiltighet byggas in i den nya organisationen och tillåtas att fortsatt orsaka mekanisk skada.

4.2.4 Hjältar

Uppdragstagaren har gjort en ambitiös och noggrann genomgång av rättsläget utifrån ett helhetsperspektiv på arbetsfördelningen inom polisen.

Juseks remissvar (2013a, s. 1)

Utredaren hyllas av Jusek för att ha gjort en gedigen, ambitiös och noggrann analys, i vilken han har kommit fram till att civilanställda borde få utökade befogenheter. Jusek hyllar särskilt att bilinspektörers gedigna utbildning och kompetens uppmärksammas i utredningen (Jusek 2013a). Facket välkomnar även förslaget om att skapa en polisutbildning för specialister vilket kommer att bidra till ett bättre utnyttjande av de samlade polisiära resurserna och en mer effektiv verksamhet (ibid).

Tilling skriver att Polisen under flera år kritiserats för ineffektivitet men att ”i granskningar som bland annat Riksrevisionen gjort framgår det att civila utredare håller hög kvalitet i sitt arbete” (Jusek 2012). Civilanställda, med sin akademiska kunskap och yrkeserfarenhet, anses vara hjältar som bidrar till Polisens verksamhet.

Jusek, som kämpar för utökade befogenheter och specialistutbildning för civilanställda, tolkas också som en hjälte i berättelsen. Jusek lindrar skadan genom att tillstyrka lagförslagen som kommer att leda till förbättringar för offren och åtgärda bristerna i utredningsverksamheten.

4.2.5 Handling och sensmoral - policyförslaget

Jusek anser att det är hög tid att förslagen i fråga om utökade befogenheter för andra än poliser nu genomförs efter många års diskussion.

Juseks remissvar (2013a, s. 1)

Jusek välkomnar den breddning av kompetensen och ökade kvalitetskrav som utredaren föreslår för en professionell, rättssäkrare samt mer enhetlig och effektiv utredningsverksamhet.

Juseks remissvar (2013a, s. 2)

Utifrån appliceringen av NPF på materialet tolkar jag Saco-s/Juseks berättelse som följande: Politiker och utredare har äntligen insett det som Saco-s/Jusek har jobbat för i flera år, nämligen att civilanställda inom Polisen bör få utökade befogenheter och specialistutbildning. Utredaren tar fasta på många viktiga punkter och argumenterar sakligt och genomtänkt för varför civilanställda ska få utökade befogenheter. Polisförbundet kämpar emot men polisfackets argument är, till skillnad från utredarens, svepande och illa underbyggda. Vinsterna med lagförslagen är främst den ökade effektiviteten i utredningsarbetet och resurseffektivitet. När akademikerna kan användas i större utsträckning breddas kompetensen inom Polisen (Adelborg & Tilling 2012; Jusek 2013b, 2014). Rätt person kommer att arbeta med rätt arbetsuppgifter eftersom rekryteringen kommer att utgå från individens kompetens istället för dennes bakgrund som polis (polisman). Dessutom vinner allmänhetens förtroende på att samtliga resurser och kompetenser utnyttjas inom Polisen (Persson 2014).

Lagändringarna är en del i arbetet för att utveckla en effektiv och modern polisverksamhet. Jusek välkomnar förslaget och menar att det kommer att leda till en professionell, rättssäker, enhetlig och effektiv utredningsverksamhet (Jusek 2013a). Därmed tillstyrker Jusek förslagen i Ds2013:64 och vill därutöver utöka befogenheterna för bilinspektörer, som Jusek menar bör få utfärda ordningsböter (ibid).

4.3 Seko Polisen

Seko grundades 1970 och organiserar arbetare inom bl.a. civil-, sjöfolk-, energi-, försvar- och vårdbranscherna. Janne Rudén är förbundsordförande för Seko Polisen (härför förkortat Seko). Ordförande och förhandlingsansvarig är Karna Tillheden.

Seko menar att de lagliga begränsningar som finns mot att låta civilanställda utföra vissa utredningsuppgifter förhindrar ett effektivt arbete. Seko anser likt ST inom Polisväsendet och Saco-s/Jusek att det är den enskilde individens kompetens, utbildning och erfarenhet som bör avgöra om denne ska ges befogenhet att självständigt fatta beslut och verkställa åtgärder i en förundersökning (Tilling m.fl. 2009; Seko 2013). Seko har kämpat för utökade befogenheter under många år (Lindgren Strömbäck 2013).

4.3.1 Offer

Seko anser att det ska vara kompetensen som styr vem som behövs till arbetsuppgiften [,] inte de formella egenskaperna.

Sekos remissvar (2013, s. 1)

[...] det är direkt olämpligt att avfärda civil personal som förundersökningsledare och utredare vid brott som rör unga lagöverträdare. Seko ser det tvärt emot som självklart att många civilanställda skulle passa alldeles utmärkt i rollen

Sekos remissvar (2013, s. 2)

Seko skriver att civilanställda i dagsläget inte ges möjligheten att arbeta med samma uppdrag som poliser. Seko menar att polisarbetet skulle bli mer effektivt om civilanställda fick hålla förhör när de tar emot anmälningar och vidta utredningsåtgärder innan en förundersökning inleds. Vidare skriver Seko att bilinspektörer och civila utredare bör få utfärda böter eftersom det skulle öka effektiviteten. Civila utredare och bilinspektörer skulle således slippa ta omvägen genom att kontakta en polis, som kanske inte alltid är tillgänglig (Seko 2013). Vidare riskerar civilanställda att utsättas för våld i exempelvis receptioner och arresten. Seko skriver att man har varnat för riskerna flera gånger utan att få gehör (Seko 2013, s. 2).

Seko kan också konstatera att de brottsoffer som har upplevt stor personlig kränkning ofta tvingas genomleva samma kränkning för varje gång de vittnar om händelsen.

Sekos remissvar (2013, s. 2)

Seko menar att om civilanställda får genomföra förhör vid anmälan slipper brottsoffren genomgå övergreppet upprepade gånger, vilket i nuläget leder till en minskning i rättssäkerheten (Seko 2013).

Seko kritiserar att poliser har mycket bättre anställningsskydd och skriver att

[t]yvärr används fortfarande civilanställda som en budgetregulator som kan sparkas när myndigheten måste spara pengar medan polismännen kan känna sig säkra i sina anställningar.

Sekos remissvar (2013, s. 3)

Eftersom polisens kompetensutveckling prioriteras skadas civilanställda ytterligare då gruppens internutbildning blir eftersatt. Att civilanställda inte får tillgång till kompetenshöjande insatser menar Seko kan leda till att rättssäkerheten på lång sikt inte kan bibehållas (Seko 2013).

Utifrån min tolkning av Sekos narrativ är offren enligt facket civilanställda, brottsoffer och rättssäkerheten.

4.3.2 Skurkar

Även om Seko till stor del håller med om utredarens slutsatser identifieras han som en skurk. Seko menar att polisen får en särskild ställning och innebörd i utredningen och att felaktigheter uppstår när utredaren utgår ifrån definitioner som ges i lagtexter (Seko 2013, s. 1). Seko skriver att det blir ett cirkelresonemang när utgångspunkten är att ”polisen är säregen enligt lag, därför måste polisen vara säregen enligt lag” (Seko 2013, s. 1).

Ett sådant flytande polisbegrepp får en närmast mytisk karaktär där polismannen i allmänhet, av utredningen, framställs som lite extra kapabel och därför rutinmässigt bli delegerad de mer komplexa eller diffusa uppdragen.

Sekos remissvar (2013, s. 1)

Seko menar att det inte finns något ”magiskt särelement” i polisutbildningen som gör att poliser automatiskt bör bli delegerade vissa uppgifter (Seko 2013, s. 2). Istället vill facket se tydliga exempel på vad det är som skiljer poliser från civilanställda, både gällande utbildning och kompetenser. På så sätt kan rätt person få rätt arbetsuppgifter utifrån kompetens, inte formella egenskaper (Seko 2013). Facket skriver att utredaren avfärdar civilanställda som administrativ personal och därmed även avfärdar dessa som förundersökningsledare och utredare vid brott som rör unga brottsöverträdare. Termen administrativ personal är inte allmänt accepterad enligt Seko, som menar att termen är direkt olämplig att använda om civilanställda (ibid). Seko håller med utredaren om att poliser ska ha exklusiv rätt på våldsutövning, men att andra utredningsåtgärder ska kunna utföras av polisanställda utan polisiär grundutbildning (ibid).

Även Polisen tolkas av uppsatsförfattaren som en skurk i Sekos narrativ. Myndigheten har inte lyssnat på Sekos varningar om utsatta civilanställda i receptioner och i arrester där risken finns att utsättas för våld. Seko har larmat om dessa utsatta arbetsområden tidigare utan att få gehör. Polismyndigheten använder även civilanställda som budgetregulatorer som går att avskeda när myndigheten måste spara pengar, vilket leder till stor otrygghet för civilanställda.

4.3.3 Typ av skada

Utredaren orsakar omedveten skada på grund av olyckliga och klumpiga formuleringar. Slutsatserna utredaren drar är av godo enligt Seko, men han begår ständigt misstag genom sina formuleringar.

Polisen anses vara likgiltig inför Sekos varningar och den mekaniska skadan får således fortsätta trots riskerna.

Polisförbundet tolkas av mig som den medvetna skurken i Sekos narrativ. Polisfacket nämns inte i remissvaret men väl i debattartiklar och uttalanden (Tilling m.fl. 2009). I mejl skriver ordförande Karna Tillheden att "[d]et pågår mycket arbete av vissa representanter från Polisförbundet att förminska och stänga in dessa utökningar som kommit i lagen...⁷". Polisförbundet anklagas för att medvetet motarbeta lagändringarna och tolkas därför orsaka medveten skada enligt Seko Polisens narrativ.

4.3.4 Hjältar

I Sekos berättelse är hjältarna de kompetenta och effektiva civilanställda. Även utredaren blir hjälte som trots sina felaktiga formuleringar föreslår lagändringarna som Seko har kämpat för under flera år, och facket menar att utredningen överlag är grundlig och välgjord (Seko 2013).

Avsändaren, dvs. Seko, är också hjälte i narrativet. Facket påpekar brister och misstag i utredningen samt ger förslag på hur dessa kan rättas till. Seko tillstyrker förslagen i Ds2013:64, vilket tolkas som ett sätt att kämpa för offrens rättigheter och möjligheter.

4.3.5 Handling och sensmoral - policyförslaget

Utgångspunkten för utredningen är att slå fast vem som ska göra vad i en mångfaldig poliskår - rätt person på rätt jobb. Seko anser överlag att utredningen Ds2013:64 är mycket grundlig och välgjord.

Sekos remissvar (2013, s. 1)

Utifrån appliceringen av NPF på materialet tolkar uppsatsförfattaren Sekos berättelse som följande: Civilanställda utsätts för fara i receptioner och arrester, får inte utföra arbetsuppgifterna de är kompetenta nog för, deras utbildningsmöjligheter är eftersatta och de har inte samma anställningstrygghet som poliser. Poliser å andra sidan anses vara extra kompetenta utan att några trovärdiga bevis för detta kan framföras i utredningen. Seko anser att det ska vara kompetensen som avgör vilken anställd som behövs till arbetsuppgiften, formella egenskaper ska inte styra delegeringen av uppgifter. Seko vill att anställda med relevant utbildning och

---

⁷ Mejlkorrespondens med Seko Polisens ordförande och förhandlingsansvariga, Karna Tillheden, 2018-01-02.

tidigare yrkeserfarenhet med arbetsuppgifter som innehöll utövande av processuella tvångsmedel borde kunna få dessa befogenheter inom Polismyndigheten. Seko tillstyrker förslagen i Ds2013:64.

Seko vill utöver befogenheterna att civilanställda bilinspektörer ska ges befogenheter att utfärda böter och att förundersökningsledarkurser ska erbjudas civilanställda, samt att pengar öronmärks för civilanställdas internutbildningar (Seko 2013).

4.4 ST inom Polisväsendet

ST grundades 1904 och är det största fackförbundet inom statlig verksamhet. ST inom Polisväsendet representerar civilanställda inom Polisen och har ca 4800 medlemmar. Ordförande för ST inom Polisväsendet är Karin Svenning, vice ordförande är Pär Renberg.

På ST inom Polisväsendets (häriifrån förkortat ST) hemsida står det att alla anställda inom Polisen jobbar mot samma mål, men att de har olika bakgrund avseende utbildning och erfarenhet. Det ska inte spela någon roll om den anställda är polis eller civilanställd, alla behövs inom Polisen. Målet är att förebygga och bekämpa brottslighet, säkerställa rättssäkerheten, skapa trygghet för medborgarna och bevara demokratin (ST.org/st-inom-polisen). ST menar att utökade befogenheter för civilanställda kommer att öka effektiviteten inom Polisen och leda till att resurserna används på ett bättre sätt (Publikt 2014a). Svenning menar att utökade befogenheter för civilanställda möjliggör en bra start för en modern polismyndighet (ST 2014). ST menar att det är angeläget att ge civilanställda befogenheterna som behövs för att utföra ett effektivt arbete (ST 2013; Publikt 2014b).

STs remissvar är mycket kort (1/2 sida). Läsaren uppmärksammas på att materialet därför till stor del har kompletterats med uttalanden och debattartiklar av fackliga företrädare. Kravet på att NPF ska kunna användas på materialet, dvs. att en aktör och en policypreferens måste kunna identifieras (Pierce m.fl. 2014, s. 30), uppfylls dock av remissvaret.

4.4.1 Offer

Vi anser att det är angeläget att nu ge civilanställda de befogenheter som behövs och därmed undanröja hinder för ett effektivt användande av resurser. Tidigare utredningar har också pekat på att civil anställd personal kan vara mycket lämpad för att exempelvis utföra olika former av utredningsarbete.

STs remissvar (2013)

I remissvaret identifieras inga explicita offer, även om citatet ovan skulle kunna tolkas som att civilanställda är offer enligt ST, eftersom de hindras från att utföra

ett effektivt arbete. Anne-Chatrine Brandt på avdelningsstyrelsen ST hoppas att regeringen äntligen kan ta beslut om utökade befogenheter för att

vi [civilanställda] gör ju de här [utrednings]jobben i dag, det är bara det att vi går under en förman: en förundersökningsledare eller en åklagare, men det är ju bättre att vi får riktiga befogenheter själva, så att vi blir likställda.

Anne-Chatrine Brandt (SR 2013b)

Renberg och Angelica Hultgren, likabehandlingsansvarig i avdelningsstyrelsen för ST, skriver att civilanställda trots lagändringarna inte fått möjligheter till kompetensutveckling inom myndigheten. Företrädarna menar att det inte är norm att vara civilanställd inom Polismyndigheten och att "[r]unt om i myndigheten upplever vi problem med bemötandet, då medarbetares kompetens och begåvning ifrågasätts på grund av att de är civilanställda" (Renberg & Hultgren 2016). Utifrån uttalanden i samband med kontexten kan civilanställda identifieras som offer, då de trots sin kompetens inte har befogenheterna som krävs för att kunna utföra ett effektivt arbete på egen hand (Tilling m.fl. 2009).

4.4.2 Skurkar

I remissvaret utpekas ingen aktör som skurk. Däremot skriver STs tidning *Publikt* att Polisförbundet har utövat stort motstånd mot att civila ska få utökade befogenheter (Publikt 2013a; 2014a). Polisfackets motstånd fortsätter trots att ST, experter och flera myndigheter inom rättsväsendet påpekar fördelarna med utökade befogenheter (Publikt 2013b). ST skriver i en debattartikel tillsammans med Jusek och Seko att Polisförbundet bidrar till att civilanställda känner sig diskriminerade på sina arbetsplatser för att de inte är poliser. Polisförbundet kämpar emot utökade befogenheter för civilanställda men polisfackets synsätt på civilanställda saknar stöd enligt civilfacken (Tilling m.fl. 2009). Polisförbundet tolkas som skurk i STs narrativ eftersom förbundet är motståndare till lagändringarna som ST förespråkar.

4.4.3 Typ av skada

I remissvaret argumenterar ST för att lagarna står i vägen för ett effektivt användande av resurser och för att civilanställda ska kunna utföra ett effektivt arbete (ST 2013). Lagarna, som inte är en skurk med avsikter, orsakar därför en mekanisk skada på offren.

4.4.4 Hjältar

Hjältarna som identifieras utifrån remissvaret och kompletterande material är civilanställda och ST. Civilanställda är kompetenta och kan avlasta poliser som nu har för stor arbetsbörda, och genom lagförändringarna kommer fler poliser att kunna ägna sig åt yttre tjänst (ST 2013).

ST är en hjälte som drivit på i frågan om att civilanställda ska få utökade befogenheter under flera år (ST 2014; Publikt 2014b). Facket vill uppnå ett samarbete mellan civilanställda och poliser för att få en bättre Polisorganisation. Detta gör inte ST för sin egen skull- ”utan för allmänhetens” (Renberg & Hultgren 2016).

4.4.5 Handling och sensmoral - policyförslaget

Vi ställer oss positiva till förslaget om att låta annan personal än poliser, få de befogenheter som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter effektivt.

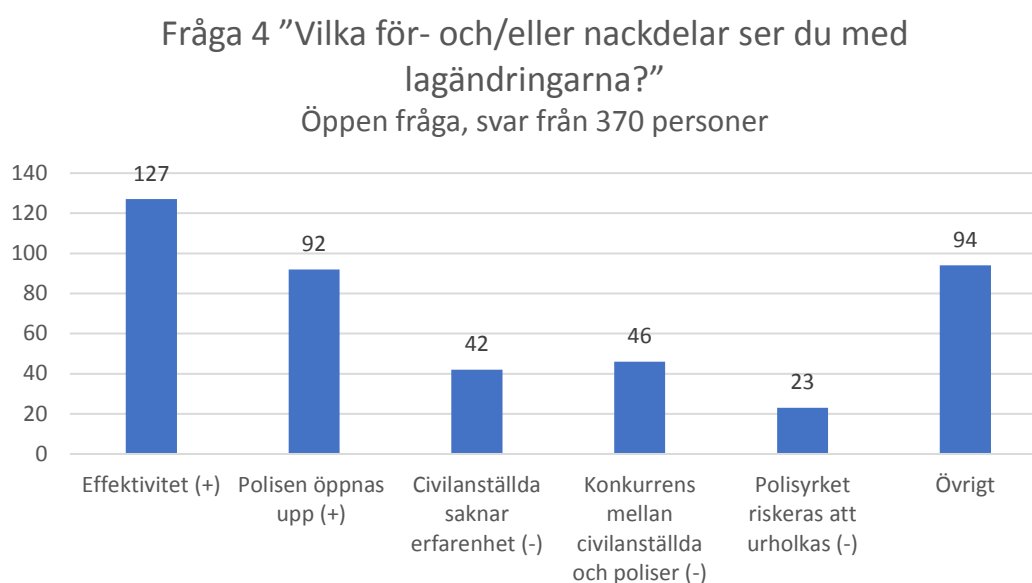
STs remissvar (2013)

Min tolkning av STs narrativ påminner i många avseenden om de övriga civilfackens narrativ. Civilanställda är kompetenta nog att få utökade befogenheter och tillgång till specialistutbildning, vilket ST har kämpat för under lång tid. Lagändringarna kommer leda till ett effektivare utredningsarbete och därmed tillstyrker ST förslagen i Ds2013:64.

4.5 Enkät svar

Läsaren uppmärksammas på att enkät svaren nästan bara representerar civilanställda (se metod och material).

4.5.1 ”Vilka för- och/eller nackdelar ser du med lagändringarna?”

127 personer nämner som fördel effektivitet i någon form (resurseffektivitet, civilanställda kan avlasta poliser, rätt person på rätt jobb, poliser frigörs till yttre tjänst och fler uppklarade brott). Att Polisen öppnas upp och fler kompetenser tas till vara på inom myndigheten samt att fler får tillgång till karriärmöjligheter nämns som ytterligare fördelar (92 svar). Nackdelar som nämns är att civilanställda saknar polisiär erfarenhet i yttre tjänst (42 svar) och att lagändringen leder till konflikter och konkurrens mellan poliser och civilanställda (46 svar). 23 svarar att polisyrket och polisutbildningen riskerar att urholkas. Resterande svar (94) gick inte att dela upp i grupper (inga fördelar/nackdelar, vet ej osv.). Att tabellen visar fler svar (424) än personer som svarade (370) beror på att flera tog upp både fördelar och nackdelar. Nedan presenteras ett urval av svar på fråga 4.

Fördelen är att vi kan använda annan kompetens än polisiär på funktioner där polismannens unika befogenhet inte krävs. Detta leder till att vi kan frigöra polisiära resurser för de arbetsuppgifter som kräver just den befogenheten, tex Ingripandeverksamhet m.m.

(civilanställd)

Civila blir mer självgående i sina arbetsuppgifter. Många civila har utbildningsbakgrund som i större utsträckning lämpar sig för fu-ledartjänst⁸ än vad polisutbildade har.

(civilanställd)

Mycket bra att lägga arbetsuppgifter som inte kräver kunskaper förvärvade vid polisutbildning på civilanställd personal för att frigöra poliser till där de behövs. Sämre om civilanställda kan få chefspositioner med poliser under sig. För att förstå arbetsmetoder och vad en polis kan möta i sin vardag bör åtminstone alla positioner upp till regionpolischef kräva en polisiär bakgrund i botten, för att kunna göra ett bra jobb.

(civilanställd)

Inga nackdelar, bara fördelar då det kan finnas kompetenser hos civilanställda som poliser saknar för vissa funktioner. Dock ska det alltid vara den som är mest lämpad för en funktion som får den men det behöver inte nödvändigtvis vara en polis vilket är kutym idag. Många poliser, och Polisförbundet speciellt, ifrågasätter att civila får utökade befogenheter men glömmer nog bort att t.ex. en åklagare (som leder förundersökningar av brott som inte är av enkel beskaffenhet) rent "tekniskt" är civil. Ingen skulle ju ifrågasätta en f.d. åklagare som fu-ledare inom Polisen. Det finns en kultur inom myndigheten att om man gått 1,5 år på Polishögskolan så är man allsmäktig och kan utföra alla arbetsuppgifter inom myndigheten. Detta är såklart inte fallet [...]

(civilanställd)

Varför ens ha en polisutbildning om civilanställda anställs och ges samma befogenheter som en polis?

(polis)

Polisutbildning o yrket blir urvattnat. Hade samma resonemang funkat inom läkarkåren. Icke läkarutbildad får genomgå specialutb och får i vissa fall utföra operationer o ställa diagnoser?? Tror inte det...

(polis)

---

⁸ Fu - förundersökning.

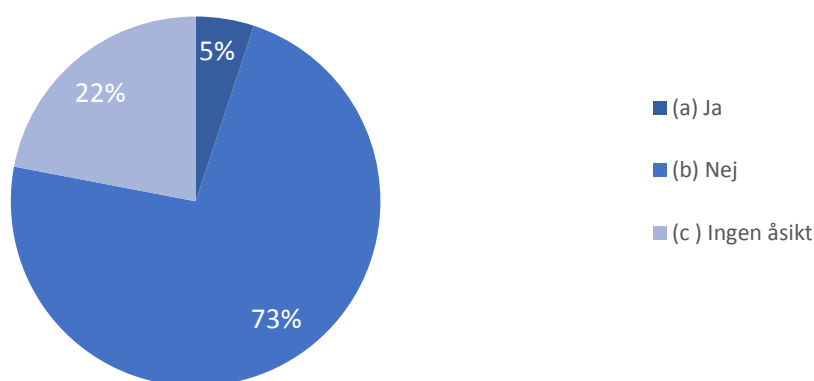
För vissa funktioner krävs det enligt mig polisutbildning och framförallt yrkeserfarenhet av att ha varit polis. Att ha en bakgrund som polis i yttre tjänst gör att man får en förståelse för det fungerar ute på plats och vilka komplexa situationer man ofta ställs inför. Det är inget man kan läsa sig till via utbildning och enligt mig är det en nödvändig kunskap för att kunna bedriva en förundersökning med gott resultat samt för ha få förtroende av sina poliskollegor. Jag personligen hade nog haft svårt för att ha fullt förtroende för en utredningsledare som inte har den erfarenheten.

(polis)

4.5.2 ”Utökade befogenheter riskerar medborgarförtroendet”

Fråga 19: "Utökade befogenheter för civilanställda riskerar att minska medborgarförtroendet för Polisen"

691 svar

[Nej] Så länge kvaliteten på utredningar är densamma eller högre, ser jag inte att förtroendet ska kunna påverkas. Däremot ska poliser som jobbar uttryckande kunna ingripa och synas - vilket kräver en polis. När medborgarförtroende diskuteras, talar man ofta i termer om synlighet och därmed också uniform och polisbilar. Ska man dra det till sin spets skulle civilanställda kunna öka medborgarförtroendet, i och med att fler poliser kan syssla med rent polisiära uppdrag och därmed synas mer.

(civilanställd)

[Nej] Jag tror att medborgaren blir glad och nöjd om polisen som organisation blir bättre på att lösa sitt uppdrag, jag tror inte att de bryr sig om vem som fattar ett visst beslut eller utför en viss arbetsuppgift, bara det blir gjort av någon som har kompetensen för det.

(civilanställd)

[Ja] Medborgaren får svårt att förstå vem man har framför sig. Ungefär som att en civilanställd skulle åka som brandman på en brand å förvänta sig att få elden släkt men då måste man ringa till nån annan.

(polis)

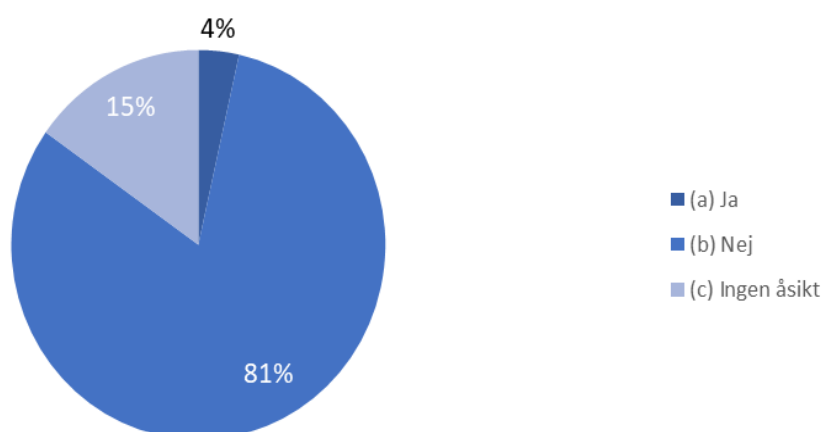
[Ja] En polis är utbildad för att hantera alla former av situationer, med våld om så krävs. Om allmänheten träffar på en civilanställd som backar i vissa situationer så minskar förtroendet.

(polis)

4.5.3 ”Utökade befogenheter riskerar rättssäkerheten”

Fråga 21: "Utökade befogenheter för civilanställda riskerar rättssäkerheten"

690 svar

[Nej] Här är det viktigt med utbildning, och bra sådan. Problemet Polisen har och haft, är att man prioriterar ner vikten av bra och relevant internutbildning. Detta behöver ändras, och då säkras man även rättssäkerheten.

(civilanställd)

[Nej] Har de rätt utbildning och följer de rutiner och riktlinjer ska det inte finnas någon större risk att rättssäkerheten minskar för att en civilanställd har utökade befogenheter.

(civilanställd)

[Ja] Om det innebär att fler poliser slutar så ja, vi behöver trad[itionellt] utbildade poliser vad gäller den fysiska biten och den erfarenhet flexibilitet och synlighet de möjliggör. Poliser måste fortsätta patrullera, det kan inte vi civila.

(civilanställd)

[Ja] I de fall då en bil stoppas av bilinspektör (civil) och det finns vapen, så kan det uppstå en problematisk situation. Civil kvalificerad FU-ledare bör vara motsvarande som polisiär kvalificerad FU-ledare, jobbar inne i polishuset och träffar inte på "bus" utomhus.

(civilanställd)

4.6 Offentliga värden och identifierade motsättningar

Offentliga värden som återkommer i remissvaren och fackens uttalanden är effektivitet, medborgarförtroende och rättssäkerhet. Även om facken identifierar samma värden så används de på olika sätt för att framföra aktörernas konkurrerande ståndpunkter. Detta resonemang är värt att utveckla.

För att Polisen ska uppfattas som rättssäker krävs korrekta beslut, förtroende och hänsyn samt snabbhet och effektivitet (Myhrer, Anderberg 2016). Inte sällan hamnar dessa krav i strid med varandra. Polisen ska vara effektiv och samtidigt ha respekt för medborgarnas rättigheter. Polisen vill handla snabbt och effektivt, men däremot inte på ett sätt som ökar risken för felaktiga beslut och på så sätt skadar förtroendet. På samma sätt riskeras förtroendet om effektiviteten saknas och ett ärende tar alltför lång tid att följa upp (Myhrer, Anderberg 2016, s. 88). För att polisen (polismannen) ska kunna finna en lämplig avvägning mellan dessa krav styrs denne av ett stort antal lagar och förordningar. Regler för polisens myndighetsutövning återfinns i polislagen, polisförordningen och rättegångsbalken. Därtill kommer olika principer som polisen ska ta hänsyn till i sin myndighetsutövning (Hyhrer & Anderberg 2016). Lagarna, förordningarna och principerna är till för att polisen ska kunna utföra sin samhällskyddande uppgift, samtidigt som medborgarnas rättssäkerhet ska garanteras.

Polisförbundet menar att om medborgaren inte vet var icke-polisens befogenheter tar slut och en polismans befogenheter tar vid, skapas otydlighet och förvirring. Detta kan leda till att rättssäkerheten och medborgarförtroendet sjunker. Civilfacken menar istället att rättssäkerheten riskeras om Polisen inte löser fler brott, vilket kan åtgärdas genom utökade befogenheter för civilanställda. Civilfacken anser att om fler anställda inom Polisen får utökade befogenheter kan utredningsarbetet ske mer effektivt, till gagn för brottsoffer och samhället. Poliser kan då ägna sig åt brottsförebyggande arbete och med att göra sig tillgängliga för allmänheten genom att vara synliga på gator och torg, vilket i sin tur ökar medborgarförtroendet.

Motsättningarna visar sig således i vilka värden som betonas. Civilfacken betonar effektivitet som är ett viktigt offentligt värde (Lundquist 1998). Polisförbundet betonar rättssäkerheten, även det ett viktigt offentligt värde (ibid.). Civilfacken och polisfacket använder sig således av samma begrepp i sina narrativ, men innebörden och betoningen av vissa värden varierar beroende på avsändaren. Facken har ett gemensamt övergripande mål men konkurrerande uppfattningar om hur detta ska nås.

Skurkar, hjältar och till viss del offer varierar beroende på vilken aktör som berättar historien. Avsändaren är tillsammans med den yrkesgrupp som denne representerar alltid hjältar. Skurken är den som motarbetar hjältarna och orsakar skada på offren. Utredaren innehar dubbla roller för civilfacken. Han ger förslag som facken vill genomföra (hjärte), men beskriver poliser och civilanställda på ett missvisande sätt som får poliser att framstå som lite extra kompetenta, något facken inte håller med om (skurk). Varken utredaren eller politikerna tolkas vara genuint onda med syfte att orsaka skada.

Tydliga motsättningar mellan yrkesgrupperna visar sig i deras representanters konkurrerande narrativa berättelser, olika betoning av offentliga värden och motsatta policyförslag. Samtliga fack kämpar genom sina berättelser om tillgång och kontroll över arbetsuppgifter, befogenheter och utbildningen som leder till polisyrket, dvs. jurisdiktionen.

4.6.1 Tabell 4.1- Resultatsammanfattning

Aktörer	Offentliga värden	Offer	Skurkar & typ av skada	Hjältar	Sensmoral & policypreferens
Saco-s/Jusek, ST inom Polisen, Seko Polisen	Effektivitet, legitimitet, rättssäkerhet, professionalitet, demokrati	Samhället, medborgarförtroendet, civilanställda, rättssäkerheten, brottsoffer,	Polisförbundet, Polisen, (utredaren) Omedveten, medveten och mekanisk skada.	Civilanställda, civilfacken, politiker, utredaren	Lagändring krävs. Förespråkare av lagändring (tillstyrker Ds2013:64)
Polisförbundet	Effektivitet, legitimitet, rättssäkerhet, professionalitet, demokrati,	Samhället, medborgarförtroendet, rättssäkerheten, civilanställda, poliser	Politiker, utredaren, Rikspolisstyrelsen, civilfacken, Omedveten, medveten och mekanisk skada.	Poliser, Polisförbundet	Behåll status quo. Motståndare av lagändring, (avstyrker Ds2013:64)

Tabell 4.1. Resultatsammanfattning av NPF.

5 Analys del två – Legitimitet

I del två analyseras fackens remisser och legitimitetsanspråk utifrån Macdonalds tre professionella delmål och Weber och Rothsteins idealtyper.

5.1 Tre professionella delmål- vägen mot legitimitet

Macdonalds (1995) tre professionella delmål innefattar (a) kontroll över arbetsuppgifter, (b) kontroll över utbildning (c) kontroll över den relevanta expertisen. Delmålen behöver uppfyllas för att en yrkesgrupp ska betraktas som legitim och därmed som en profession (Macdonald 1995).

5.1.1 Polisförbundet

Det viktiga är att [...] ta yrkets kvalitet, status och profession på allvar. Ingen kan göra det med större insikt om verklighetens behov än vi som själva är poliser. [...] En central nyckel, som jag ser det, är dock att inse att polisarbete är svårt och komplext. Det är en profession.

Lena Nitz (Polisförbundet 2015, s. 3)

Polisförbundet driver aktivt frågan om att polisyrket bör bli en profession, bland annat för att klara av en mer komplicerad brottslighet, öka yrkets status och lön, samt möjliggöra forskning inom polisvetenskap. Polisförbundet strävar mot att polisyrket, likt läkare och sjuksköterska, ska bli ett legitimationsyrke; att en yrkesetisk kod ska nedtecknas; och att polisutbildningen bör bli en akademisk högskoleutbildning (Polisförbundet 2015). Polisförbundet skriver i sitt remissvar att det är ”av stor vikt att alla anställda inom Polisen, såväl poliser som civilanställda, har bästa möjliga kompetens för uppdragen de utför samt att dessa utförs professionellt” (Polisförbundet 2014b). De professionella attributen synliggörs när Polisförbundet fortsätter att beskriva polisyrket. Polisförbundet menar att polisarbetet kräver en kombination av skicklighet och yrkeserfarenhet, och att skickligheten kan förvärfvas teoretiskt men att ”[e]rfarenhet måste förvärfvas i vardagliga och återkommande kontakter med yrkets utmaningar” (Polisförbundet 2014b, s. 2). Polisförbundet beskriver också de höga krav som ställs på en polisman. Polisförbundet menar att polisyrket kräver ”stort ansvar och ställer höga krav på den enskilde polismannens yrkeskunskap, omdöme och integritet” (Polisförbundet 2014b, s. 1). För att legitimiteten ska upprätthållas krävs det att befogenheterna

tillhör personer som innehar behövliga yrkeskvalifikationer och som utför sina uppgifter på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt (Polisförbundet 2014b). Polisförbundets ordförande har bland annat sagt att civilanställda saknar den praktiska kompetens och den ”tysta kunskapen” som poliser får genom sitt arbete (Nitz 2012; Östnytt 2013).

En offentlig utredning som undersökt huruvida polisutbildningen bör omvandlas till en högskoleutbildning kommer fram till att en ”[l]ägre nivå på polisens utbildning kan på sikt skapa problem för polisens legitimitet och auktoritet” (SOU 2008:39, s. 111).

Jonas Nimborn, Polisförbundets ordförande i Blekinge säger följande om civilanställdas möjligheter att hålla i förhör:

Går man till polisen för att bli förhörd ska man bli det av en polis. Precis som när man går till läkare eller psykolog utgår man från att den som ska ta hand om mig har utbildning och erfarenhet. [...] Jag kan säga så till dem som vill hålla förhör - sök polisutbildning, som vi andra har gjort.

(Kanz 2011)

Nimborns uttalande handlar om kontroll över arbetsuppgifter och han försvarar att poliser ska vara de enda som bör hålla i polisförhör. Nimborn jämför polisyrket med idealtypiska professioner såsom läkare och psykologer. Han betonar också profession- och klientrelationen, alltså förtroendet som måste finnas gentemot utövaren av professionen. Nimborn menar att förtroendet försvinner om icke-polisutbildade polisanställda har rätt att hålla förhör. Även professionsattributen utbildning och erfarenhet nämns. Uttalandet stämmer väl överens med argumenten i polisfackets yttrande, Polisförbundet argumenterar för att förundersökningsledartjänsten endast ska kunna tillfalla den som är polisman (Polisförbundet 2013, s. 4-6). Enligt ordförande tar poliser som arbetat i yttre tjänst med sig erfarenheterna när de senare leder förundersökningar (Nitz 2014). Enligt Polisförbundet är civilanställda är viktiga men de ska ha stödfunktioner som stöttar den operativa verksamheten (Polisförbundet 2013).

Kampen om att få kontroll över utbildningen som leder till polisyrket visar sig bland annat i Nitz kommenterar om specialistutbildning för civilanställda:

Från Polisförbundets sida vill vi se en utbildning till polis. Vi arbetar för en professionell polis, som har särskild utbildning och särskilda befogenheter. Att vara polis bör vara en profession. Medborgarna har rätt att vänta sig att en polis är en legitimerad yrkestitel på samma sätt som läkare. Den som arbetar som polis ska också ha den fulla utbildning som krävs för detta. Det är viktigt för medborgarnas trygghet [...]. Det är inte särskilt professionellt att t ex en ekonom med en kort påbyggnads-utbildning plötsligt ska ha fulla befogenheter som polis. Det är respektlöst mot polisens kompetens och nonchalant mot medborgarnas trygghet. [...]

(Polisförbundet 2014c, fetstil i original)

Polisförbundet menar att istället för att ge civilanställda specialistutbildning bör Polishögskolan omvandlas till en högskoleutbildning för att polisyrket ska bli en profession. Facket argumenterar för att alla befogenheter bör erhållas först efter en

avklarad polisiär grundutbildning, sedan kan andra akademiska kompetenser byggas på som ett komplement. Polisfacket kämpar därmed på flera olika sätt för att stänga konkurrenterna ute från den utbildning som leder till yrkesfältet som förbundet strävar efter att ha monopol över (Polisförbundet 2015, s. 9). Nitz betonar att det är värdefullt att få in andra kompetenser i Polisorganisationen, men att den polisiära professionen måste behandlas med respekt (Polisförbundet 2014c).

5.1.2 Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen och ST inom Polisväsendet

De civila facken argumenterar för att det är individuella kompetenser och sakliga avvägningar som ska avgöra vem som delegeras vilken arbetsuppgift (Seko 2013). Jusek menar att civilanställda har gedigna akademiska kunskaper vilket

[...] gör dem till naturliga utredare inom exempelvis IT-, skatte-, miljö- eller familjevåldsbrott. De har dock inte befogenhet att utföra alla brottsutredande åtgärder som krävs för att deras kunskap ska komma till full användning.

(Jusek 2012)

Brandt på avdelningsstyrelsen säger att ST har drivit på frågan om utökade befogenheter i 15 år men att poliserna inte vill släppa ifrån sig arbetsuppgifterna: ”Jag har fått höra så mycket floskler, som att vi inte kan tänka som poliser [...]” (Östnytt 2013). Lars Modig, central facklig förtroendevald för Juseks polissektion, menar att poliser ska utföra arbetsuppgifter där risk för våld och tvång förekommer men att ”det finns massor av andra arbetsuppgifter inom Polisen där den som är bäst lämpad ska göra jobbet. Ofta är det en akademiker” (Jusek 2013d). ST menar att förhör normalt sett inte ses som ett tvångsmedel, och att denna arbetsuppgift bör kunna utföras av annan tjänsteman som är lämplig för uppgiften (Ds 2013:64, s. 111).

Saco-s menar att civilanställda självständigt bör få utföra vissa arbetsuppgifter som nu endast tillhör polismannen, och nämner verkställande av vissa tvångsmedelsbeslut som exempel. Facket menar att dessa uppgifter redan idag utförs av civilanställda, men då under en polismans överinseende (Ds 2013:64, s. 113). Samtliga civilfack menar att civilanställda akademiker med lämplig utbildningsbakgrund bör kunna leda förundersökningar.

Efter lagändringarna trädde i kraft menade Tilling att möjligheterna nu finns för att Polisen ska kunna använda sina resurser på ett bättre sätt. Tilling skriver att ”[d]et är individens kunskaper, erfarenheter och skicklighet som ska vara styrande när arbetsuppgifter ska utföras. Så har det inte varit inom [P]olisen eftersom en stor grupp akademikers kompetens inte har kunnat användas [...]” (Jusek 2015).

Samtliga civilfack betonar civilanställdas kompetens och utbildning. Facken betonar den expertis som poliser inte innehar, vilket ofta är akademisk utbildning och annan yrkesrelaterad erfarenhet än den i yttre tjänst (Jusek 2013d). Civilfacken vill också att medlemmarna ska ha tillgång till samma utbildning som poliser har, såsom internutbildningar och förundersökningsledarutbildningar (Seko 2013; Jusek

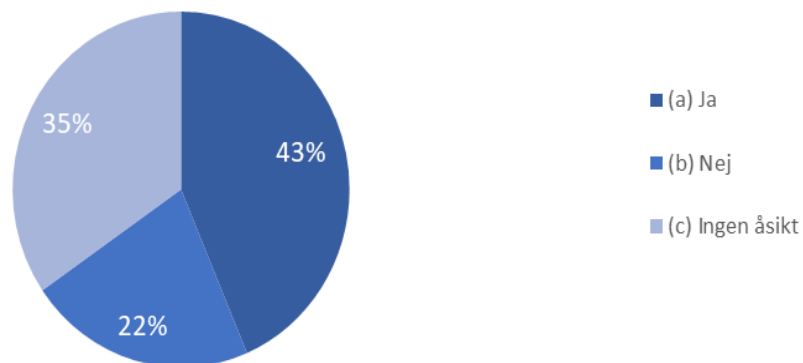
2013a). De vill ha utbildning, arbetsuppgifter och befogenheter på samma villkor som poliser, med undantag för uppgifter som kan komma att innebära risken för att utsättas eller utsätta andra för våld. Jusek och Seko vill ge bilinspektörer ytterligare befogenheter utöver de som fås genom lagändringarna och ta ytterligare steg mot att bilinspektörer ska få ett helhetsansvar (ibid). Civilfacken strävar efter utökad tillgång till arbetsuppgifter, den relevanta expertisen och utbildning, dvs. jurisdiktion.

5.2 Enkät svar

Läsaren uppmärksammas på att svaren nästan bara representerar civilanställda (se metod och material).

5.2.1 ”Anser du att polisutbildningen bör bli en högskoleutbildning?”

Fråga 26: "Idag ger polisutbildningen ingen högskoleexamen. Anser du att polisutbildningen bör bli en högskoleutbildning?"
688 svar

[Ja] Ingen enkel fråga, men mycket talar för att det borde bli så. Bla. bör man bejaka att polisfacket driver denna linje. Man bör lyssna på dem. Dock bör man fundera på att skapa fler spår in i polisen. Kravet på yttre tjänstgöring borde tas bort, det skulle locka in nya grupper till polisen som verksamheten så väl behöver. T.ex. absurt att en person med en fysisk funktionsnedsättning inte skulle kunna bli en polis. Skapa en bred grundutbildning i samhällskunskap, psykologi, juridik och förvaltningskunskap. Kör sedan utbildning i praktisk poliskunskap som en vidareutbildning.

(civilanställd)

[Nej] Det är en praktisk utbildning och bör så förbli. Jag ser absolut en vinst i att man får akademiska poäng för de teoretiska ämnena, så som juridik, kriminologi o dyl, men den praktiska delen ska vara fokuserad på polisverksamhet - inte akademi.

(civilanställd)

[Ja] För att öka förtroendet för polisen är det viktigt att poliser anses ha gått en högskoleutbildning dom ger högskolepoäng. Jag vill gärna se att det finns en utbildning på polishögskolan för civila.

(polis)

[Nej] Polisyrket är ett praktiskt yrke. Man behöver lära sig vapenhantering, brottsplatsundersökningar, förhör, avrapportering, bilkörning, konflikthantering, bemötande av människor i olika typer av situationer (lämna dödsbud, tvångsomhändertagande av barn från föräldrar, familjebråk osv) det är inget man kan läsa sig till. Det jag har haft mest nytta av från PHS har utan tvekan varit juridiken och de praktiska momenten. Det ger inte mig någonting att läsa massa teorier, forska och skriva uppsatser. Det har man ingen/lite nytta av i verkligheten. Däremot kan det vara en idé att dela upp polisutbildningen: en inriktning på kontorsarbete och en inriktning på yttre tjänst. På vissa tjänster (tex bedrägeri, it-span mm) behövs inte poliser utan istället med fördel akademiker (typ ekonomi, it osv) men de kanske inte är lämpliga som poliser i yttre tjänst.

(polis)

5.3 Identifierade motsättningar

Utifrån remissvaren och uttalanden från fackens olika företrädare kan flera motsättningar identifieras. Samtliga fack pekar på vad konkurrenterna saknar. Företrädare för Polisförbundet nämner yrkeserfarenhet, kurser i relevanta ämnen och tyst kunskap som egenskaper civilanställda saknar. Detta indikerar även en spänning gentemot civilanställda, som har akademisk och teoretisk kunskap men inte den erfarenhetsbaserade kunskap som polisyrket i yttre tjänst ger. Civilfacken betonar civilanställdas akademiska utbildningar och gedigna teoretiska kunskap och menar att civilanställda har andra relevanta yrkeserfarenheter än den rent polisiära, exempelvis åklagartjänst. Polisförbundet menar att befogenheter och arbetsuppgifter borde utgå från en polisiär utbildning, därefter kan denna kompletteras med andra akademiska utbildningar. Civilfacken menar istället att polisiär grundutbildning inte är en nödvändighet för att få tillgång till utökade befogenheter, det finns exempelvis utredningstjänster där polisutbildningen inte är nödvändig för att en anställd ska kunna utföra ett gott arbete. Samtliga fack kämpar för att uppnå de professionella delmålen. Detta skapar i sin tur konkurrens och motsättningar eftersom aktörerna kämpar om samma mål inom det gemensamma yrkesfältet. Nedan presenteras resultaten i idealtypen professionella delmål.

5.3.1 Tabell 5.1 - Professionella delmål

Aktörer Professionella delmål	Saco-s/Jusek, Seko Polisen, ST inom Polisen	Polisförbundet
Kontroll över arbetsuppgifter	<ul style="list-style-type: none"> ✓- civilanställda utredare bör få utökade ansvarsområden, arbetsuppgifter och befogenheter ✓- bilinspektörer bör få utökade ansvarsområden, arbetsuppgifter och befogenheter ✓- individuella kompetenser bör avgöra vem som får utföra vilken uppgift ✓- civilanställda bör kunna bli förundersökningsledare 	<ul style="list-style-type: none"> ✓- endast poliser bör utföra samtliga polisära arbetsuppgifter och inneha befogenheterna som nämns i Ds2013:64 ✓- det bör finnas tre olika roller inom Polisen: poliser, civila specialister och administrativa stödfunktioner. Rollernas arbetsuppgifter kompletterar varandra men bör vara åtskilda. ✓- endast poliser bör vara förundersökningsledare
Kontroll över utbildning	<ul style="list-style-type: none"> ✓- specialistutbildning bör finnas för civilanställda ✓- civilanställda bör ha möjlighet att gå internutbildningar tidigare förbehållna poliser ✓- det bör finnas fler utbildningsvägar in till polisycket 	<ul style="list-style-type: none"> ✓- vilka som får utöva yrket måste kontrolleras. ✓- endast en utbildning bör leda till polisycket, sedan kan andra utbildningar utöver denna utgöra ett komplement. ✓- polisutbildningen bör bli en högskoleutbildning
Kontroll över den relevanta expertisen	<ul style="list-style-type: none"> ✓- civilanställda innehar den teoretiska kompetensen som krävs för att effektivt bekämpa den allt mer komplexa brottsligheten ✓- civilanställda har den erfarenhet och kompetens som poliser vanligtvis saknar 	<ul style="list-style-type: none"> ✓- poliser har den skicklighet och den yrkeserfarenheten som krävs för att utföra ett rättssäkert och effektivt polisarbete ✓- poliser har praktiska erfarenheter och kunskaper som inte går att läsa sig till teoretiskt. ”Tyst kunskap”.

Tabell 5.1. Sammanfattning av argument som framförts i fackens remissvar och uttalanden från fackens företrädare. Utformad efter Macdonalds (1995) tre professionella delmål.

5.4 Idealtyper

Enligt Larsson m.fl. (2016) är legitimitet en förutsättning för ett välfungerande polisarbete. Hur samhället reglerar och kontrollerar polisen är en indikator på social och politisk ordning (Larsson m.fl. 2016, s. 27). Polisen strävar alltid efter legitimitet eftersom det krävs för att betraktas som en auktoritet, men Hydén och Ljungberg menar att polisens lagstadgade uppdrag inte längre räcker för att denne ska åtnjuta legitimitet (Hydén & Ljungberg 2009, s. 141), även andra element måste vägas in för att legitimitet ska uppnås. I detta analysavsnitt jämförs fackens argument utifrån Webers och Rothsteins idealtyper.

5.4.1 Polisförbundet

När grundlagen stadgar att 'all makt utgår från folket' är detta ett uttryck för idén om det sociala kontraktet.

Polisförbundets yttrande (2013, s. 3)

Vi är alla under lag skyldiga att följa de beslut som fattas av den enskilde polismannen i dennes myndighetsutövning.

Polisförbundets remissvar (2014b, s. 2)

Polisens särart i och med utövandet av statens våldsmonopol är viktigt att belysa, eftersom befogenheter som innefattar tvång och våld kräver noga reglering. Polisen får sina tvingande befogenheter tilldelade sig av staten och styrs av lagar som staten författar. Medborgaren måste kunna lita på att alla är lika inför lagen och att besluten tjänstemännen tar är förutsägbara och följer uppställda regelverk (Rothstein 2010, s. 16 - 17). Den formella regleringen av polisarbetet är omfattande. Tillsammans utgör bland annat polislagen, rättegångsbalken, polisförordningen, domar och JO-utlåtanden ramarna inom vilka polisarbetet får röra sig (Granér & Kronkvist 2016, s. 61 - 62).

Polisförbundet skriver i sitt remissvar att "[p]olisyrket är den yttersta garanten för att värna vårt demokratiska samhälle i fredstid" (Polisförbundet 2014b, s. 1). Polisförbundet skriver att polisen (polismannen) har en särställning i samhället då det är polisen som ska skydda medborgarna och utöva statens våldsmonopol (Polisförbundet 2014b). Den individuella medborgaren har gett staten rätt att i vissa fall inskränka på dennes fri- och rättigheter och Polisförbundet betonar att medborgare är lagstadgat skyldiga att följa den enskilde polisens beslut i sin roll som myndighetsutövare (Polisförbundet 2014b).

Lagändringen skulle enligt Polisförbundet förskjuta kontrollen av polisen från medborgaren till Polismyndigheten, som i och med lagändringarna ges rollen att ensam kunna avgöra vem som ska ha befogenheter. Detta skulle vara ett avsteg från det sociala kontraktet och grundlagen (Polisförbundet 2013, s. 3). Polisförbundet menar att när en odefinierad yrkesgrupp får utöva tvångsmedel görs det avkall på rättssäkerheten vilket leder till att medborgarförtroendet sjunker, och därmed riskeras även legitimiteten för polisen. Uppgifterna som tillhör yrket är att kunna

använda tvångsmedel för att förebygga brott och Polisförbundet skriver ” [...] att kunna använda tvångsmedel och förebygga brott är kärnan i statens makt” (Polisförbundet 2014b, s. 2). Polisen har fått sitt yrkesområde och sina arbetsuppgifter tilldelade sig av staten, och det är poliser som bör ha ensamrätt på detta yrkesområde enligt Polisförbundet. Facket menar att en rättssäker myndighetsutövning kräver lagstadgade och tydligt åtskiljande gränser mellan poliser och civilanställda (Polisförbundet 2013, 2014b).

Det handlar om att poliser ibland fattar beslut om integritetskränkande åtgärder. Exempelvis genom att först ingripa vid en misshandel, omhänderta och kroppsvisitera en person för att sedan ansvara för att slutföra utredningen. Det ligger i medborgarnas intresse att sådana befogenheter sprids på så få händer som möjligt i samhället.

Nitz (Polisförbundet 2012)

Lagändringens konsekvens blir enligt Polisförbundet att medborgarna inte längre kan förutse utfallen av sina förhållanden med staten, vilket är en förutsättning för legitimitet utifrån den legalbyråkratiska modellen (Rothstein 2010). Generella regler och lagar, som enligt den legalbyråkratiska modellen måste vara tydliga, blir istället diffusa och svårtolkade. Polisförbundet menar att polismannens särställning i samhället måste värnas och skyddas, en uppluckring kan leda till alltför många oönskade konsekvenser, och ytterst riskeras polisens legitimitet.

Majoriteten av Polisförbundet argument placeras in i den legalbyråkratiska idealtypen. Samtidigt kämpar Polisförbundet för att polisyrket ska bli en profession (Polisförbundet 2015). Facket vill uppfylla många av professionsattributen som Freidson (2001) ställer upp i sin idealtyp, bland annat vill facket ha yrkesetisk kod, en särskild legitimation samt akademisering av Polishögskolan och möjligheter till polisforskning (Polisförbundet 2014b, 2014c, 2015). Polisförbundet uppfyller också samtliga professionella delmål som Macdonald (1995) ställer upp, facket drar därmed även mot den professionella idealtypen. Polisförbundets argument om legitimitet är tydligt legalbyråkratiska, men facket glider även över till den professionella idealtypen när professionalisering av polisyrket diskuteras.

5.4.2 Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen och ST inom Polisväsendet

I den professionella modellen är yrkeskåren beroende av att staten ger monopol på utövandet av yrket, och medborgarnas förtroende för yrkeskåren är ytterst viktigt för att denna ska uppnå legitimitet (Rothstein 2010, s. 18 - 19). Det är även professionens position mellan kunskap och risk som gör att den professionella åtnjuter stor legitimitet eftersom den professionelle besitter kunskap och skicklighet som kunden, klienten eller patienten saknar (Brante 2014, s. 18 - 19, 260).

Civilfacken betonar sina medlemmars gedigna teoretiska kunskap (Jusek 2013a; Seko 2013; ST 2013). Tidigare har tjänstemän inom exempelvis Tullverket och Kustbevakningen fått utökade befogenheter (Norberg 2008; Trafikverket

2011), vilket hittills inte har lett till minskat medborgarförtroende för dessa myndigheter (Ds 2013:64, s. 260). Verksamhetsansvariga vid Tullverket och Kustbevakningen har inte sett några problem med att ge arbetsuppgifter till tjänstemän utan polismans kompetens, de har istället betonat behovet av adekvat utbildning och kompetensutveckling (Ds 2013:64, s. 100). De civila facken argumenterar för att utökade befogenheter för deras egen yrkesgrupp inte heller skulle påverka allmänhetens förtroende för Polisen, och därmed inte heller legitimiteten på ett negativt sätt. Civilfacken menar att deras medlemmar är professionella nog för att få utökade befogenheter pga. deras akademiska utbildning och teoretiska kompetens. Deras medlemmar är högutbildade, kompetenta och har relevant yrkeserfarenhet (Jusek 2013a), vilket gör dem välförtjänta av utökat ansvar i form av utökade befogenheter, specialistutbildning och arbetsuppgifter. Civilfacken argumenterar för utökad autonomi, diskretion och jurisdiktion, vilka samtliga är professionsattribut, och argumenten passar väl in i idealtypen av professionell legitimitet.

Med sina argument försöker civilfacken övertyga staten om att deras medlemmar bör anses vara tillräckligt legitima nog för att belönas med utökad jurisdiktion, ett exempel är bland annat förundersökningsledartjänsten och att bilinspektörer bör få helhetsansvar för den yrkesmässiga trafiken (Jusek 2013a; Seko 2013). Facken argumenterar för att civilanställda besitter den kunskap och kompetens som gör att yrkesgruppen kan anförtros att fatta beslut på egen hand (utökad autonomi) (Seko 2013; Jusek 2015). Det finns många specialister och experter som jobbar inom Polisen som inte har traditionell polisutbildning men som jobbar med att utreda komplexa brott där en grundläggande polisiär utbildning inte räcker till, exempel är ekonomisk brottslighet och IT-brott (Jusek 2014). Den specialiserade kunskap som varken vanliga poliser eller allmänheten besitter argumenteras för att vara en grund för legitimitet, vilket placerar in civilfacken i den professionella idealtypen.

Civilanställda måste givetvis följa lagar och direktiv i sin myndighetsutövning, men detta är inget som nämns eller understryks av de civila facken i remissvaren eller uttalanden, vilket gör att de inte uppfyller kraven i idealtypen. Det är som tidigare nämnts argumenten kring legitimitet, inte styrmodellerna, som undersöks med hjälp av idealtyperna. Nedan presenteras resultaten i idealtypen.

5.4.3 Tabell 5.2 – Legitimitetsanspråk

Modell (Grund för legitimitet)	Saco-Jusek, Seko, ST	Polisförbundet
Legalbyråkratisk (Generella regler)	X	✓- lagstadgad legitimitet (grundlagen och det sociala kontraktet), medborgaren måste lyda polisen i sin roll som myndighetsutövare. ✓- polisen har fått sitt yrkesområde och sina arbetsuppgifter tilldelade sig av staten, polisen utövar statens våldsmonopol.
Professionell (Vetenskaplig kunskap)	✓- civilanställda är skickliga, kompetenta, har akademisk utbildning och kunskap samt relevant yrkeserfarenhet. ✓- uppfyller de tre professionella delmålen (se tabell 5.1)	✓- polisyrket bör bli en profession. Krav på akademisk utbildning. ✓- uppfyller de tre professionella delmålen (se tabell 5.1)

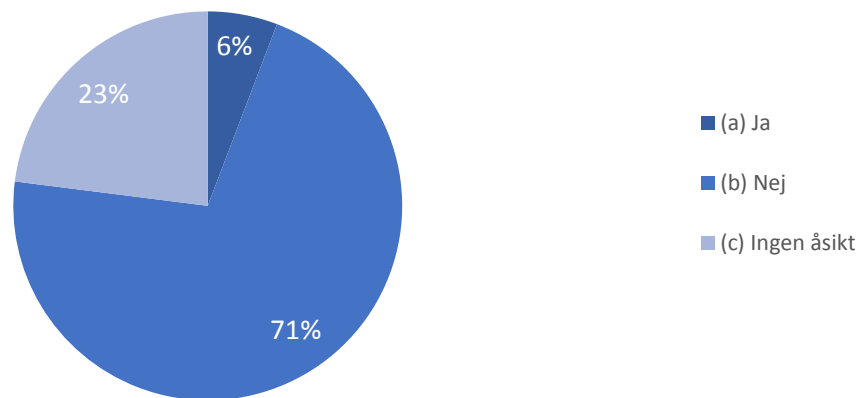
Tabell 5.2. Fackens anspråk på legitimitet.

5.5 Enkät svar

Läsaren uppmärksammas på att svaren nästan uteslutande representerar civilanställdas åsikter.

5.5.1 ”Utökade befogenheter för civilanställda riskerar Polisens legitimitet”

Fråga 20: "Utökade befogenheter för civilanställda riskerar Polisens legitimitet"
691 svar

[Nej] Utökade befogenheter inom Polisen är ingen risk på Polisens legitimitet, de som anställs är säkerhetsklassade och lämpliga för sin myndighetsutövning. [...]

(civilanställd)

[Nej] Det är kompetensnivån samt kanske allra viktigast: bemötandet, som avgör om polisen som myndighet har legitimitet.

(civilanställd)

[Ja] Jag tycker att man noga ska värdera vilka befogenheter som ska tilldelas de civilanställda. Det är viktigt för polisens legitimitet att vi förbehåller vissa befogenheter till de som har polisiär utbildning och erfarenhet. Duktiga och lämpliga civilanställda ska definitivt ha möjlighet att få vissa befogenheter. Självklart ska även polisens lämplighet bedömas när det gäller vissa utökade befogenheter.

(polis)

5.6 Identifierade motsättningar

Civilfacken argumenterar huvudsakligen för sin legitimitet utifrån sin vetenskapliga kunskap och möjligheter till professionella bedömningar och de uppfyller den professionella idealtypen. Polisförbundet betonar i sitt remissvar polisens lagstadgade legitimitet. Facket trycker särskilt på sin lagstadgade samhällsuppgift, som endast bör utföras av poliser med ensamrätt på arbetsuppgifter och samtliga befogenheter. Facket argumenterar i enlighet med den legalbyråkratiska modellen men också på ett sätt som passar in i den professionella idealtypen. Polisfacket slits mellan idealtyperna och vill täcka in båda delarna, då det betonar det lagstadgade uppdraget och yrkeserfarenheten men samtidigt ser ett behov av akademisk kunskap. Liksom rättssäkerheten betonar samtliga fackförbund vikten av att Polisen har stark legitimitet men vilka egenskaper som ska ligga till grund för att yrkesgruppen ska uppfattas som legitim skiftar beroende på avsändaren.

Jag argumenterar för att facken i sina remissvar och uttalanden om utökade befogenheter kan tolkas svara på en outtalad normativ fråga: *Vilken yrkesgrupp inom Polisen bör anses legitim nog att få utföra arbetsuppgifterna och inneha befogenheterna som nämns i Ds2013:64?* Fackförbundens subjektiva uppfattningar av legitimitetsanspråk påverkar hur de besvarar frågan, och i dessa skilda uppfattningar kan motsättningar identifieras.

6 Analys del tre - Gränsarbete och fält

I analysens sista del skiftar perspektivet från idealtyper till att istället utgå från Bourdieus (Bourdieu & Wacquant 1992) fältteori och Gieryns (1983) teori om gränsarbete. I uppsatsen är Polisen fältet och facken/yrkesgrupperna är positionerna. Vinsterna som står på spel är utökade befogenheter, arbetsuppgifter och utbildning. Legitimitet är kapitalet med vilket vinsten kan erövras. Inom fältet pågår gränsdragningar mellan konkurrerande positioner, målet är att reducera konkurrens och få monopol över fältet (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 100).

Målen med gränsdragningsstrategier är (Gieryn 1983): (1) expansion av auktoritet och expertis, (2) monopolisering av resurser och professionell auktoritet, (3) skydd av autonomi. Strategierna varierar beroende på aktörernas intagna positioner inom fältet och på vilken uppfattning de har av fältet och av sina egna placeringar inom det (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 100). Enligt Gieryn (1983) och Brosnan (2017) kan gränsarbete bedrivas både formellt och informellt. Det förra visar sig i remissvar, yttranden och uttalanden från fackens företrädare. Att gränsarbetet också verkar bedrivas informellt framkommer från texter publicerade av de civila facken och av enkätsvaren. Eftersom det informella är svårare att synliggöra får enkätsvar och debattartiklar ta större plats än tidigare.

6.1.1 Polisförbundet

Ur ett rättssäkerhetsperspektiv måste det finnas en rågång mellan poliser och civila. Det ställs stora krav på poliser och vi har lång utbildning. Jag är inte emot att polisen tar in olika kompetenser, tvärtom. Men de civila ska inte ha en polisfunktion [...]

f.d. ordförande Jan Karlén (Lisinski 2008)

Poliser ska göra polisarbete och specialister ska göra specialistarbete. Var och en ska göra det den är bäst på.

Nitz (SR 2012)

Citaten från Polisförbundets representanter kan tolkas som att facket försöker skydda autonomin och den professionella auktoriteten. Liknande gränsarbete återfinns i Polisförbundets remissvar där facket skriver att civilanställda ska fortsätta att ägna sig åt uppgifterna de har i dagsläget (Polisförbundet 2014b).

Polisförbundet delar upp poliser, civila specialister och administrativ personal i tre roller. Tydliga gränser dras mellan dessa då de är uppdelade under tre olika rubriker i Polisförbundets yttrande, där deras specifika funktion och uppgift beskrivs. Alla är beroende av varandra för ett effektivt samarbete och polisarbete, men de bör vara tydligt åtskilda enligt Polisförbundet (Polisförbundet 2013, s. 4-5). Polisförbundet skriver att "[s]tödfunktionens kärnverksamhet är att stötta den

operativa verksamheten vad gäller administration. En väl utbyggd, utvecklad och fungerande stödverksamhet är angeläget” (Polisförbundet 2013, s. 4). Polisförbundet uppmärksammar att civilanställda är en tillgång och att det finns många kvalificerade civilanställda inom organisationen som utför ett bra utredningsarbete, men facket menar att de trots detta inte ska få utföra vissa polisära arbetsuppgifter. Remissvaret stämmer väl överens med Bourdieu som menar att även om fältets främsta igenkänningsfaktor är kampen (Bourdieu & Wacquant 1992), så är även positionerna inom fältet beroende av varandra och av att samarbeta (Bourdieu 1996).

6.1.2 Saco-s vid Polismyndigheten/Jusek, Seko Polisen, ST inom Polisväsendet

Företrädare för Jusek, ST och Seko skriver i Göteborgsposten att civilanställda känner sig diskriminerade på sina arbetsplatser för att de inte är poliser, och att Polisförbundet bidrar till detta synsätt:

Vi uppmanar Polisförbundet att omvärdera sin syn på civila utredare och att verka för en attitydförändring inom delar av poliskåren ifråga om civila utredares arbete. En facklig organisations intresse av att hävda en viss yrkesgrupps särställning får inte ske på bekostnad av att utredningsverksamheten inom polisen är organiserad på ett optimalt sätt.

(Tilling m.fl. 2009)

Avdelningsstyrelsen för ST inom Polisväsendet skriver i en debattartikel under 2017 att

[d]et förekommer fortfarande på flera arbetsplatser att poliser inte vill jobba med civila utredare, på en arbetsplats osynliggjordes nya civila utredare under en presentation av arbetsgivaren. Det har hänt upprepade gånger att utredare får höra att de inte är vatten värda. Detta bemötande av civila utredare strider mot Polismyndighetens medarbetarpolicy.

(Svenning m.fl. 2017)

I mars 2017 debatterade Carina Bäck, Ordförande för Polisförbundet Stockholm Syd, och Karin Svenning, ordförande för ST inom Polisväsendet, i Expressen om konsekvenserna av lagändringarna (Bäck 2017; Svenning 2017). Bäck menar att det finns en iver att använda civil personal inom myndigheten, och hon menar att utvecklingen kommer att leda till att någon skadas eller dör (Bäck 2017). Bäck menar att det finns en anledning till att polisiära arbetsuppgifter hör ihop med en lång polisutbildning och tillhörande praktik. Hon skriver att

[v]ill man arbeta som polis bör man söka polisutbildningen. Hur är det möjligt att arbetsgivare och politiker inte ser de risker som finns med att civila tar över mer och mer polisiära arbetsuppgifter och dessutom arbetar i riskmiljöer som arrester och liknande?

Bäck (2017)

Svenning replikerar med att det är tråkigt att Bäck försöker lägga skuld på civilanställda inom Polisen. Svenning menar att Bäck är en pådrivande faktor som skapar ”ett vi och dem inom polisorganisationen” (Svenning 2017). Svenning menar istället att utredningsverksamheten blir effektivare när civilanställda tar över arbetsuppgifter från poliser. På så sätt frigörs resurser och poliser kan i högre utsträckning finnas synliga för allmänheten ute på gator och torg (Svenning 2017). Svenning uppmanar Polisförbundet att samarbeta för bättre arbetsmiljö och villkor, och att facken skulle uppnå mer om de arbetade gemensamt mot arbetsgivarna istället för att gräla internt. Hon skriver att

[m]ålet är förebygga och bekämpa brott, skapa trygghet för medborgarna, säkerställa rättssäkerheten och bevara demokratin. Det ska inte spela någon roll om du är polis eller om du är civil, tillsammans ska vi skapa en bra verksamhet som hjälper alla som befinner sig inom våra gränser.

Svenning (2017)

I augusti 2017 skrev Lars Modig, Saco-s ordförande i Polisen, en kommentar om yrkesroller inom Polisen (Modig 2017). I texten anklagas Polisförbundet för att ställa yrkesgrupper mot varandra på ett missvisande sätt:

Vi blir allvarligt bekymrade när polisanställda som brinner för en bra polisverksamhet hör av sig till oss och berättar att den retorik som Polisförbundet levererar innebär att de känner sig illa till mods i fikarummet och i det dagliga arbetet i Polisen.

Modig (2017)

Texten synliggör upplevda spänningar mellan yrkesgrupper, och särskilt Polisförbundet beskrivs som den drivande kraften bakom dessa. I texten, som publicerades på Saco-s vid Polismyndighetens hemsida, anklagar Modig Polisförbundet för att dra gränser gentemot civilanställda. Modig skriver att egenskaperna och erfarenheterna som civilanställda får från sina utbildningar måste värderas högre och tas till vara på. Han betonar även vikten av att facken gemensamt kämpar för att alla polisens anställda ska bli slagkraftiga mot brottsligheten, och menar att detta är omöjligt så länge alla fack inte gemensamt arbetar för en god arbetsmiljö för alla anställda inom Polisen (Modig 2017). Han skriver att ”[a]lla är viktiga kuggar i hjulet mot brottsligheten” (ibid).

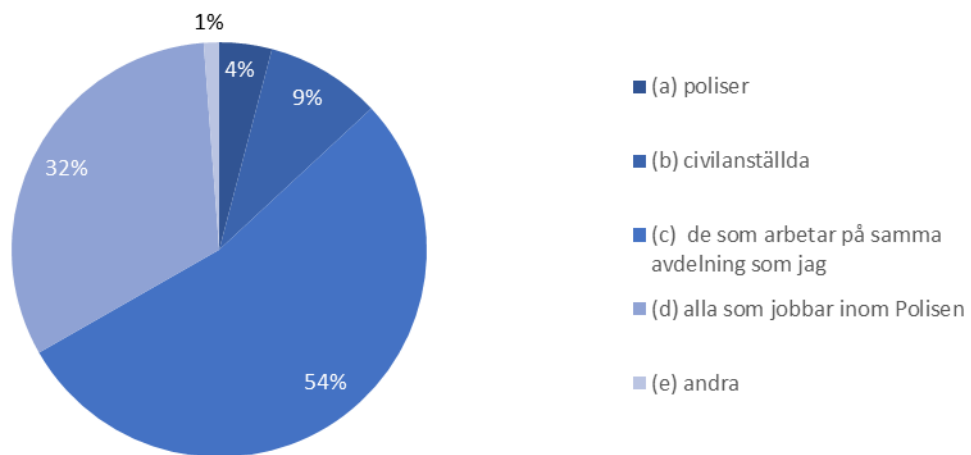

6.2 Enkät svar

Läsaren uppmärksammas på att svaren i stort sett bara representerar civilanställdas åsikter och upplevelser.

6.2.1 ”Jag känner störst kollegialitet med”

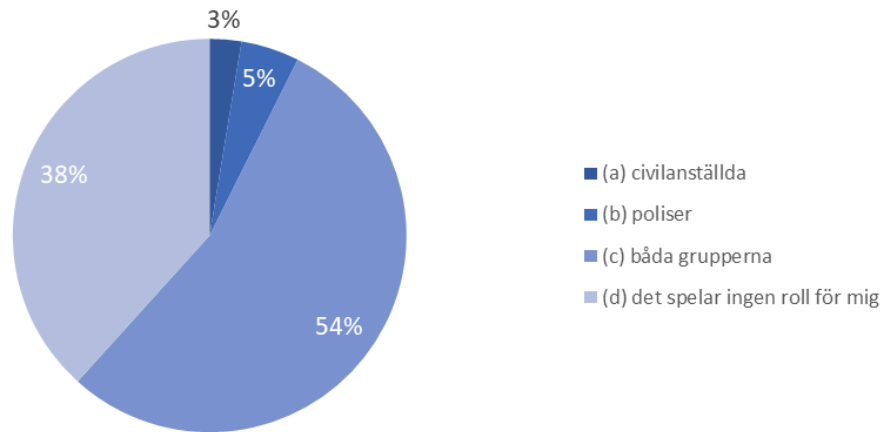
Fråga 15: "Vänligen välj ett svar. Jag känner större kollegialitet med"
691 svar

Trots uttalanden från facken svarar hela 86 % på fråga 15 att de känner störst kollegialitet med de som jobbar på samma avdelning eller med alla anställda inom Polisen.

6.2.2 "Om jag får välja jobbar jag helst med"

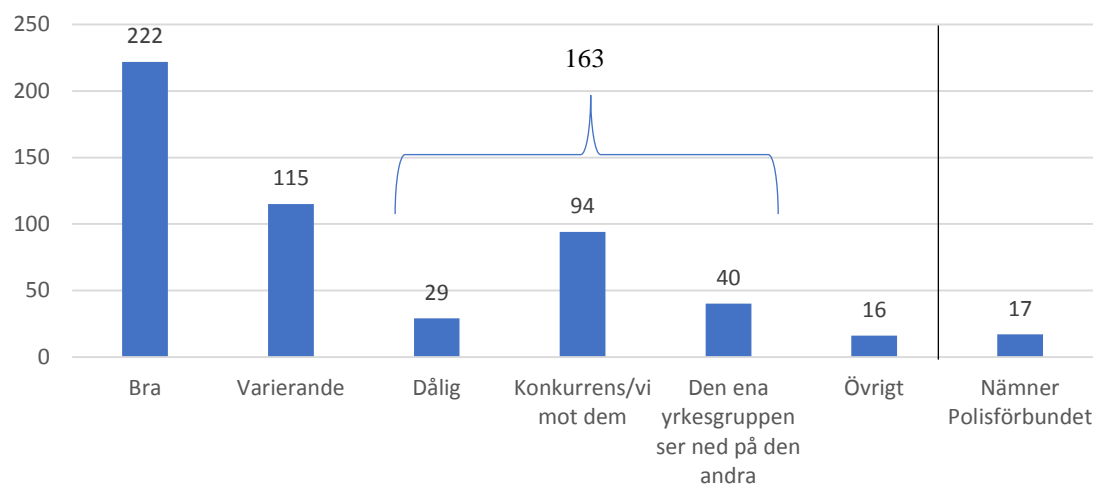
Fråga 16: "Om jag får välja jobbar jag helst med"
690 svar

På fråga 16 svarar 92 % "båda grupperna" eller "det spelar ingen roll för mig".

6.2.3 "Hur skulle du beskriva relationen mellan civilanställda och poliser?"

Fråga 18: "Hur skulle du beskriva relationen mellan poliser och civilanställda?"
516 svar

Tabellen ovan är en sammanställning av svaren på fråga 18 (öppen fråga) med syfte att ge läsaren en visuell överblick. Många svarar att samarbetet mellan poliser och civilanställda fungerar bra på den egna arbetsplatsen och att alla inom Polisen kämpar för ett gemensamt mål samt att kollegorna ser varandras nytta och kompetens (222 svar). Många skriver också att det varierar mellan olika arbetsplatser (115 svar). 29 beskriver relationen som dålig. 94 upplever en ”vi och dem”-mentalitet, att det finns konkurrens eller en gräns/mur mellan yrkesgrupperna, och vissa upplever att den ena yrkesgruppen ser ned på den andra (40). 17 personer nämner att Polisförbundet och dess företrädare skapar, bibehåller eller förstärker motsättningarna mellan yrkesgrupperna. Ingen nämner att civilfacken eller deras företrädare skapar, bibehåller eller förstärker motsättningarna mellan yrkesgrupperna.

Nedan presenteras ett antal enkätsvar. Förkortningen FU betyder förundersökning.

Generellt tycker jag att relationen är god - från båda sidor. Men visst finns det skav ibland. Denna tycker jag mest syns när det är frågor om lön- och chefspositioner.

(civilanställd)

Den är lite infekterad. Men det har blivit bättre. Konflikten gäller främst löner och att vissa poliser helst enbart jobbar med andra som har polisutbildning. Från motsatt håll finns känslan att de civilanställda egentligen har en bättre kompetens för att utreda brott och har mer högskolepoäng och att polisens utbildning främst är inriktad på yttre tjänstgöring.

(civilanställd)

Generellt känns vi civila som ett hot (för poliser) och organisationen. Att vi tar bort gränser som funnits [...] Bl.a. är det ytterst få civilt anställda som arbetar som FU-ledare eller gruppchefer. Ännu färre som är gruppchef för de som har polisutbildning. "Man kan inte jobba som chef för poliser om man inte arbetat på gatan"!

(civilanställd)

I vissa delar av Sverige förekommer det kränkningar av civila, skyddstopp för att hindra civila att utföra arbetsuppgifter, man gör tillbudsansmälningar mot civila inkom för att de är civila. Man fryser ut civila kollegor, så pass att en civilanställd utredare begär omplacering. Vi upplever att ett annat förbunds förtroendevalda driver kränkande frågor av civila genom skyddsorganisationen. Det finns ett stort revirtänk och inte ser dom civila som ett komplement och då anser sig vara berättigade att kränka civila.

(civilanställd)

[...] Det finns ett antal olika kategorier av poliser; de poliser som har uppfattningen att Polismyndigheten är enbart till för poliser, till skillnad från att poliser är till för Polismyndigheten. Det finns de poliser som anser att civilanställda kan användas till enklare uppgifter som förenklar för polisens vardag men som inte inkräktar på dem som poliser. [...] Sen finns det de poliser som är positiva till civilanställda men inom ett begränsat område. [...] Men hos alla poliser finns en underliggande uppfattning om att poliser, hierarkiskt befinner sig högre upp än civilanställda. Det visar sig t.ex i kommentarer under en diskussion; "ja, men är hen civilanställd eller polis" eller den visar sig framförallt i den stora allmänna indignationen bland poliser när det visade sig

att ett antal nyanställda civila utredare tjänar mer än ett antal nyanställda polisiära utredare [...]

(civilanställd)

Lite skev. I dagsläget så finns det mycket fördomar om båda grupper som ses som ganska homogena, vilket det såklart inte är. Jag tycker att det är märkligt att poliser har större befogenheter, större ansvar och mindre lön och att vi i personalfrågor inte kan mäta oss med civilanställda som verkar mer kunniga än oss redan innan vi har fått komma till intervju. Det skapar irritation men är inget jag direkt märkt av när väl arbetet utförs på avdelningarna.

(polis)

6.3 Identifierade motsättningar och gränsarbete

Gränsarbete är svårare att påvisa jämfört med delmålen och därför drar jag följande slutsatser med försiktighet. Svårigheten handlar om att gränsdragningar uppfattas eller upplevs, och om gränsarbete förekommer är det inte helt enkelt att påvisa eftersom det inte är säkert att den aktör som utför gränsarbetet faktiskt skulle medge detta. Det handlar ytterst om aktörernas subjektiva upplevelser om världen omkring sig.

Utifrån min användning av Gieryn (1983) på materialet tolkar jag det som att gränsdragningsstrategierna från samtliga fack handlar om att försvara eller utöka sin jurisdiktion. Detta gör facken genom att offentligt påpeka erfarenheter och kompetenser som konkurrenterna saknar och genom att informellt dra gränser i fikarum och på arbetsplatser. Uttalanden från framförallt Polisförbundet visar på att facket kämpar för att behålla eller förstärka gränserna som finns mellan civilanställda och poliser, och enligt Gieryn (1983) tar aktörer till denna strategi när målet är monopolisering av professionell auktoritet och resurser. Strategin går ut på att exkludera rivaler genom att peka ut dem som outsiders, exempelvis genom att kalla konkurrenterna för avvikande eller amatörer (Gieryn 1983, s. 792). De civila facken anklagar Polisförbundet för att på många sätt motarbeta civilanställda. Polisförbundet vill särskilt skydda FU-ledarrollen och menar att tjänsten bör kräva en polisman. Civilfacken försöker istället luckra upp gränserna för att få utökad jurisdiktion, men även civilfacken påpekar egenskaper och den akademiska kunskapen som facken anser att civilanställda har och poliser saknar. Utifrån Gieryn (1983) kan detta tolkas som den strategi aktörer använder sig av när de försöker expandera sin auktoritet och expertis över ett område som andra aktörer sedan innan har gjort anspråk på. Strategin går ut på att synliggöra kontrasterna mellan konkurrerande aktörer, men då till fördel för den expanderande gruppen (Gieryn 1983 791-792).

Utifrån enkätsvaren framkommer det att gränsarbete pågår, men slutsatser om till vilken grad eller exakt hur många som upplever detta kan jag inte dra utifrån det insamlade materialet. Utifrån enkätsvaren framkommer bilden att det finns civilanställda som upplever sig vara motarbetade av poliser, men många anser också att samarbetet fungerar och att kollegorna inom Polisen behandlar varandra

väl. Enkätsvaren är således mycket mer nyanserade än fackförbundens remissvar och uttalanden.

Många nämner att det råder motsättningar kring tyngre poster, såsom FU-ledare och chefspositioner, vilket väcker ytterligare intresse. Det skulle kunna vara så att ju mer fördelar som följer med tjänsten, desto intensivare kamp förekommer mellan yrkesgrupperna. Utifrån enkätsvaren kan ingen definitiv slutsats dras, men frågan hade varit intressant att undersöka vidare.

6.4 Hur motsättningarna inom fältet kan förstås

I narrativen synliggörs hur facken är involverade i en ständig förhandling om vem som ska ha monopol över arbetsuppgifter, befogenheter och utbildningen som leder till polisyrket. I denna förhandling, eller kamp, konstruerar facken symboliska gränser och försvarar dessa gentemot konkurrenterna. Facken skriver att de är beroende av varandras kompetenser och av ett bra samarbete för att bemöta brottsligheten. Trots att facken är överens om det gemensamma målet med verksamheten råder delade meningar om vad polisyrket ska innehålla och vem som ska få utföra vilka arbetsuppgifter. Polisförbundet argumenterar för polisens rätt att ensam ha monopol över både arbetsuppgifter och befogenheter. Polisförbundets uttalanden och remissvar kan utifrån Gieryns (1983) teori tolkas som strategier för att skydda polisernas yrkesområde och deras kontroll över det.

De civila fackens uttalanden och remissvar kan också tolkas som strategier men målet är, i motsats till Polisförbundets, istället att luckra upp gränser för att därefter kunna dra om och även till viss del sudda ut gränserna mellan poliser och civilanställda. Civilfacken vill skapa mer jämlika förutsättningar inom Polisen så att både poliser och civilanställda kan konkurrera om yrken och uppgifter på samma villkor, och enligt Gieryn (1983) är målet med denna strategi är att expandera den egna gruppens jurisdiktion.

I enlighet med Bourdieus fältteori kämpar facken för att medlemmarna ska få mer fördelaktiga positioner inom fältet (Bourdieu & Wacquant 1992). Detta gör facken genom att ägna sig åt gränsarbete och professionssträvanden. Det som står på spel är befogenheter, utbildningen som leder till yrket och arbetsuppgifterna, och därmed jurisdiktionen över Polisen. Delmålen behöver uppfyllas för att yrkesgruppen ska anses vara professionell och legitim. Yrkesgrupperna och deras representanter vill ha monopol och kontroll över fältet (Polisen). Legitimitet är kapitalet som behövs för att erövra målet, yrkesgrupperna vill således uppfattas som legitima av såväl medborgarna som staten.

Att ha stort kapital innebär att kunna förändra och kontrollera, vilket innebär inflytande över fältet (Bourdieu & Wacquant 1992). Motsättningarna kan därmed tolkas som en kamp över vem som får vad, när och hur. Målet för aktörerna med strategierna är att av medborgarna och staten bli ansedda legitima nog att få kontroll över en viss jurisdiktion och inneha de polisiära befogenheter som nämns i Ds2013:64. Kampen mellan positionerna blir således en fråga om legitim makt, det vill säga vem som ska ha auktoritet över fältet. Begreppet makt nämns aldrig

explicit av positionerna i fältet, men motsättningarna mellan facken kan utifrån analysen förstås som en maktkamp.

7 Diskussion och avslutning

En av slutsatserna i min uppsats är att facken använder samma offentliga värden, bl.a. legitimitet, effektivitet, medborgarförtroende och rättssäkerhet, för att uttrycka sina motsatta policypreferenser. Facken är eniga om att polisarbetet ska vara legitimt, effektivt och rättssäkert, men hur detta ska uppnås är de oense om, vilket skapar motsättningar. Genom sina berättelser målar facken upp skurkarna (konkurrenterna) som illegitima, medan hjältarna i berättelsen (de själva) kommer med policyförslagen som är legitima på riktigt. Offren för skadan är främst samhället och medborgarna, men också brottsoffer och den egna yrkesgruppen. Facken kan delas upp i två läger (eller lag för att använda mig av Bourdieus spelliknelse) utifrån vad de betonar i sin argumentation och vilka policyförslag de förespråkar. Samtliga fack kämpar för de tre professionella delmålen: monopol över utbildning, expertis och arbetsuppgifter.

Ytterligare en slutsats är att facken och yrkesgrupperna kämpar om ett värde som inte explicit nämns i några remissvar, enkätsvar eller uttalanden. Debatten mellan facken om utökade befogenheter, yrkestitlar och utbildning kan förstås som en maktkamp. Facken kämpar genom sina narrativ för att implementera sina representationer av världen och genom att få dessa allmänt accepterade lyckas de också få sin syn på legitimitet godkänd. Med legitimitetsinnehavet får yrkesgruppen som facket representerar det kapital som krävs för att tillskansa sig vinsterna som står på spel i fältet. Legitimitet är kapitalet som används för att nå detta högsta mål, därav konflikterna kring olika anspråk på legitimitet. Vinsterna är utökade befogenheter, arbetsuppgifter och yrkestitlar samt inflytande över utbildningen som leder till polisycket. Med professionsetiketten och legitimitet följer makt i form av auktoritet. I det här fallet innebär makt auktoritet över Polisen.

Denna slutsats behöver kompletteras med ytterligare studier på ämnet. Maktanspråk inom Polisen kan exempelvis undersökas genom djupintervjuer eller enkätundersökningar som fångar in både civilanställdas och polisers upplevelser, vilket skulle vara relevant eftersom den senare yrkesgruppen inte blev tillräckligt representerad i denna uppsats.

Även jurisdiktionsanspråk kan utforskas ytterligare, exempelvis har Skatteverket uttryckt en önskan om att få utökade befogenheter (Ds 2013:64, s. 99). NPF eller fältperspektiv skulle kunna användas i studier av Skatteverket.

Ytterligare legitimitetstyper kan ställas mot varandra och andra legitimitetsanspråk kan identifieras. Vilka legitimitetsanspråk gör exempelvis säkerhetsföretag och hur står sig de sig gentemot andra legitimitetsformer?

Framtida uppsatser kan förslagsvis undersöka hur de fyra facken ställer sig till högskoleutbildning för poliser, en jämförelse mellan fackens remissvar till SOU2008:39 och SOU2016:39 (utredningar om högskoleutbildning för poliser) skulle kunna genomföras, något det inte fanns utrymme för i denna uppsats.

Främst behövs fler studier för att kartlägga eventuella maktanspråk inom Polisen, denna studie är bara en liten bit i det större pussel som Polisen utgör. Framtida studier som kartlägger på vilka arbetsplatser som kampen om tjänster och titlar är mest intensiv hade varit av intresse, särskilt eftersom förundersökningsledartjänsten och chefstjänster verkar vara extra omstridda. Kan det vara så att kampen och motsättningarna hårdnar ju mer makt och fördelar en titel ger?

8 Referenser

Abbott, Andrew 1988. *“The system of professions. An Essay on the Division of Expert Labor”*. Chicago: The University of Chicago Press.

Adelborg, Louise; Tilling, Staffan 2012. ”Civila utredare ett lyft för polisen”. *Svenska Dagbladet*. Debatt. 2012-11-08. <https://www.svd.se/civila-utredare-ett-lyft-for-polisen> [hämtad 2017-10-05]

Apeso-Varano, Ester Carolina, 2013. “Interprofessional conflict and repair: a study of boundary work in the hospital”, *Sociological Perspectives* 56(3): 327–349

Beckman, Ludvig 2005. *Grundbok i idéanalys. Det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. Stockholm: Santérus

Bergström, Göran- Kristina Boréus 2012. Idé och ideologianalys. I Göran Bergström- Kristina Boréus (red.) *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur AB s.139-176

Bourdieu, Pierre 1985. ”The Social Space and the Genesis of Groups”, *Theory & Society*. 14(6): 723-744

Bourdieu, Pierre- Loic J.D. Wacquant, 1992. *An invitation to reflexive Sociology*. Chicago: The University of Chicago Press.

Bourdieu, Pierre 1996. *Homo Academicus*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

Brante, Tomas 1988. “Sociological Approaches to the Professions”, *Acta Sociologica* 31(2): 119-142

Brante, Tomas 2005. Om begreppet och företeelsen profession, *Tidskrift för Praxisnära forskning*, (1).

Brante, Tomas 2009. Vad är en profession? Teoretiska ansatser och definitioner. I Maria Lindh (red.) *Vetenskap för profession*. Högskolan i Borås. s. 15-34

Brante, Tomas 2014. *Den professionella logiken. Hur vetenskap och praktik förenas i det moderna kunskapssamhället*. Stockholm: Liber AB

Brante, Tomas- Eva Johnsson- Gunnar Olofsson- Lennart G Svensson 2015. *Professionerna i kunskapssamhället: en jämförande studie av svenska professioner*. Stockholm: Liber

Brosnan, Caragh 2017. “Alternative futures: Fields, boundaries, and divergent professionalisation strategies within the Chiropractic profession”, *Social Science & Medicine*, 190: 83-91

Bryman, Alan 1997. *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur

Bucher, Rue 1962. “Pathology: A Study of Social Movements within a Profession”, *Social Problems* 10 (1): 40-51

Bucher, Rue- Anselm Strauss 1961. “Professions in Process”, *American Journal of Sociology* 66 (4): 325-334

Bäck, Carina 2017. "Utvecklingen inom polisen är allvarlig och farlig". *Expressen*. Debatt. 2017-03-21. <https://www.expressen.se/debatt/utvecklingen-inom-polisen-ar-allvarlig-och-farlig/> [hämtad 2017-10-05]

Crow, Deserai A- Lawlor, Andrea 2016. Media in the Policy Process: Using Framing and Narratives to Understand Policy Influences. *Review of Policy Research*, 33(5): 472-491.

Ds 2013:64 *Vem ska göra vad? Om fördelningen av arbetsuppgifter mellan polisens anställda*. Justitiedepartementet

Esaiasson, Peter- Mikael Gilljam- Henrik Oscarsson- Ann Towns- Lena Wängnerud 2017. *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5 uppl. Stockholm: Wolters Kluwer

Evetts, Julia 2003. "The Sociological Analysis of Professionalism-Occupational Change in the Modern World", *International Sociology* 18(2): 395–415

Evetts, Julia 2006. "Short Note: The Sociology of Professional Groups", *Current Sociology* 54(1): 133-143

Evetts, Julia 2013. "Professionalism: Value and ideology", *Current Sociology Review* 61(5-6): 778–796

Fransson, Ola- Karin Jonnergård (red.) 2009. *Kunskapsbehov och nya kompetenser. Professioner i förhandling*. Stockholm: Santérus Academic Press

Freidson, Eliot 2001. *Professionalism. The third logic*. Cambridge: Polity Press

Furlong, Paul; Marsh, David 2010. A Skin Not a Sweater: Ontology and Epistemology in Political Science. I Marsh, David; Stoker, Gerry (eds.) *Theory and methods in Political Science* (3rd ed.) Basingstoke: Palgrave Macmillan. s. 184-211

Gieryn, Thomas F. 1983. "Boundary-Work and the Demarcation of Science from Non-Science: Strains and Interests in Professional Ideologies of Scientists", *American Sociological Review*, 48(6): 781-795

Grahn, Ossian 2007. "Polisiära befogenheter på glid". *Polistidningen*. Reportage. 2007-12-14. <http://polistidningen.se/2007/12/polisiara-befogenheter-pa-glid/> [hämtad 2017-12-12]

Grahn, Ossian 2008. "Större befogenheter till civila utredare kan bli verklighet". *Polistidningen*. Aktuellt. 2008-11-11. <http://polistidningen.se/2008/11/storre-befogenheter-till-civila-utredare-kan-bli-verklighet/> [hämtad 2017-10-05]

Granér, Rolf- Ola Kronkvist 2016. Kontroll av polisorganisationen. I Paul Larsson- Rolf Granér- Helene O.I. Gundhus (red.). *Polisvetenskap: En introduktion*. Lund: Studentlitteratur AB s. 53-80

Gray, Garry- Michael D. Jones 2016. "A qualitative narrative policy framework? Examining the policy narratives of US campaign finance regulatory reform". *Public Policy and Administration*, 31(3): 193-220

Hall, Pippa 2005. "Interprofessional teamwork: Professional cultures as barriers", *Journal of Interprofessional Care*, tillägg 1: 188 – 196

Hydén, Sophie; Ljungberg, Caroline 2009. Legitimitetssträvanden i svensk polisutbildning. I Fransson, Ola; Jonnergård, Karin (red.). *Kunskapsbehov och nya kompetenser. Professioner i förhandling*. Stockholm: Santérus Academic Press, s. 139-164

Jones, Michael D.; Shanahan, Elizabeth A.; McBeth, Mark K. 2014. Introducing the Narrative Policy Framework I Jones, Michael D.; Shanahan, Elizabeth A.; McBeth, Mark K (eds). *The science of stories*. Basingstoke: Palgrave Macmillan 1-26

Jusek 2012. "Pressmeddelande: Välkommet att civila utredare får polisiära befogenheter". *Jusek*. Pressmeddelande. 2012-12-13 <https://www.jusek.se/Press/Pressmeddelanden/Valkommet-att-civila-utredare-far-polisiara-befogenheter/> [hämtad 2017-10-02]

Jusek 2013a. "Remissyttrande. Vem ska göra vad? – Om fördelningen av arbetsuppgifter mellan polisens anställda" (Ds 2013:64)

Jusek 2013b. "Bra att civila får utökade befogenheter". Pressmeddelande. 2013-02-28. <https://www.jusek.se/Press/Pressmeddelanden/Bra-att-civila-far-okade-befogenheter/> [hämtad 2017-10-02]

Jusek 2013c. "Välkommet att civila anställda får utökade befogenheter". Pressmeddelande. 2013-10-03. <https://www.jusek.se/Press/Pressmeddelanden/Valkommet-att-civila-anstallda-far-polisiara-befogenheter/> [hämtad 2017-12-04]

Jusek 2013d. "Jusek välkomnar förslag till ny polisorganisation". Aktuellt. <https://www.jusek.se/Nyheter/Aktuellt-2013/Jusek-valkomnar-forslag-till-ny-polisorganisation/> [hämtad 2017-10-02]

Jusek 2014. "Äntligen får civila utredare utökade befogenheter". Pressmeddelande. 2014-05-05. https://www.jusek.se/Press/Pressmeddelanden/Antligen-far-civila-utredare-utokade-befogenheter [hämtad 2017-10-02]

Jusek 2015. "Äntligen kan fler bli undersökningsledare inom Polisen". Aktuellt. 2015-08-19. https://www.jusek.se/nyheter/aktuellt-2015/antligen-kan-fler-bli-undersokningsledare-inom-polisen [hämtad 2017-10-02]

Justitiedepartementet 2016. "SOU 2016:39 Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning". Regeringen. Tillgänglig <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2016/05/sou-201639/> [hämtad 2017-12-14]

Kanz, Camilla 2011. "Nu ska civila hålla polisförhör". *Sveriges Radio*, P4 Blekinge. 2011-07-13. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=105&artikel=4600173> [2017-10-02]

Larsson, Paul- Rolf Granér- Helene O.I. Gundhus 2016. Polisvetenskap, en introduktion. I Paul Larsson- Rolf Granér- Helene O.I. Gundhus (red.). *Polisvetenskap: En introduktion*. Lund: Studentlitteratur AB s. 15-30

Levy, Charlotta 2003. *Medicinsk specialisering och läkares ledarskap. En longitudinell studie i professionell kollegialitet och konkurrens*. Diss. Uppsala universitet.

Lilja, Peter 2014. *Negotiating Teacher Professionalism. On the Symbolic Politics of Sweden's Teacher Unions*. Diss. Malmö Högskola

Lincoln Yvonna S.- Egon G. Guba 1985. *Naturalistic Inquiry*. London: Sage Publications.

Lindgren Strömbäck, Karin 2013. "Civila utredare kan få göra polisjobb". *Sekotidningen*. Nyhet. 2013-02-05. <https://sekotidningen.se/artikel/civila-utredare-kan-fa-gora-polisjobb/> [hämtad 2017-11-29]

Lisinski, Stefan 2008. Polisfack kritiskt mot att öka civila utredares inflytande. *Dagens Nyheter*. <https://www.dn.se/arkiv/sverige/polisfack-kritiskt-mot-att-oka-civila-utredares-inflytande/> [hämtad 2017-10-05]

Lundquist, Lennart 1998. "*Demokratins väktare. Ämbetsmännen och vårt offentliga etos*". Lund: Studentlitteratur

MacBeth, Mark K. 2014. Preface. The Portneuf School of Narrative. I Michael D. Jones- Elizabeth A. Shanahan- Mark K. MacBeth (red.). *The Science of Stories. Application of the Narrative Policy Framework in Public Policy Analysis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. Xiii-xix

Macdonald, Keith M. 1995. *The sociology of professions*. London: Sage

Modig, Lars 2017. "Kommentar om yrkesroller". Saco-s vid Polismyndigheten. Tillgänglig:<https://www.saco.se/lokala-webbplatser/saco-s-vid-polismyndigheten/yrkesroller3/> (hämtad 2017-11-10)

Myhrer, Tor-Geir- Andreas Anderberg 2016. Polisrätten-samhällsskydd och rättssäkerhet. I Paul Larsson- Rolf Granér- Helene O.I. Gundhus. (red.). *Polisvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB s. 81-112

Nitz, Lena 2012. Ge möjligheter för poliser att specialisera sig. *Svenska Dagbladet*. Debatt. 2012-11-09. <https://www.svd.se/ge-mojligheter-for-poliser-att-specialisera-sig> [hämtad 2017-12-04]

Nitz, Lena 2013a. Otydliga roller skapar osäkerhet. *Polistidningen*. Ledare. 2013-03-27. <http://polistidningen.se/2013/03/9380/> [hämtad 2017-10-05]

Nitz, Lena 2013b. "Rikspolisstyrelsens förslag om civila utredare strider mot rättssäkerheten". *Polisförbundet*. Nyheter. 2013-02-28. <http://www.polisforbundet.se/blog/2013/02/28/rikspolisstyrelsens-forslag-om-civila-utredare-strider-mot-rattssakerheten/> [hämtad 2017-11-28]

Nitz, Lena 2014. "Oförsämrät okunnigt, Ask". *Expressen*. Debatt. 2014-05-06. <https://www.expressen.se/debatt/oforskamt-okunnigt-ask/> [hämtad 2017-12-08]

Norberg, Ylva 2008. "Tull och kustbevakning får större befogenheter". *Polistidningen*. Aktuellt. 2008-05-30. <http://polistidningen.se/2008/05/tull-och-kustbevakning-far-storre-befogenheter/> (hämtad 2017-12-08)

P4 Blekinge 2013. "Fara för rättssäkerheten". *Sveriges Radio*. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=105&artikel=5460814> [hämtad 2017-10-02]

Parsons, Craig 2010. Constructivism and Interpretive Theory. I Marsh, David; Stoker, Gerry (eds.) *Theory and methods in Political Science* (3rd ed.) Basingstoke: Palgrave Macmillan. s. 80-98

Persson, Anna 2014. "Utökade befogenheter för civilanställda inom polisen föreslås – 'äntligen'". *Dagens Juridik*. Debatt. 2014-05-06. <http://www.dagensjuridik.se/2014/05/utokade-befogenheter-civilanstallda-inom-polisen-foreslas-antligen> [hämtad 2017-10-02]

Petterson, Otto 2011a. De föreskriftspräglade yrkena polis och socionom. I Gunnar Olofsson- Otto Petterson (red.). *Med sikte på profession. Akademiska yrkesutbildningar vid ett nytt universitet*. Lund: Ariadne s. 61-66

Petterson, Otto 2011b. Polisutbildningen. I Gunnar Olofsson- Otto Petterson (red.). *Med sikte på profession. Akademiska yrkesutbildningar vid ett nytt universitet*. Lund: Ariadne s. 67-112

Pierce, Jonathan J.; Smith-Walter, Aaron; Peterson, Holly L 2014. Research Design and the Narrative Policy Framework. I Jones, Michael D.; Shanahan, Elizabeth A.; McBeth, Mark K (eds). *The science of stories*. Basingstoke: Palgrave Macmillan 27-44

Polisförbundet 2012. "Pressmeddelande: Regeringens beslut är ett bakslag för svensk polis". Pressmeddelande. 2012-12-13 <http://www.polisforbundet.se/blog/2012/12/13/regeringens-beslut-ar-ett-bakslag-for-svensk-polis/> [hämtad 2017-09-29]

Polisförbundet 2013. "Yttrande över Rikspolisstyrelsen promemoria (2013-02-18) om polisutbildning för specialister samt utvidgade befogenheter för civil personal RA 761-259/13"

Polisförbundet 2014a. "Polisförbundets stadgar". Tillgänglig: <http://www.polisforbundet.se/om-oss/var-verksamhet/stadgar-polisforbundet/> [hämtad 2017-11-28]

Polisförbundet 2014b. "Remissvar: Vem ska göra vad? Om fördelningen av arbetsuppgifter mellan polisens anställda (Ds 2013:64)."

Polisförbundet 2014c. Kommentar om Polisförordningen: "Respektlöst att snabbutbilda poliser". *Polisförbundet*. Nyheter/Pressmeddelande 2014-10-08. http://www.polisforbundet.se/blog/2014/10/08/kommentar-om-polisforordningen-respektlost-att-snabbutbilda-poliser/#related_files_post [hämtad 2017-09-28]

Polisförbundet 2015. "Yrkespolitiska programmet. Tillsammans utvecklar vi en professionell polis". Tillgänglig: <https://www.polisforbundet.se/om-oss/var-politik/yrkespolitiska-programmet/> [hämtad 2017-12-01]

Premfors, Rune 1989. *Policyanalys: kunskap, praktik och etik i offentlig verksamhet*. Lund: Studentlitteratur

Publikt 2013a. "Mer makt till civila brottsutredare". *Publikt*. Nyhetsarkiv. 2013-02-28. <http://www.publikt.se/artikel/mer-makt-till-civila-brottsutredare-15483> [hämtad 2017-09-28]

Publikt 2013b. "Facken strider om civila utredare". *Publikt*. Fördjupning 2013-04-16. <http://www.publikt.se/artikel/facken-strider-om-civila-utredare-15629> [hämtad 2017-11-24]

Publikt 2014a. "Civilanställda nära fler befogenheter". *Publikt*. Nyhetsarkiv. 2014-05-05. <http://www.publikt.se/artikel/civilanstallda-nara-fler-befogenheter-16734> [hämtad 2017-11-24]

Publikt 2014b. "Civilanställda får utökade befogenheter". *Publikt*. Nyhetsarkiv. 2014-11-27. <http://www.publikt.se/artikel/civilanstallda-far-utokade-befogenheter-17285> [hämtad 2017-11-24]

Renberg, Pär- Angelica Hultgren 2016. "Civilanställda kommer i kläm". *Publikt*. Artikel. 2016-06-14. <http://www.publikt.se/artikel/civilanstallda-kommer-i-klam-19005> [hämtad 2017-12-04]

Riksdagen 2014. "Utökade befogenheter för civilanställda inom Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten". 2014-11-26. Tillgänglig:

- https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/debatt-om-forslag/utokade-befogenheter-for-civilanstallda-inom_H201JuU3 [hämtad 2017-11-02]
- Rikspolisstyrelsen 2013a. ”Promemoria: Utökade befogenheter för civil personal inom Polisen RA 761-259/13”. Tillgänglig: https://polisen.se/Global/www%20och%20Intrapolis/Regleringsbrev/1/Utokade_befogenheter_for_civil_personal_inom_Polisen.pdf [hämtad 2017-11-28]
- Rikspolisstyrelsen 2013b. ”Promemoria: Polisutbildning för specialister RA 761-259/13”. Tillgänglig: https://polisen.se/Global/www%20och%20Intrapolis/Regleringsbrev/Polisutbildning_for_specialister.pdf [hämtad 2017-11-28]
- Rothstein, Bo 2014. Välfärdsstat, förvaltning och legitimitet. I Bo Rothstein (red.). *Politik som organisation. Förvaltningspolitikens grundproblem*. Lund: Studentlitteratur AB s. 15-34
- RPSFS 2000:10. ”Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tillämpningen av ordningsbot inom Polisen” Rikspolisstyrelsens författningssamling.
- Saco-s 2016. ”Saco-s vid Polismyndigheten/Om oss”. Tillgänglig: <https://www.saco.se/lokala-webbplatser/saco-s-vid-polismyndigheten/om-oss/> [hämtad 2017-12-05]
- Saco-s 2017. ”Yrkesroller”. Tillgänglig: <https://www.saco.se/lokala-webbplatser/saco-s-vid-polismyndigheten/yrkesroller3/> [hämtad 2017-11-28]
- Saks, Mike 1983. ”Removing the blinkers? A critique of recent contributions to the sociology of professions”. *The sociological Review*. 31(1): 3-21
- Saks, Mike 2010. ”Analyzing the professions: The case for the neo-Weberian Approach”. *Comparative Sociology*, 9(6): 887–915.
- Seko 2013. ”Remissvar: Vem ska göra vad? Om fördelningen av arbetsuppgifter mellan polisens anställda (Ds 2013:64)”.
 SFS 1942: 740 Rättegångsbalk. Justitiedepartementet.
 SFS 1984: 387 Polislag. Justitiedepartementet.
 SFS 2010: 1932 Delgivningslag. Justitiedepartementet.
 SFS 2014: 1104 Polisförordning. Justitiedepartementet.
 SFS 2014: 1105 Förordning om utbildning till polisman. Justitiedepartementet.
 SOU 2008:39 Framtidens polisutbildning. Justitiedepartementet.
 SOU 2016:39 Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning. Justitiedepartementet
- ST 2013. ’Fackförbundet STs svar på Ds 2013:64 ”Vem ska göra vad?- Om arbetsfördelningen av arbetsuppgifter mellan polisens anställda”
- ST 2014. ”Välkommet med större befogenheter”. *News.cision.com*. 2014-05-28 <http://news.cision.com/se/fackforbundet-st/r/valkommet-med-storre-befogenheter,c9593054> [hämtad 2017-12-04]
- Stockholm TT 2013. ”Civila ska få leda polisutredningar.” *Svenska Dagbladet*. Artikel. 2013-10-03. <https://www.svd.se/civila-ska-fa-leda-polisutredningar> [hämtad 2017-10-02]
- Sunshine, Jason- Tom R Tyler. “The Role of Procedural Justice and Legitimacy in Shaping Public Support for Policing”, *Law & Society Review* 37(3): 513-547

Svenning, Karin 2017. "Tråkigt att poliser lägger skuld på civila inom polisen". *Expressen*. Debatt. 2017-03-24. <https://www.expressen.se/debatt/trakigt-att-poliser-lagger-skuld-pa-civila-inom-polisen/> [hämtad 2017-10-05]

Svenning, Karin- Pär Renberg- Henrik Mähler- Paul Karlsson- Anne-Cathrine Brandt- Kjell Haglund- Tomas Kihlbert- Ann Gustafsson- Angelica Hultgren 2017. "ST: Poliser misstror mot civila utredare". *Länstidningen i Östersund*. Debatt. 2017-02-19. <http://www.ltz.se/opinion/debatt/st-poliser-misstror-mot-civila-utredare> [hämtad 2017-12-05]

Svensson, Lennart G- Julia Evetts 2010. Introduction. I Lennart G. Svensson- Julia Evetts (red.) *Sociology of professions. Continental and Anglo-Saxon Traditions*. Göteborg: Daidalos s. 9-30

Sveriges Radio 2012. "Asks polisförslag får kritik från Polisförbundet". 2012-12-13 <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5379646> [hämtad 2017-10-02]

Sveriges Radio 2013a. "Civilanställda ska snabbutbildas till poliser". 2013-07-25. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5600276> [hämtad 2017-11-28]

Sveriges Radio 2013b. "Kritik mot att låta civilanställda göra mer". 2013-03-02. <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5460830> [hämtad 2017-10-02]

Teorell, Jan; Svensson, Torsten 2007. *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber

Thurén, Torsten 2003. "Sant eller falskt? Metoder i källkritik". Krisberedskapsmyndigheten.

Tilling, Staffan- Johan F. Welin- Tom Johnson 2009. "Civila utredare inom polisen nedvärderas". *Göteborgsposten*. Debatt. 2009-05-08. [hämtad 2017-11-28]

Tilling, Staffan 2014. "40-talsreglerna passar inte modern polis". *Expressen*. Debatt. 2014-05-09. <https://www.expressen.se/debatt/40-talsreglerna-passar-inte-modern-polis/> [hämtad 2017-10-05]

Trafikverket 2011. "Kustbevakningens utökade befogenheter 1 juli 2008". Tillgänglig: <https://www.trafikverket.se/om-oss/var-verksamhet/sa-har-jobbar-vi-med/Vart-trafiksakerhetsarbete/Skylltforden/Projekt/Slutforda-projekt/Vagen--Trafikmiljon/Vagen/Kustbevakningens-utokade-befogenheter-1-juli-2008/> [hämtad 2017-12-08]

Vromen, Ariadne 2010. Debating Methods: Rediscovering Qualitative Approaches. I Marsh, David; Stoker, Gerry (eds.) *Theory and methods in Political Science* (3rd ed.) Basingstoke: Palgrave Macmillan. s.249-266

Waks, Caroline 2003. *Arbetsorganisering och professionella gränsdragningar: sjukgymnasters samarbete och arbetets mångfald*. Diss. Uppsala universitet.

Weber, Max 1982 [1922]. *Ekonomi och samhälle: Förförståelsens grunder. Del I*. Lund: Argos

Östnytt 2013. "Civila utredare splittrar polisen". *SVT-nyheter*. Lokalt. 2013-02-04. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/storre-befogenheter-for-civilare-vacker-protester?> [hämtad 2017-10-02]

9 Bilaga - Enkätundersökningen

Om avsändaren

Hej! Jag heter Emelie Lekebjerg och skriver under hösten min mastersuppsats vid Lunds universitet. Den 2 januari 2015 trädde den nya polisförordningen (SFS 2014:1104) i kraft. I och med polisförordningen och förordning om utbildning till polisman (SFS 2014:1105) bestämdes det att civilanställda inom Polisen får utökade befogenheter och tillgång till specialistutbildning. I min uppsats behandlar jag specialistutbildning och utökade befogenheter för civilanställda inom Polisen.

Varför du blir tillfrågad att svara på denna enkät

Du blir tillfrågad att svara på denna enkät då du arbetar inom Polisen. Enkätundersökningens syfte är att ta reda på hur de som arbetar inom Polisen ställer sig till specialistutbildning och utökade befogenheter för civilanställda.

Enkätundersökningen har totalt 26 frågor. De flesta går snabbt att svara på då färdiga svarsalternativ erbjuds. Om du inte vill eller har tid att svara på samtliga frågor får du gärna svara på de frågor du finner mest relevanta. Det förekommer ett fåtal öppna frågor, och på dessa får du gärna utveckla dina svar så mycket som möjligt.

Anonymitet

Enkäten är anonym och du kan avbryta när du vill.

En av frågorna i enkätundersökningen efterfrågar facktillhörighet. Uppgiften kan inte kopplas till dig som individ. Vill du trots detta inte svara på frågan finns svarsalternativet (f) jag vill inte svara. Uppgiften kommer att användas på gruppnivå som deskriptiv statistik i uppsatsen. Genom att lämna in enkäten godkänner du att din facktillhörighet kommer att användas i uppsatsen, men denna uppgift kommer alltså inte att kunna spåras till dig som individ.

Begreppsförklaringar

Med lagändringarna avses de lagar som trädde i kraft 2 januari 2015 gällande specialistutbildning och utökade befogenheter för civilanställda inom Polisen.

Med Polisen avses organisationen/myndigheten.

Med polis avses den definition som ges i lagen. Det är polis (polisman) som enligt lagen (Polislag (1984:387)) har fulla polisiära befogenheter och rätt att använda tvångsmedel i form av våld. Här avses polis som individ och inte hela polisväsendet.

Polisanställd syftar på den person som är anställd inom Polisen (organisationen/myndigheten).

Civilanställd syftar på de anställda inom Polisen som inte är poliser. De som avses är specialister, civila utredare, bilinspektörer, IT-forensiker, kriminaltekniker m.fl. De som inte avses är anställda såsom vaktmästare och lokalvårdare.

Traditionell polisutbildning syftar på den utbildning som ges vid Polishögskolorna. Polisutbildningen omfattar fem terminers heltidsstudier och består av polisprogrammet på en av utbildningsorterna, samt aspiranttjänstgöring i en polisregion.

Dessa förklaringar återkommer i själva enkätfrågorna

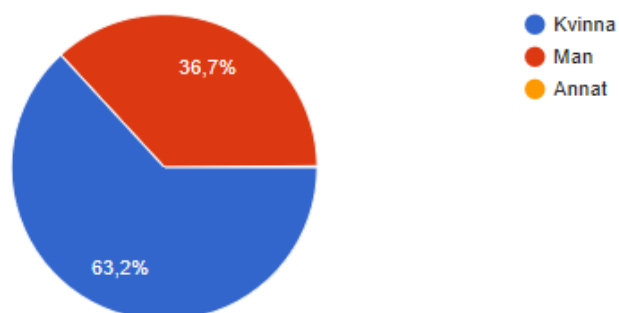
Kontakta mig

Vill du kontakta mig för frågor eller läsa den färdiga uppsatsen när du mig på Emelie Lekebjerg
pol13ele@student.lu.se
0736-346987

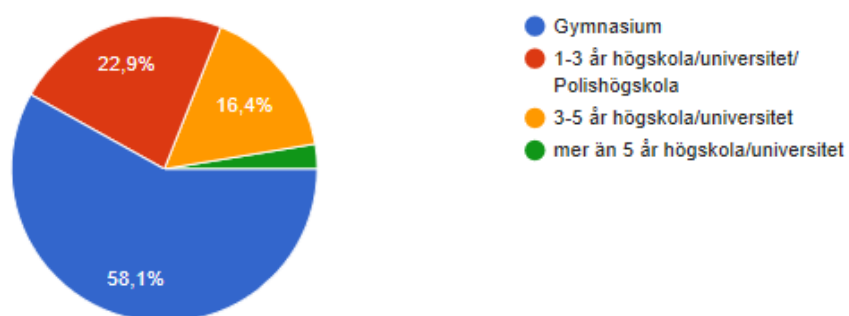
Jag identifierar mig som

692 svar

Utbildning- vilken utbildningsbakgrund har du?(vänligen välj den högsta avslutade utbildningen)

685 svar

Jag innehar yrkestiteln

660 svar

Administratör (83)
Handläggare (53)
Utredare (46)
Assistent (27)
Operatör (17)
Civil utredare (15)
assistent (11)
handläggare (11)
administratör (11)
civil utredare (10)
Polisassistent (10)
Gränskontrollant (9)

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Jag har arbetat inom Polisen i ___ år

686 svar

1 (48)
10 (37)
2 (35)
6 (31)
7 (26)
5 (26)
16 (26)
3 (26)
11 (22)
4 (22)

Jag har efter avslutade studier en examen i (ange gärna om du har fler)

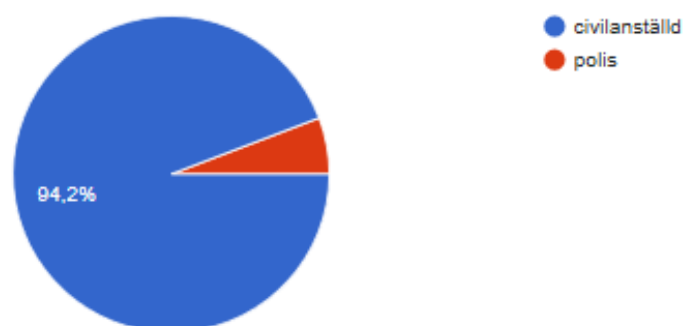
165 svar

Kriminologi (16)
Statsvetenskap (4)
Psykologi (3)
Beteendevetenskap (3)
kriminologi (3)
Polisexamen (3)
Nej. (2)
Undersköterska (2)
Ekonomi (2)
Juridik (2)
Kriminolog (2)
Biblioteks- och informationsvetenskap

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Jag är

692 svar

Jag innehar yrkestiteln

660 svar

Administratör (83)
Handläggare (53)
Utredare (46)
Assistent (27)
Operatör (17)
Civil utredare (15)
assistent (11)
handläggare (11)
administratör (11)
civil utredare (10)
Polisassistent (10)
Gränskontrollant (9)

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

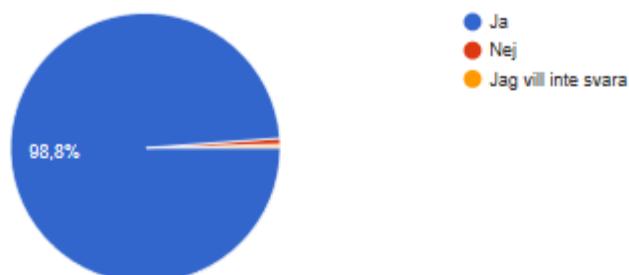
Jag har arbetat inom Polisen i ___ år

686 svar

1 (48)
10 (37)
2 (35)
6 (31)
7 (26)
5 (26)
16 (26)
3 (26)
11 (22)
4 (22)

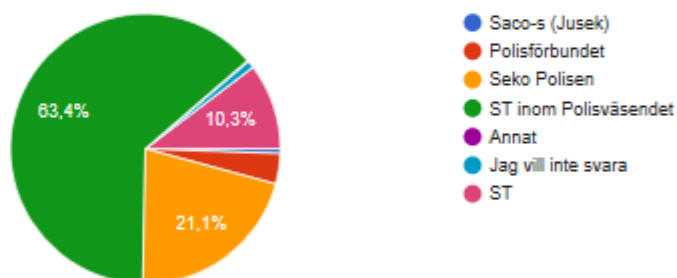
Jag är med i ett fackförbund

688 svar

Om ja på ovanstående fråga, vilket fackförbund är du med i?

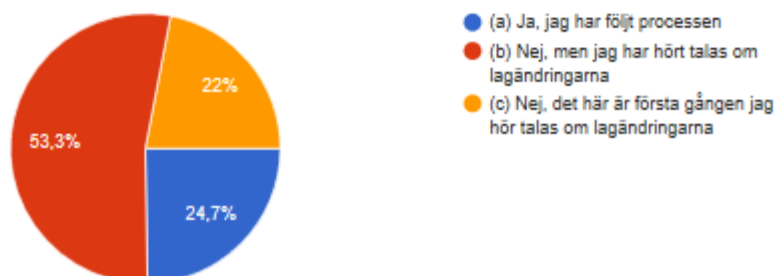
688 svar

I början av enkätinsamlingen benämndes ST inom Polisväsendet felaktigt för ST. ST och ST inom Polisväsendet ska ses som samma fackförbund och utgör därmed 73,7 %

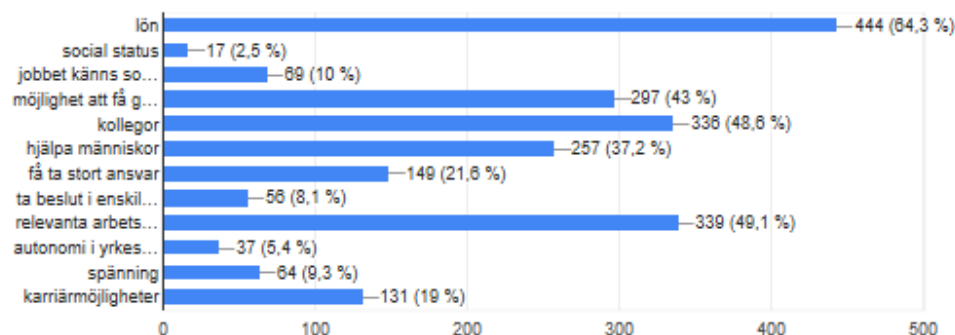
Har du följt processen kring de lagändringar som trädde i kraft 2 januari 2015 gällande utökade befogenheter och specialistutbildning för civilanställda?

691 svar

Vad är viktigast för dig i ditt arbete? Vänligen välj tre av följande tolv alternativ

691 svar

Lön, social status, jobbet känns som ett kall, möjlighet att få göra skillnad, kollegor, hjälpa människor, få ta stort ansvar, ta beslut i enskilda fall, relevanta arbetsuppgifter, autonomi i yrkesutövandet, spänning, karriärmöjligheter.

Fortsätt till frågeformuläret

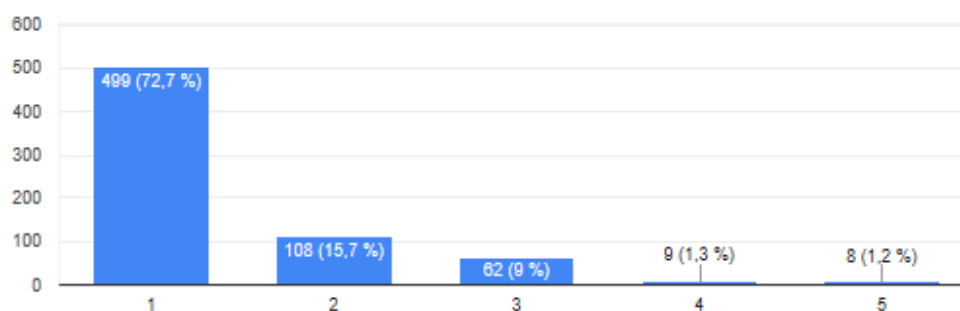
Fråga 1-6. Påståenden om lagändringarna- Vänligen ta ställning till påståenden

Begreppsförklaringar

Fråga 1. Att civilanställda som arbetar med trafikövervakning inom Polisen har fått utökade befogenheter är enligt dig

686 svar

1 = mycket bra, 5 = mycket dåligt

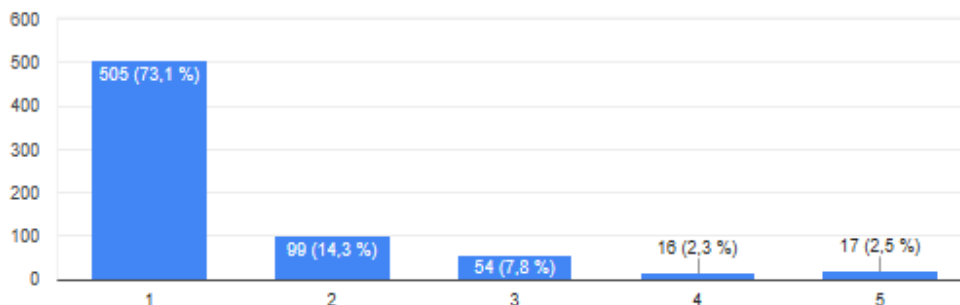

Bakgrund som gavs i enkäten: "Från och med 2 januari 2015 får bilinspektörer inom Polisen meddela förbud mot fortsatt färd i vissa fall, ta hand om ett fordon's registrerings skyltar samt få tillträde till fordon för kontroll av alkohol."

Fråga 2. Att civilanställda har fått utökade befogenheter och nu kan bli förundersökningsledare är enligt dig

691 svar

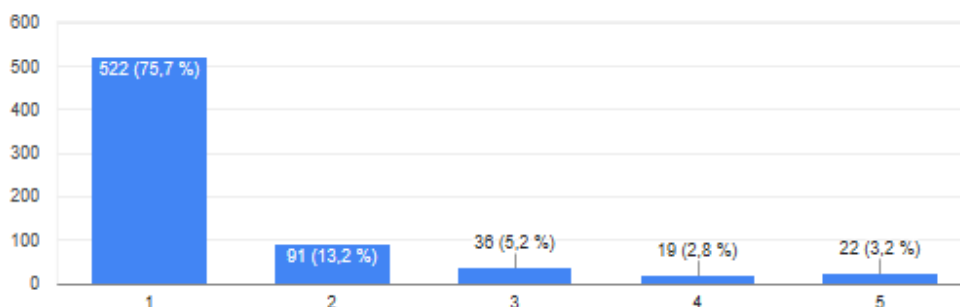
1 = mycket bra, 5 = mycket dåligt

Bakgrund som gavs i enkäten: ”Från och med 2 januari 2015 får civilanställda utredare rätt att hålla i vissa förhör, kan hantera förenklad delgivning och besluta om förverkande. Civilanställda kan också bli förundersökningsledare.”

Fråga 3. Att civilanställda får tillgång till specialistutbildning och därefter utökade befogenheter och yrkestitlar är enligt dig

690 svar

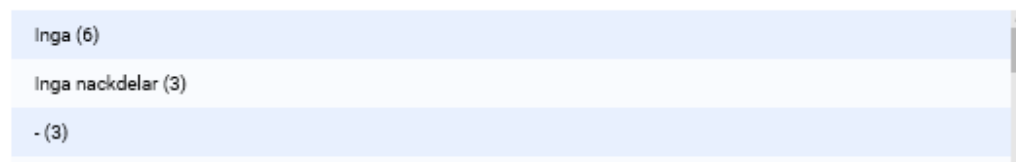

Bakgrund som gavs i enkäten: ”Från och med 2 januari 2015 kan en civilanställd inom Polisen genomgå en specialistutbildning för att få utökade befogenheter och möjlighet att bli förundersökningsledare. Efter utbildningen kan den civilanställda få tillgång till chefsjobb och vissa yrkestitlar tidigare förbehållna polismän.”

Fråga 4. Vilka för- och/eller nackdelar ser du med lagändringarna?

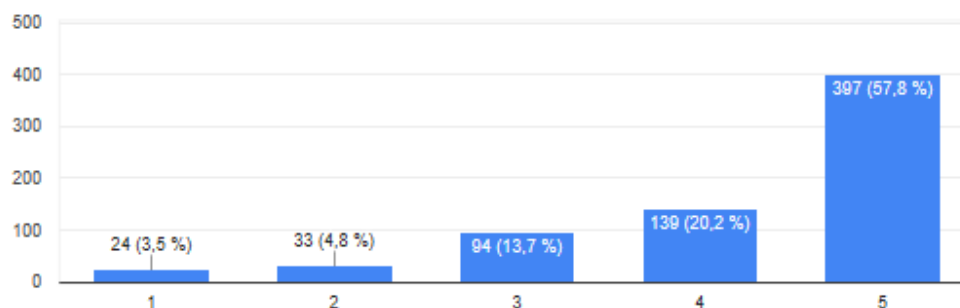
370 svar

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Fråga 5. Endast polisanställda med traditionell polisutbildning bör inneha de polisiära befogenheter som civilanställda nu har tillgång till enligt lagändringarna

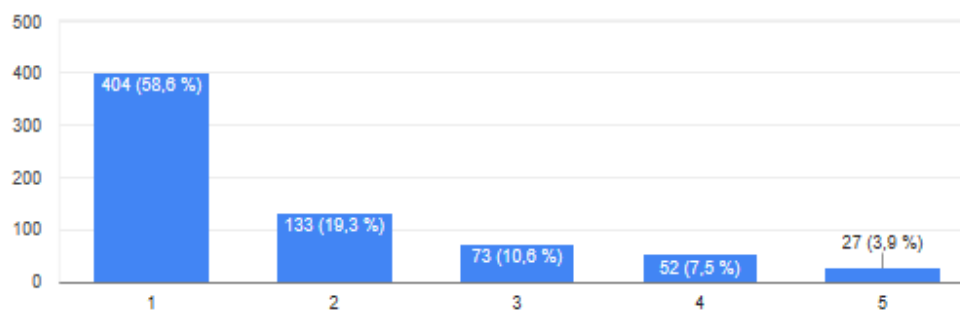
687 svar

1 = håller helt med, 5 = håller inte alls med

Fråga 6. Det är kompetens, erfarenhet och utbildning som bör avgöra vem som innehar de befogenheter som avses i lagändringarna. Traditionell polisutbildning bör inte vara ett grundläggande krav

689 svar

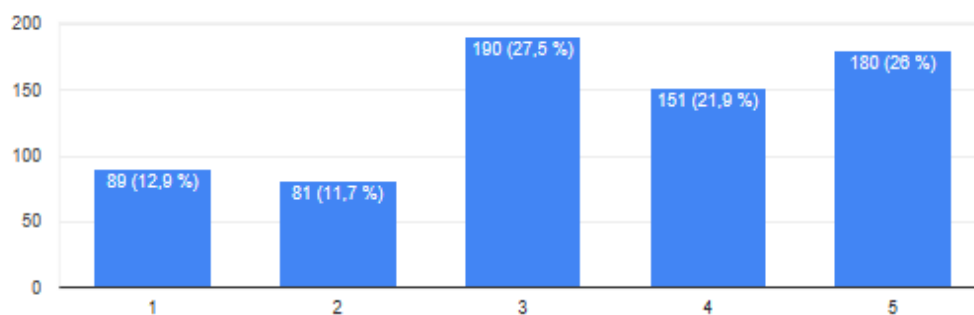
Du har svarat på 6 av 26 frågor

Fråga 7-14. Roller inom Polisen- vänligen ta ställning till påståenden

Fråga 7. Det är viktigt att skilja på vem som är polis och vem som är
civilanställd inom Polisen (organisationen/myndigheten)

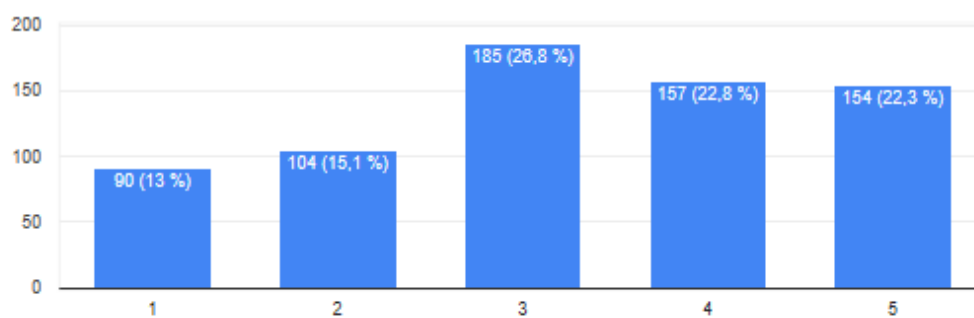
691 svar

1 = håller helt med, 5 = håller inte alls med

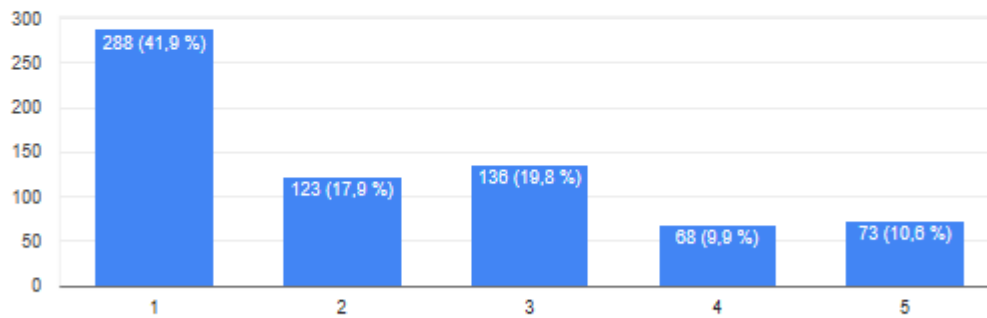
Fråga 8. Polisens och civilanställdas befogenheter bör vara tydligt åtskilda
och ha tydliga avgränsningar

690 svar

Fråga 9. Polis bör likt läkare, sjuksköterska och advokat vara ett yrke som kräver yrkeslegitimation. Yrkeslegitimationen bör endast ges efter avslutad traditionell polisutbildning

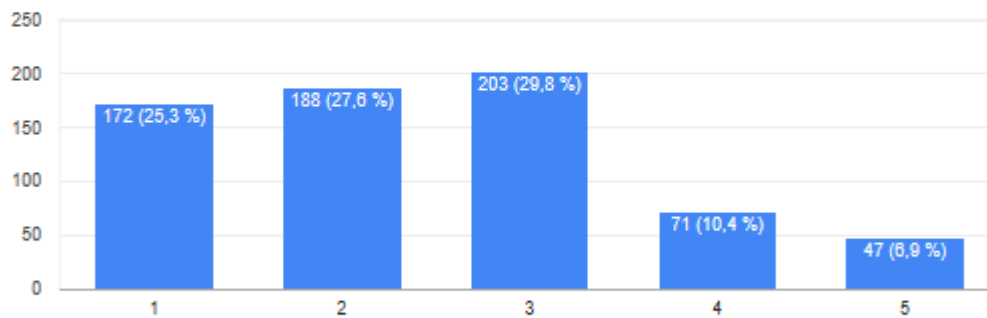
688 svar

1 = håller helt med, 5 = håller inte alls med

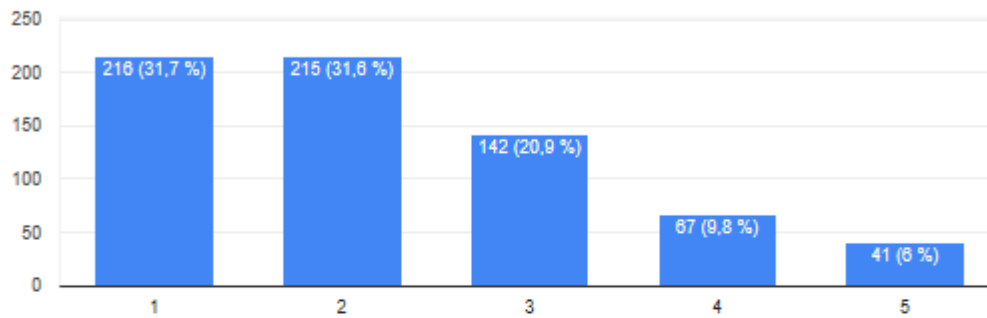
Fråga 10. Poliser försöker exkludera civilanställda från att utföra uppgifter som civilanställda i själva verket är kvalificerade för

681 svar

Fråga 11. Poliser har ett revirtänkande och försöker exkludera civilanställda från vissa yrkespositioner

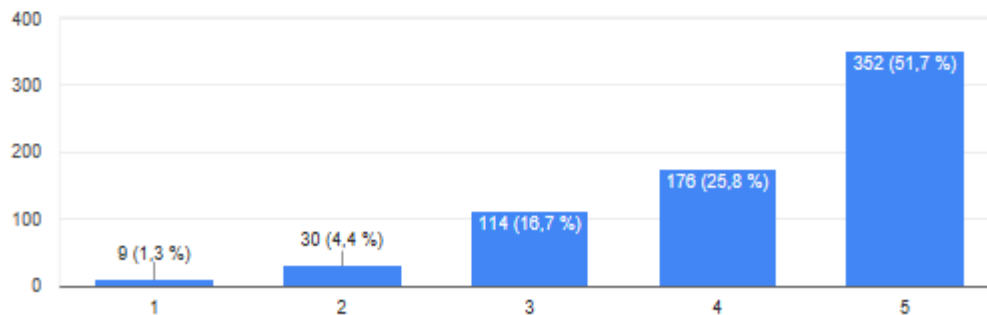
681 svar

1 = håller helt med, 5 = håller inte alls med

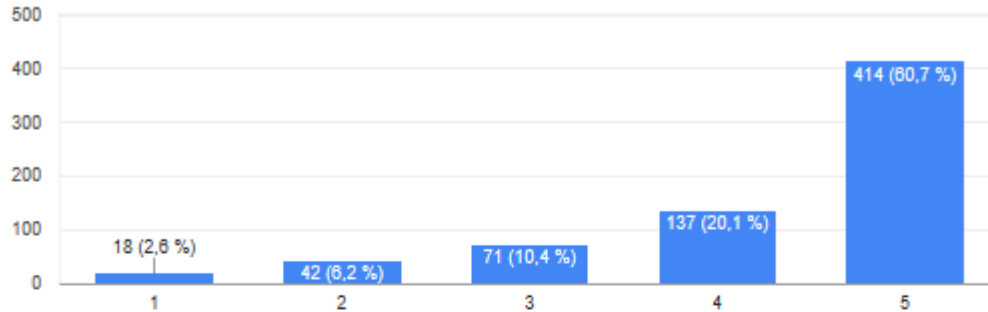
Fråga 12. Civilanställda inom Polisen(organisationen/myndigheten) försöker inkräkta på polisens yrkesområde

681 svar

Fråga 13. Civilanställda strävar efter större inflytande över Polisen (organisationen/myndigheten) på bekostnad av poliser

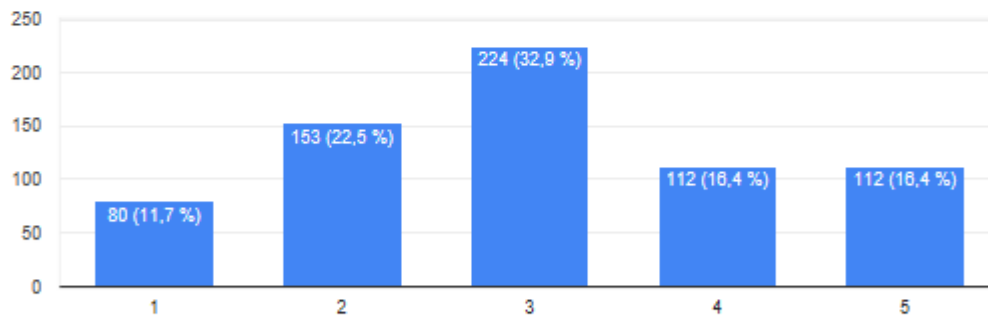
682 svar

1 = håller helt med, 5 = håller inte alls med

Fråga 14. Poliser strävar efter större inflytande över Polisen (organisationen/myndigheten) på bekostnad av civilanställda

681 svar

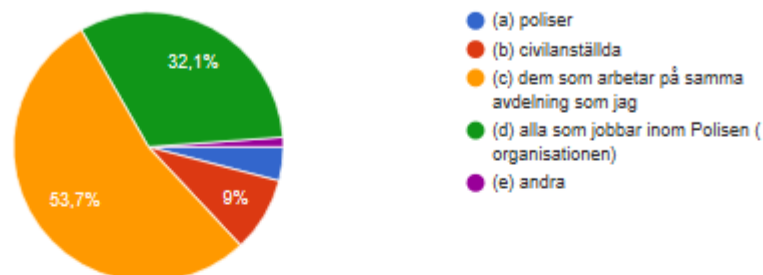

Tack, du har nu svarat på fler än hälften av frågorna

Fråga 15-19. Relationen mellan civilanställda och poliser- påståenden och flervalsfrågor

Fråga 15. Vänligen välj ett svar. Jag känner större kollegialitet med

691 svar

Fråga 15 b. Varför känner du större kollegialitet med denna grupp? Utveckla gärna

411 svar

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Vi jobbar mot gemensamt mål (2)

Vi arbetar alla med samma uppgifter på lika villkor. Vi vet att alla har samma kompetens oavsett om man är polis eller civil.

Många av oss har jobbat länge tillsammans och man utvecklar ett samarbete som går av bara farten. Nya polisorganisationen har byggt upp "murar" mellan avdelningar då det satsas väldigt ojämnt om vad som är viktigt och det gör att man blir lite extra mån om "sin grupp".

Vi har olika arbetsuppgifter, alla bidrar till att hjälpa allmänheten med olika problem.

Det är den gruppen man umgås mest med.

Vi arbetar åt samma håll samt har insyn i vår egen verksamhet. Inte ens andra inom Polismyndigheten vet vad vi gör och varför, tyvärr.

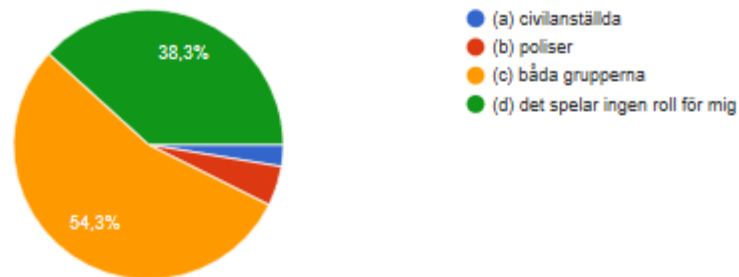
Det är de som är närmast mig i det dagliga arbetet.

vi ska alla jobba mot samma mål, tillsammans ökar vi tryggheten för alla

Jag känner en stor kollegialitet i alla som respekterar mig för den kompetens jag har, precis som jag respekterar dem för den kompetens de har.

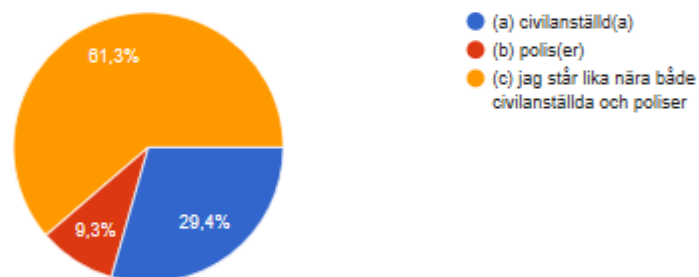
Fråga 16. Om jag får välja jobbar jag helst med

690 svar

Fråga 17. Den eller de kollegor som står mig närmast är

690 svar

18. Hur skulle du beskriva relationen mellan poliser och civilanställda?

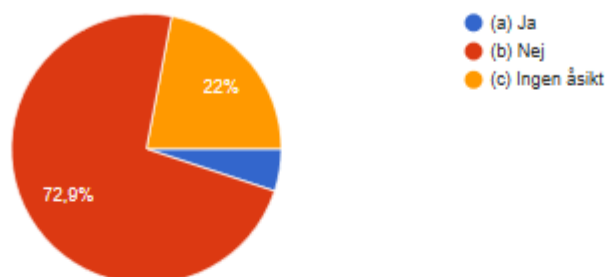
516 svar

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Bra (22)
bra (6)
God (3)
Mycket bra (2)
Okej (2)
Kyligt (2)
Bra på min arbetsplats (2)
Inte bra. EN stor skara inte ALLA poliser trycker ned oss / ser ner på oss civila (2)

Fråga 19. Utökade befogenheter för civilanställda riskerar att minska medborgarförtroendet för Polisen

691 svar

Fråga 19 b. Om (a) Ja eller (b) Nej, utveckla gärna ditt svar

358 svar

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Folk vill ha mer Poliser och på detta sett visar mynd. att de inte klarar av sitt uppdrag. (2)

Vi kommer att kunna göra mer komplexa utredningar/jobb tillsammans pga av våra kompetenser (2)

Det är kompetens, effektivitet, utbildning och resultat som inger förtroende

Polis är alltid polis och civil är alltid civil

"Svensson" vill gärna ha en polis i uniform, det känns tryggare.

Genom att kompetensutbilda civilanställda blir polisen en stark organisation som utför ett gott arbete oavsett vilken arbetsuppgift man har. Om alla gör sitt jobb som man är utbildad för blir resultatet mycket bra.

Civilanställda är inte sämre på sitt jobb än poliser, speciellt om vi har fått utbildning i det vi arbetar med. Förstår inte varför det ska minska medborgarnas förtroende. Blir jobbet gjort, blir medborgarna glada.

Allmänheten ser inte skillnad på civil och polis. Jobbar du på Polisen, ser allmänheten dig som 'polis'

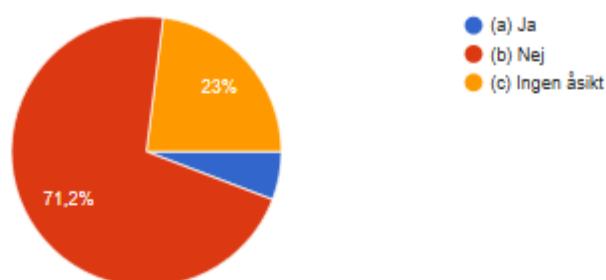
Medborgarna är nog mest intresserade av att få jobbet gjort, inte av vem som egentligen utför jobbet.

Åklagare har många gånger sagt att många civila gör bättre utr än poliser

Ingen risk då vår uppgift är att vara till stöd och hjälp för medborgarna

Fråga 20. Utökade befogenheter för civilanställda riskerar Polisens legitimitet

691 svar

Fråga 20 b. Om (a) Ja eller (b) Nej, utveckla gärna ditt svar

230 svar

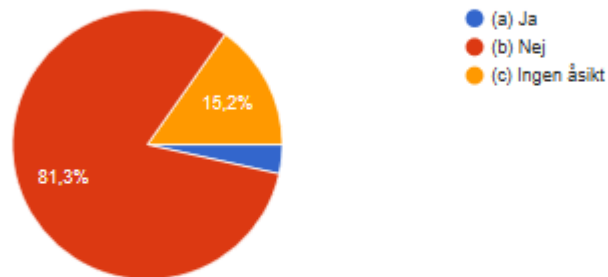
Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Se ovan. (3)
Samma svar som ovan. (3)
Se 19b (2)
Se fråga 19 (2)
Nej, ser bara inte bra ut för medborgare. (2)
Hur skulle det kunna bli så! (2)
Se ovanstående svar
Vissa/många arb.uppgifter kan en civil utföra bättre än en polis
I andra länder finns olika grenar inom polisutbildningen/myndigheterna där man redan i ingången i yrket väljer om man vill vara polis ute eller inne, alltså uniformerad ute eller civilklädd utredare. Det kommer alltid att behövas bägge delar och polisen kommer alltid att behövas.
Om jag behöver hjälp i något så bryr jag mig inte om vilken roll man har som hjälper mig.
Det är fortfarande poliser som skall vara i yttre tjänst, i mitt tycke. Det bör vara varför personen valt att utbilda sig

Fråga 21. Utökade befogenheter för civilanställda riskerar rättssäkerheten

690 svar

Fråga 21 b. Om (a) Ja eller (b) Nej, utveckla gärna ditt svar

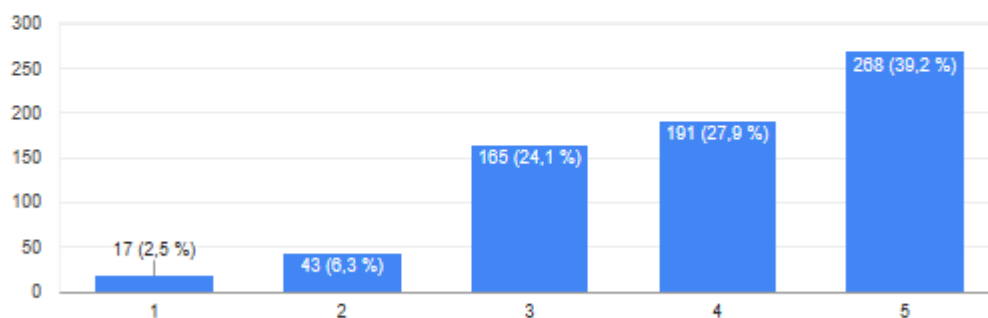
290 svar

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Se 20a (2)
-(2)
Som ovan (2)
Se ovan (2)
C= med rätt utb. gör ett jätte bra jobb (2)
Samma svar som ovan. Tror hellre mer rättssäkert (2)
Befogenheter efter arbete
Inte med rätt utbildning och kunnsighet i handhavandet
Det handlar om utbildning
Här är det viktigt med utbildning, och bra sådan. Problemet Polisen har och haft, är att man prioriterar ner vikten av bra och relevant internutbildning. Detta behöver ändras, och då säkras man även rättssäkerheten.
Absolut inte, Rätt kompetens på rätt plats. Polisutb behövs INTE överallt
Med befogenheter ska man inte göra...

Fråga 22. Civilanställda saknar de praktiska egenskaperna och den yrkeserfarenhet som polisyrrket ger. Civilanställda bör därmed inte ha de polisiära befogenheter som anges i lagändringarna

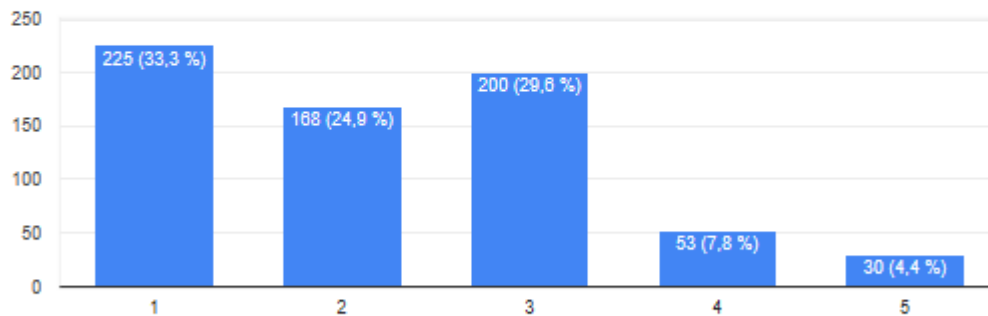
684 svar

1 = håller helt med, 5 = håller inte alls med

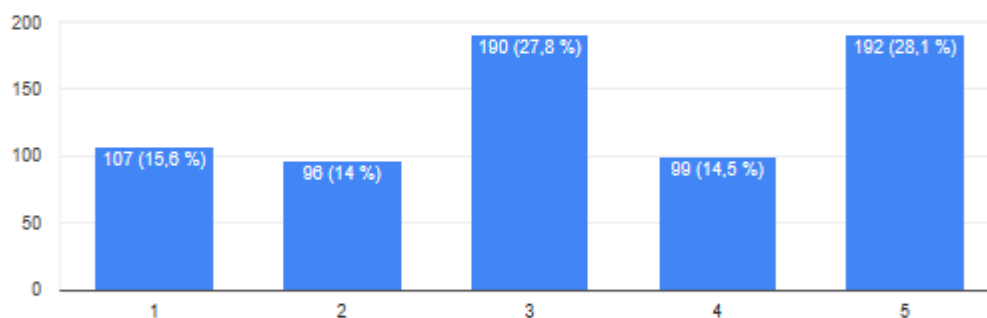
Fråga 23. Civilanställda innehar den akademiska bakgrund och den kompetens som krävs för att klara upp mer komplexa brott. Civilanställda bör därmed ha de polisiära befogenheter som anges i lagändringarna

676 svar

Fråga 24. Medborgare i kontakt med Polisen (organisationen) bör bli tydligt informerade om den polisanställda är civilanställd eller polis genom exempelvis olika uniformer eller symboler

684 svar

1 = håller helt med, 5 = håller inte alls med

Fråga 25. Finns det något du vill tillägga om lagändringarna?

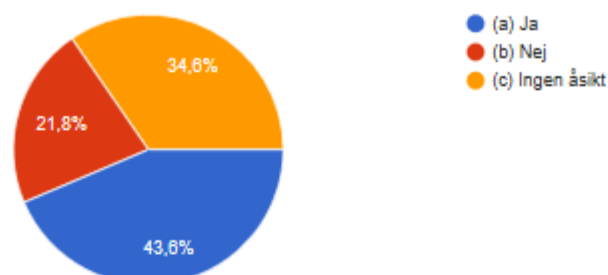
122 svar

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

Nej (17)
Nej. (3)
nej (3)
-(2)
Vi ska jobba med varandra o inte emot och då blir vi POLISANSTÄLLDA starkare (2)
Lyft mer arb.uppg och befogenheter till civil personal, avlastar den uniformerade personalen
Viktigt för att utveckla verksamheten
Komplettering till fråga 24: vi har idag olika uniformer med olika märken på. Poliserna använder Polisens märke, civila har lilla stadsvapnet. Det framgår inte av märkningen på en civil att den jobbar inom Polisen vilket är en stor nackdel. Alla bör använda samma märke. Under polisens märke står det polis, under civil står inget alls oftast.
Se svar 26 b.
Om man tar ett exempel. Jag stoppar en utländsk lastbilschaufför han har gjort några överträdelse mot kör och vilotider i utlandet samt någon i Sverige. För de överträdelse han gjort i utlandet kan jag påföra max 10.000 kr i sanktionsavgift. De brott han gör i Sverige måste jag ha en polis till att skriva. Någon har inte tänkt till hur

Fråga 26. Till sist: Idag ger polisutbildningen ingen högskoleexamen. Anser du att polisutbildningen bör bli en högskoleutbildning?

688 svar

Fråga 26 b. Om (a) Ja eller (b) Nej, utveckla gärna ditt svar

221 svar

Kontakta uppsatsförfattaren för samtliga svar.

. (2)

Ändring har varit på väg länge med regeringen kan inte bestämma sig. Hur de vill ha det riktigt. (2)

Varför inte? (2)

Varför skulle den inte? Man läser väldigt mycket straffrätt, självklart ska den ge en examen!

Detta skulle antagligen höja statusen på polisyrket, vilket behövs om man ser till sådant som lönesituation och synen på poliser hos allmänheten, etc.

Polisutbildning är en yrkesutbildning och det anser jag att den ska fortsätta vara, så om många övriga yrkesutbildningar är. Jag först inte syftet med att det skulle bli en högskoleutbildning. Förutsättningarna för yrkesutövningen skulle ju inte förändras för den sakens skull. Finns ingen anledning att ändra bara för ändrandets skull.

Ingen enkel fråga, men mycket talar för att det borde bli så. Bla. bör man bejaka att polisfacket driver denna linje. Man bör lyssna på dem. Dock bör man fundera på att skapa fler spår in i polisen. Kravet på yttre tjänstgöring borde tas bort, det skulle locka in nya grupper till polisen som verksamheten så väl behöver. T.ex. absurt att en person med en fysisk funktionsnedsättning inte skulle kunna bli en polis. Skapa en bred grundutbildning i samhällskunskap, psykologi, juridik och förvaltningskunskap. Kör sedan utbildning i praktisk poliskunskap som en vidareutbildning.

Tack, du har svarat på alla frågor. Klicka vidare för det sista steget: inlämningen av enkäten

Tack för din medverkan!